

*Thea Kristine Schjerven og
Kurt Åge Wass*

**Faglig modell og rammeverk i
StatRes**

Notater

Sammendrag

Dette notatet presenterer et forslag til faglig modell og statistisk rammeverk i StatRes.

Formål

Hovedmålet er å utvikle et rammeverk og et hensiktsmessig gjennomgående begrepsapparat for å formidle statistikk og indikatorer om ressursbruk, aktivitet, produksjon, kvalitet og resultater for statlig virksomhet innenfor StatRes. Rammeverk og begrepsapparat må sikre at en får fram helheten, evner å avgrense, men samtidig åpner for at oppgaver og resultatmål er relativt forskjellige mellom statens ulike virksomheter.

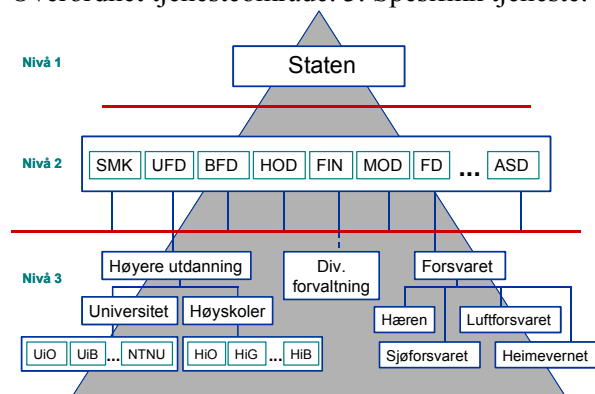
Statistiske kodeverk

For å sikre konsistens mellom ulike statistikker SSB utarbeider, og mulighetene for internasjonale sammenligninger, er det viktig at den faglige modellen i StatRes er forankret i internasjonale retningslinjer for statistikk om offentlig forvaltning. Dette er forsøkt ivarettatt gjennom å utnytte de internasjonale kodeverkene for økonomisk statistikk.

I forslaget til faglig modell i StatRes benyttes det eksisterende kodeverket. Dette gjelder institusjonell sektorinndeling, COFOG, produkt, næring og artsinndeling.

Strukturmodell

Ambisjonen i StatRes bør være å tilrettelegge for statistikk og analyser på tre nivåer; 1. Staten totalt, 2. Overordnet tjenesteområde. 3. Spesifikk tjeneste.

Nivå 1 - Staten totalt presenterer statsforvaltningen samlet, samt noen nøkkeltall for offentlig forvaltning.

Nivå 2 - Overordnet tjenesteområde inndeles etter departement og/eller COFOG. Flere kjennemerker kan være aktuelle.

Nivå 3 - Spesifikk tjeneste. På dette nivået presenteres statistikk for hvert enkelt tjenesteområde.

Populasjonen i StatRes avgrenses i første omgang til statsforvaltningen.

Roller

Statens oppgaver i samfunnet er mange, og de kan grupperes på ulike måter avhengig av den aktuelle problemstillingen. For å vurdere forhold som ressursinnsats, aktiviteter, produksjon og resultater i staten trengs det et begrepsapparat som gjør dette komplekse bildet mer oversiktlig. I notatet forsøkes det å etablere et begrepsapparat gjennom en inndeling av staten etter dens ulike roller.

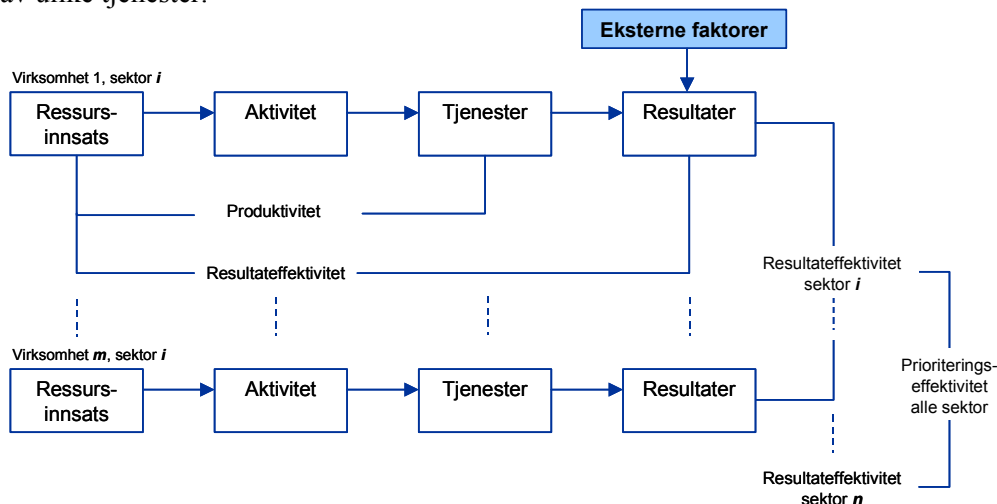
En generell grovinndeling av statlige oppgaver er :

1. Tjenesteproduksjon i egen regi eller basert på kjøp av tjenester
2. Overføringer
3. Styring, regulering og kontroll.

I utgangspunktet har vi ingen statistisk inndeling som kan brukes til å fordele statens virksomhet etter oppgaver eller roller. Vår oppfatning av de eksisterende kodeverkene er at disse er mangelfulle når det gjelder å beskrive statens ulike roller. Dette er en dimensjon som bør ivaretas, og vi foreslår derfor å innføre "rolle" som et statistisk kjennetegn i StatRes. På hvilken måte det skal skje, og hvilke roller et slikt kjennetegn bør inneholde bør diskuteres. En mulighet for koding av roller er å utvide COFOG med en slikt kjennetegn.

Faglig modell

Produksjonsløpet i staten kan enkelt illustreres gjennom en transformasjonsmodell, som vist under. Den kan i prinsippet utledes for alle typer virksomheter, og samlet for grupper av virksomheter. Med utgangspunkt i ressursinnsatsen (input) illustrerer modellen hvordan disse anvendes på ulike aktiviteter/produksjonsprosesser, som i neste omgang resulterer i et produksjonsresultat (output). Forholdet mellom tjenestene og ressursene som har gått med til å produsere tjenestene gir et uttrykk for produktiviteten. Resultatene (effektene) på et område kan dels være en konsekvens av tjenestene, men også av eksterne faktorer. Resultateffektivitet er i modellen gitt ved forholdet mellom resultater og ressursbruk. Hva som skal menes med resultater er ikke alltid like klart. En mulighet er å vurdere resultater i forhold til en eller flere målsettinger. Mens kostnadseffektivitet sier noe om hvor dyktig man er til å produsere tjenestene, sier resultateffektivitet noe om man produserer de riktige tjenestene. Det siste effektivitetsbegrepet, prioriteringseffektivitet, sier noen om man produserer den riktige miks av ulike tjenester.

Transformasjonsmodellen slik den er presentert ovenfor er en svært generell modell. Dette har den fordelen at den kan benyttes som et utgangspunkt for å beskrive de fleste statlige virksomheter. I praksis vil anvendelsen av modellen bli forskjellig mellom virksomheter som har ulike roller.

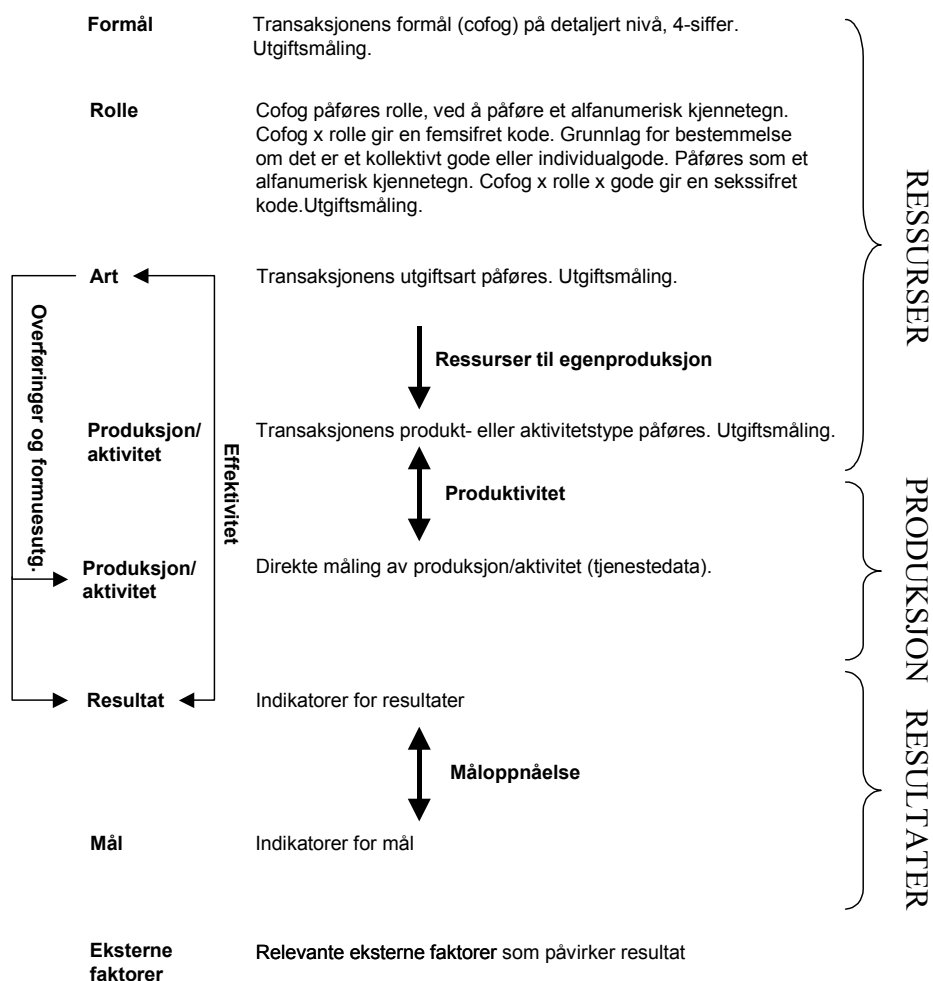
Transformasjonsmodellen beskriver en produksjonskjede. Ressursene er de produksjonsfaktorene som inngår i produksjonen, nemlig arbeidskraft, kapital og produktinnsats. Imidlertid har statlige virksomheter andre roller enn bare å produsere tjenester. Statens rolle som fordeler, f.eks. gjennom overføringer fra folketrygden, må kunne beskrives på en noe annen måte. Vi har valgt å benytte transformasjonsmodellen også i dette tilfellet, men anvendelsen av modellen blir noe forskjellig. Overføringene til enheter utenfor statsforvaltningen utgjør svært mye av de totale utgiftene. Ressursbruken målt som avlønning av produksjonsfaktorene i statens egen produksjon utgjør omlag 30 prosent. I et system som tar sikte på å si noe om statens totale engasjement vil derfor et ensidig produksjonsfokus bli for snevert. I den praktiske anvendelsen av modellen må man ta hensyn til dette.

I den praktiske utforming og anvendelse av modellen må de eksisterende statistiske kodeverkene utnyttes. Med disse menes institusjonell sektorinndeling, COFOG (formålsfordeling av utgifter), artsinndelingen (type utgifter) og CPA (produkt-/aktivitetsklassifiseringen).

I StatRes er intensjonen å gi statistikk ned på virksomhetsnivå i den grad det er mulig. Det er ikke alltid virksomheten selv som er av interesse, men de økonomiske transaksjonene som virksomheten foretar. Transformasjonsmodellen kan utledes for den enkelte virksomhet ved følgende spørsmål:

1. Hva er **formålet** med **transaksjonen**? Klassifisering etter **COFOG**.
2. Hvilken **rolle/funksjon** utøver virksomheten ved transaksjonen?
3. Hvilke type **ressurser** anvendes i transaksjonen? Klassifisering etter **art**.
4. Hva er de konkrete **aktiviteter** og **tjenester**? Klassifisering etter **CPA** (produkt) og **næring**.

I figuren under ser vi et forslag til hvordan de ulike stegene i transformasjonsmodellen for den enkelte transaksjon (i praksis grupper av transaksjoner) kan behandles innenfor de eksisterende statistiske kodeverkene.

Anbefalinger

For at StatRes i fullskala skal kunne oppfylle de forventninger og behov som er skissert i mandatet, må det etableres en database som inneholder alle relevante regnskapsopplysninger for alle enhetene som inngår i staten. Disse må kunne tilføres alle relevante koder og kjennetegn. Det er tilsvarende behov for alle tjenstedata (opplysninger om virksomheter). Regnskapsinformasjon og tjensteinformasjon må tilrettelegges slik at kobling mellom disse er mulig.

Det eksisterende kodeverket må benyttes i StatRes. Dette gjelder institusjonell sektorinndeling, COFOG, produkt, næring og artsinndeling. I tillegg må statens ulike roller ivaretas i statistikken gjennom innføring av et nytt kjennemerke. Dette anbefales gjort ved at COFOG utvides med et slikt kjennemerke.

Det foreslåtte hierarkiet i strukturmodellen anbefales ivaretatt gjennom institusjonelle enheter som alle kan identifiseres ved unike organisasjonsnumre. En slik oversikt eksisterer allerede per i dag gjennom Bedrifts- og Foretaksregisteret.

Innhold

1. Innledning	7
2. Roller i staten	8
2.1. Statlige oppgaver.....	8
2.2. Statlige roller.....	9
3. Populasjon og enhet	13
3.1. Bedrifts- og foretaksregisteret (BoF).....	13
3.1.1. Strukturen i offentlig sektor.....	13
3.1.2. Kjennemerker i BoF.....	14
3.1.3. Statsforvaltningen i BoF.....	14
4. Strukturmodell	17
4.1. Struktur.....	17
4.2. Nivåer.....	18
4.3. Nivå 1 - Staten totalt.....	18
4.4. Nivå 2 - Mellomnivå.....	18
4.4.1. Departement.....	19
4.4.2. Programområde.....	19
4.4.3. COFOG.....	20
4.4.4. Andre inndelinger og kombinasjoner av slike.....	20
4.5. Nivå 3 - Spesifikt område/tjeneste.....	21
5. Faglig modell	22
5.1. Transformasjonsmodellen.....	22
5.1.1. Ressurser.....	23
5.1.2. Overføringer.....	24
5.1.3. Realinvesteringer.....	24
5.1.4. Produksjon.....	24
5.1.5. Atkinson-rapporten og nye krav fra Eurostat.....	25
5.2. Praktisk utforming av modellen.....	26
5.2.1. Transaksjoner.....	26
5.3. Indikatorer.....	29
5.3.1. Generelle prinsipper.....	29
5.3.2. Kvalitet på indikatorene - usikkerhet.....	30
5.3.3. Kvalitet på tjenester - kvalitetsindikatorer.....	30
6. Staten totalt - nivå 1	32
6.1. Ressursinnsats - statsforvaltningen.....	32
6.2. Ressursinnsats - offentlig forvaltning.....	33
7. Overordnet tjenesteområde - nivå 2	35
7.1. Ressursinnsats.....	35
8. Spesifikk tjeneste - nivå 3	39
8.1. Transformasjonsmodellens ressursside for statsforvaltningen.....	39
8.2. Produsentrollen individuelt gode, høyere utdanning.....	40
8.3. Produsentrollen kollektivt gode, forsvaret.....	41
8.4. Myndighetsrollen, Statens Forurensningstilsyn.....	42
8.5. Fordelerollen, sosial beskyttelse.....	45
8.6. Flere roller, jernbanetransport.....	46

9. Eksisterende kodeverk og internasjonale standarder	48
9.1. Institusjonell sektorgruppering	48
9.1.1. Institusjonelle enheter	48
9.1.2. Institusjonelle sektorer	49
9.2. Formålgruppering av offentlig forvaltning (COFOG).....	50
9.3. Næringsgruppering (NACE)	51
9.4. Produktstandarden (CPA).....	52
10.Datagrunnlag	53
10.1. Regnskap	53
10.1.1. Statsregnskapet	53
10.1.2. Andre stats- og trygderegnskap	53
10.1.3. Regnskapsprinsipp	54
10.1.4. Regnskapsenheter og datagrunnlaget	55
10.2. Sysselsetting.....	56
10.2.1. Sysselsetting i nasjonalregnskapet.....	56
10.3. Tjenestedata.....	57
11.Oppsummering	58
12.Referanseliste	59
Vedlegg A - COFOG	60
Vedlegg B - NACE	61
Vedlegg C - CPA	62

1. Innledning

SSB gjennomførte i april/mai 2005 et forprosjekt til StatRes; Et system for statistikk om staten (Notater 2005/34). Oppfølging til dette arbeidet resulterte i en kontrakt der Moderniseringsdepartementet (nå Fornyings- og administrasjonsdepartementet) ga Statistisk sentralbyrå (SSB) i oppdrag å medvirke i utviklingen av StatRes, og utvikle et system for offisiell statistikk innenfor StatRes.

Første fase av utviklingen av StatRes er inndelt i tre delprosjekter, hvorav delprosjekt 1 omfatter avgrensninger, faglig modell og presentasjon av statistikk og indikatorer. Dette notatet presenterer et forslag til faglig modell og statistisk rammeverk i StatRes.

Hovedmålet har vært å utvikle et rammeverk og et hensiktsmessig gjennomgående begrepsapparat for å formidle statistikk og indikatorer om ressursbruk, aktivitet, produksjon, kvalitet og resultater for statlig virksomhet innenfor StatRes. Rammeverket og begrepsapparatet må sikre at en får fram helheten, evner å avgrense, men samtidig åpner for at oppgaver og resultatmål er relativt forskjellige mellom statens ulike virksomheter.

Det anses som sentralt i utviklingen av StatRes at den faglige modellen er forankret i internasjonale retningslinjer for statistikk om offentlig sektor. Dette for å sikre konsistens mellom ulike statistikker som SSB utarbeider, og for å sikre mulighetene for internasjonale sammenligninger. Dette er forsøkt ivaretatt gjennom å utnytte de internasjonale kodeverkene for økonomisk statistikk.

Dette notatet er resultatet av arbeidet i en arbeidsgruppe for faglig modell i StatRes i SSB. Hovedforfattere av notatet er Thea Kristine Schjerven og Kurt Åge Wass.

Arbeidsgruppen har bestått av:

Anne Sofie Abrahamsen	Seksjon for statistiske metoder og standarder
Svetlana Badina	Seksjon for statistiske metoder og standarder
Knut Sørensen	Seksjon for nasjonalregnskap
Thea Kristine Schjerven	Seksjon for offentlige finanser
Kurt Åge Wass, leder	Seksjon for offentlige finanser
Borgny Vold	Seksjon for helsestatistikk
Andreas Hedum	Seksjon for bedriftsregister
Torbjørn Hægeland	Gruppe for arbeidsmarked og bedriftsadferd

Andre bidragsytere utover arbeidsgruppen har vært Kjetil Telle.

2. Roller i staten

Statens oppgaver i samfunnet er mange, og de kan grupperes på flere ulike måter avhengig av den aktuelle problemstillingen. Historisk sett har staten og dens oppgaver vært i stadig utvikling og endring. Selv om det er betydelige fellestrekk mellom land mht hvilke oppgaver staten ivaretar er det også forskjeller. Måten staten er organisert på kan ses på som et resultat av de ulike statlige oppgavene. I Bedrifts- og foretaksregisteret (BoF) finnes det i sektoren statsforvaltningen om lag 600 virksomheter. De ulike enhetene gir et bilde av de til dels komplekse oppgavene staten har i samfunnet. For å vurdere forhold som ressursinnsats, aktiviteter, produksjon og resultater i staten er det behov for et begrepsapparat som gjør dette komplekse bildet mer oversiktlig. Dette kapitlet forsøker å etablere et begrepsapparat gjennom en inndeling av staten etter dens ulike roller.

2.1. Statlige oppgaver

En generell grovinndeling av statlige oppgaver er :

1. Tjenesteproduksjon i egen regi eller basert på kjøp av tjenester
2. Overføringer
3. Styring, regulering og kontroll.

I utgangspunktet har vi ingen statistisk inndeling som kan brukes til å fordele statens virksomhet etter oppgaver eller roller.

En annen måte å omtale statens oppgaver på er:

- struktur
- allokering
- fordeling
- stabilisering.

Med statens strukturelle oppgaver menes generelt oppgavene som samfunnsstyrer og myndighetsutøver. Formålet er å definere og skape grunnlag for trygghet og sikkerhet gjennom bl.a. lovgivningen. Med strukturelle oppgaver menes derfor kjerneoppgaver knyttet til de politiske institusjonene og grunnleggende vern av innbyggernes rettigheter og sikkerhet gjennom rettsvesen, forsvar og politi.

Allokeringsoppgaven består i å legge et grunnlag for en best mulig utnyttelse av ressursene. Virkemidlene er flere. Staten kan igjennom ulike typer reguleringer påvirke aktører i økonomien på en slik måte at det stimulerer til bedre økonomisk effektivitet. Typisk vil være tiltak som bøter på markedssvikt i private markeder. Konkurranselovgivningen er et konkret eksempel på dette. På andre områder er staten indirekte engasjert gjennom eierskap i næringsvirksomheter. Dette er ofte virksomheter som ivaretar viktige sektorpolitiske oppgaver f.eks. innen alkoholomsetning og samferdsel. I tillegg er staten selv en viktig tjenesteprodusent på flere områder. To store tjenestoområder der statsforvaltningen selv står for det meste av produksjonen er høyere utdanning og spesialisthelsetjenesten. Begrunnelsen her er ikke nødvendigvis kun allokeringshensyn, men også andre politiske vurderinger som hensynet til fordeling. Siden det brukes mye ressurser på tjenesteproduksjon i statsforvaltningen er det av stor betydning at disse anvendes effektivt.

Staten har en stor administrasjon som forvalter betydelige verdier. En god og effektivt organisert stat mht til den interne administrasjon er derfor av betydning også ut fra et allokeringssynspunkt. Blant annet forvalter staten store verdier gjennom sin bygnings- og eiendomsforvaltning.

StatRes er et prosjekt som i utgangspunktet har fokus på statsforvaltningen. Mye av tjenesteproduksjonen i offentlig forvaltning er imidlertid desentralisert ved at den foregår i

kommunene, selv om den i stor grad er bestemt på statlig nivå eller i samarbeid mellom statlig og kommunal forvaltning. Det er statens ansvar at kommunene er hensiktsmessig innrettet. På flere områder har både stats- og kommuneforvaltningen oppgaver som må ses i sammenheng, og for å sikre en effektiv ressursbruk har staten ansvar for å sørge for at oppgavefordelingen samordnes og ivaretas på en god måte.

Et utviklingstrekk man har sett i mange land er ulike former for moderniseringsprogrammer for offentlig sektor. Mange av moderniseringstiltakene har bestått i omorganiseringer, og det finnes en god del forskningsarbeider på dette området¹. Moderniseringsstrategiene har f.eks. bestått i ulike former og grader av fristilling av tradisjonelle forvaltningsenheter. Nettobudsjettering av virksomheter har vært ett virkemiddel, et annet at forvaltningen fra å produsere tjenester selv har overlatt produksjonen til virksomheter utenfor forvaltningen. Selv om produksjonen overlates til f.eks. private produsenter innebærer ikke det at staten har fraskrevet seg ansvaret for tjenesteproduksjonen, men at man ut i fra vurderinger om bl.a. ressursbesparelser lar andre stå for selve produksjonen. Strategier om privatisering og konkurranseutsetting baseres i stor grad på at slike løsninger kan gi forbedret økonomisk effektivitet.

En sentral oppgave for staten er å drive fordeling. Fordelingsoppgavene er dels knyttet til inntektsfordeling mellom individer og grupper av individer, og dels gjennom en fordeling mellom geografiske områder. Gjennom trykkesystemet, skatte- og avgiftssystemet og det kommunale inntektssystemet omfordeles betydelige ressurser i Norge. Det ligger i tillegg fordelings effekter i sektorpolitikken, f.eks. i landbrukspolitikken og distriktspolitikken.

Stabiliseringsoppgaven er knyttet til den makroøkonomiske styringen av landet. Sentrale målsettinger og oppgaver er knyttet til sysselsetting, økonomisk vekst, inflasjon etc. I finanspolitikken og sektorpolitikken er det en direkte politisk styring bl.a. gjennom de statlige forvaltningsorganene, mens pengepolitikken ivaretas gjennom en indirekte politisk styring av Norges Bank.

2.2. Statlige roller

Enten man forsøker å klassifisere staten etter oppgaver eller "roller" vil ikke avgrensningene være entydige². I de fleste oppgaver og roller vil det inngå elementer av andre oppgaver og roller. Hvordan heterogeniteten blir synliggjort i datamaterialet er avhengig av hva som er minste enhet. Jo mer aggregert enhet en benytter, jo mer heterogen er virksomheten til enheten. Hvis man tenker på produkt og produksjon vil noen enheter være slik organisert at de produserer én type offentlig tjeneste, mens andre vil være flervareprodusenter. I slike tilfeller vil en trenge en beslutningsregel for å klassifisere virksomheten. En slik beslutningsregel vil være avhengig av relevant informasjon. Mangfoldet vil også komme klarere til uttrykk om en velger å bygge beskrivelsen på et detaljert nivå av statlige produksjonsenheter (organisasjonsledd), enn om en bruker overordnet departement/kapittel nivå i statsregnskapet.

Når staten engasjerer seg på ett område vil engasjementet i de fleste tilfellene ha konsekvenser på andre områder. Et engasjement vil også kunne ha som siktemål å oppnå målsettinger på flere enn ett område. Begrunnelsen for å etablere en systematisk inndeling av staten etter roller, er en hypotese om at den praktiske anvendelsen av den faglige modellen vil variere med ulike roller. En utfordring blir å etablere et system der de statlige virksomhetene tildeles et slikt kjennemerke. I den praktiske utprøvingen av StatRes i pilotstudiene vil man få klarere svar om roller er et hensiktsmessig hjelpemiddel.

---

¹ Tor Busch, Jan Ole Vanebo mfl.: Modernisering av offentlig sektor - New Public Management i praksis, Universitetsforlaget 2005, 2. utgave.

² NOU 1989:5 - En bedre organisert stat.

En viktig del av statistikkarbeid består i å definere enheter, avgrense populasjonen og samle inn data om enhetene. For statistikken er en videre avhengig av å ha standarder for å kunne gruppere homogene enheter og kjennetegn og bearbeide materialet til tabeller og analyser. I økonomisk statistikk er koding av næring et relevant eksempel. Her vil økonomiske enheter som produserer samme produkt bli samlet i samme næringsgruppe. For noen produkter, og der det er en vareproduksjon, vil en langt på vei ha homogene enheter i samme næring. I andre tilfeller kan produktene være unike eller heterogene (flervareproduksjon). En er da avhengig av beslutningsregler for å kode på en dokumenterbar måte. Uansett kan en imidlertid si at det i samme næringsgruppe vil være heterogen virksomhet. Hensikten med klassifisering er lettere å få en bedre oversikt over sentrale trekk, og samtidig legge til rette for sammenlignbarhet. En kostnad ved å klassifisere er at man kan tape detaljer.

Statlig virksomhet representerer en utfordring mht koding etter type aktivitet, dvs. både etter formål og etter produkt/næring. For noe statlig virksomhet er hver enkelt enhet unik og vanskelig sammenlignbar med andre. Slik vil det være for Statistisk sentralbyrå og Norges Bank. Det er også problematisk hvis statlig virksomhet har komplekse og kombinerte oppgaver som for eksempel at samme virksomhet har både forebyggende og kurativ/behandlende oppgaver. Hvis politiet er flinke til å drive forebyggende arbeid vil produksjonen av tradisjonell etterforskning og pågrep kunne gå ned. Innenfor helsevesen må en kunne vente samme type av identifikasjonsproblemer. Et annet eksempel på kombinert virksomhet er Toll- og avgiftsdirektoratet som både er skatteopprekker og kontroll- og etterforskermyndighet av kriminalitet (smugling).

Også for klassifisering av statsinstitusjoner etter ulike roller er det problemer. Når staten driver næringspolitikk får dette ofte konsekvenser på også andre områder. Landbrukspolitikken vil eksempelvis også ha distriktpolitiske sideeffekter. I StatRes har man i første omgang fokus på statsforvaltningen. Det innebærer at man ikke så lett får sett hele statens engasjement i dette systemet. De momentene som er forsøkt nevnt ovenfor har også betydning for resultatvurderinger av statlige virksomheter. En måte å løse problemet med at man kan bli for snever i et kjernesystem er å benytte seg av satellittregnskap. I et satellittregnskap står man nokså fritt til å utvide et område, dog på en slik måte at koblingene mellom kjernesystemet og satellitten er klart definert.

Ved bruk av de offisielle kodeverkene vil man ha gjennomarbeidete konsistente klassifikasjoner, som vil legge grunnlag for sammenlignbarhet - både over tid, mellom virksomheter og mellom land.

En måte å vurdere de ulike rollene, er å se på de enheter som utgjør statsforvaltningen. Det vil føre for langt å vurdere alle de om lag 600 enhetene (egne organisasjonsnumre) i BoF, men under er det gjort et forsøk på en grovinndeling av sentrale virksomheter :

- Departement
- Direktorat (delegert driftsoppgaver fra et departement)/ tilsyn
- Domstoler, tvisteløsningsorganer
- Forsvar
- Politi
- Kirke
- Kulturinstitusjoner
- Fordelingsadministrasjon
- Skatteinnkrevere
- Tjenesteprodusenter
- Bestillerorgan

Det kan være vanskelig å skille de ulike typer enheter mht til de roller har, fordi de enkelte enhetene kan ha flere roller. Departementene har en nøkkelstilling i forvaltningen. Departementenes roller

følger av det ansvaret de er tillagt av regjeringen og statsråden³. En sentral rolle for departementene er å være politisk sekretariat for den politiske ledelsen herunder å iverksette og gjennomføre beslutninger. I praksis vil dette innebære å utarbeide lovforslag, budsjettforslag og stortingsmeldinger. I tillegg har departementene en viktig rolle i å organisere og styre underliggende virksomheter. En tredje hovedrolle for departementene er knyttet til forvaltningsoppgaver gjennom utøvelse av myndighet.

Direktoratene er statlige forvaltningsorganer. De har sentrale administrative (forvaltningsmessige) og som oftest også andre faglige oppgaver, som er tillagt institusjonen i lov, instruks eller fullmakt iht. lov. Dette kan også omfatte myndighetsutøvelse. De arbeider med hele landet som virkefelt. De er ikke integrert i noe departement. De er likevel direkte underlagt et (eller flere) departementers instruksjonsmyndighet. Direktoratene er ikke en homogen gruppe, og de roller de har varierer betydelig. Hovedgrupper av roller blant direktorater er tilsyn, tjenesteyting og forvaltning. Det kan synes som at det vil være vanskelig å kategorisere direktoratene i samme rolle siden oppgavene de er satt til å løse varierer såpass mye.

Forsvaret, politiet og domstolene ivaretar de såkalte strukturelle oppgavene som skal sikre innbyggernes grunnleggende rettigheter, sikkerhet og trygghet. De har slikt sett samme rolle, selv om den utøves forskjellig.

Kirken og ulike kulturinstitusjoner forvalter grunnleggende verdier i samfunnet. Man kan si at de har en rolle som *verdiforvaltere*. Det kan hevdes at også andre institusjoner står som bærere av sentrale verdier i samfunnet. Rettsstatsverdiene som forvaltes av rettsvesenet er et eksempel på dette. Dette viser at det ikke er uproblematisk å dele inn virksomhetene i roller siden de kan ha flere.

I praksis vil klassifiseringsoppgaven være helt avhengig av hvilket detaljnivå en velger som minste byggestein i statistikkssystemet for StatRes. Analogt kan en si at siden foretak kan bli for mangfoldige og komplekse har en i nasjonalregnskapet valgt å bruke bedrift og ikke foretak som enhet. Dette er krevende fordi en rekke administrative data bare finnes på foretaksnivå for næringslivet. For StatRes er det derfor viktig å avklare ambisjonsnivået mht grunnenhet for StatRes, basert på en realistisk plan for datafangst. Et utgangspunkt vil være at en i denne strategien må bygge på hvilke regnskapsenheter som leverer inn regnskap som er tilgjengelige for SSB, og hvilke enheter som leverer inn de tjenestedata/klientdata som er tilgjengelige.

En viktig funksjon og rolle som statsforvaltningen har er å drive fordeling for å oppnå en mer rettferdig fordeling av samfunnets verdiskapning. Dette skjer spesielt gjennom de to store omfordelingssystemene skatte- og avgiftssystemet og sosial- trygdesystemet, men også ved at offentlige tjenester ofte prises mye lavere enn kostnader og betalingsvillighet, og fordeles uavhengig av innbyggernes inntekt.

Statsforvaltningen har også et betydelig ansvar overfor befolkningen ved å sørge for at viktige tjenester blir tilgjengelige for befolkningen. I praksis kan dette løses på flere måter. En måte er at statsforvaltningen selv står for produksjonen slik den i hovedsak gjør innen høyere utdanning og spesialisthelsetjenesten. En annen løsning er at staten bestiller tjenestene fra private virksomheter, eller at staten oppretter egne virksomheter utenfor statsforvaltningen som står for produksjonen. Det kan derfor være hensiktsmessig å skille tjenesteytingen i to roller, f.eks. i en produsent- og bestillerrolle. Ved siden av at bestillerrollen er en rolle vil en også kunne finne at en slik oppgave kommer til syne gjennom regnskapene hvis en har en hensiktsmessig artsinndeling. Det er viktig å skille mellom kjøp av tjenester til etatens eget bruk og når etaten kjøper tjenester som stilles til publikums disposisjon.

---

³ Notat 2002:6 Modernisering av den norske departements-direktoratsmodellen - Et forprosjekt. Statskonsult.

I NOU 1989:5 (se fotnote 2) skilles det mellom følgende roller for å få en praktisk gruppering av de samfunnsfunksjonene som ivaretas gjennom statlig engasjement. Inndelingen synes å være i tråd med diskusjonen over:

- samfunnsstyring og myndighetsutøvelse
- interesseavveining og konfliktløsning
- tjenesteyting
- fordelingsadministrasjon
- næringsdrift
- samarbeidspartner
- egenadministrasjon og fellestjenesteyting

Vi er av den oppfatning at de eksisterende statistiske kodeverkene er mangelfulle når det gjelder å beskrive statens ulike "roller". Vi mener at dette er en dimensjon som bør ivaretas, og vi foreslår derfor å innføre rolle som et statistisk kjennetegn i StatRes. På hvilken måte det skal skje, og hvilke roller et slikt kjennetegn konkret bør inneholde må diskuteres. En mulighet for koding av roller er å utvide COFOG (se avsnitt 4.4.3/kapittel 9.2) med en slikt kjennetegn. Statsregnskapets kapittelinndeling gir i mange tilfeller et godt grunnlag for koding av roller. Vi foreslår at hvilke roller som bør beskrives blir gjenstand for diskusjon i den neste fasen av prosjektet. Vi mener at dette kapitlet vil være et godt grunnlag for å diskutere dette temaet.

3. Populasjon og enhet

Populasjonen i StatRes er staten og i første omgang statsforvaltningen. Den sentrale kilden for populasjonen i StatRes er Bedrifts- og foretaksregisteret (BoF). Avgrensningene foretas etter institusjonell sektorgruppering, som omtalt i kapittel 9.1. Enhetene bygger på foretakene i BoF, bl.a. organisasjonsledd.

3.1. Bedrifts- og foretaksregisteret (BoF)

Statistisk sentralbyrås Bedrifts- og foretaksregister (BoF) er et register over alle foretak (juridiske enheter) og bedrifter (avdelinger/filialer) samt konsern i privat og offentlig sektor i Norge. Registeret er gjennom lov om Enhetsregisteret (ER) et tilknyttet register til ER, noe som gir både en rett og en plikt til å delta i samspillet og til bruken av ER. SSB har bl.a. ansvaret for næringskoding, bedriftsenheten samt hele offentlig sektor i dette samspillet.

SSB er ansvarlig for informasjonen om enheter i offentlig sektor i ER. BoF brukes som populasjonsregister i SSBs statistikk. Siden registeret er heldekkende for landets økonomiske virksomhet, er hele statsstrukturen registrert med organisasjonsnummer i BoF. Staten kan identifiseres på ulike måter ved hjelp av et utvalg kjennemerker som er påført enhetene.

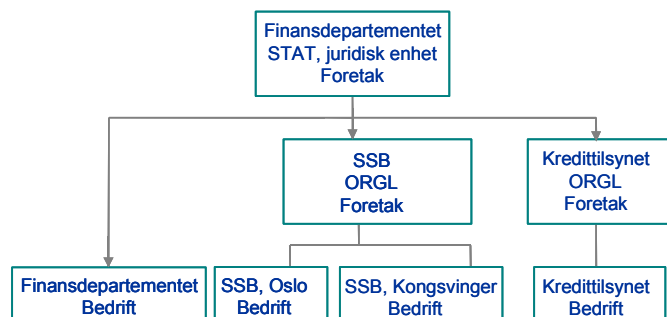
I StatRes er det naturlig å benytte BoF/ER som grunnlag for oversikt over populasjonen og til inndelinger i delpopulasjoner. Det vil være aktuelt å knytte BoF/ER opp mot andre offentlige administrative systemer og kilder der det er formålstjenlig, som for eksempel Statsregnskapet og Statens sentrale tjenestemannsregister.

3.1.1. Strukturen i offentlig sektor

Staten deles inn i tre nivåer, foretak, bedrift og organisasjonsledd. Organisasjonsledd er spesielt for offentlig forvaltning. Foretakene i forvaltningen er ikke nødvendigvis selvstendige juridiske enheter slik som i privat sektor. Organisasjonsledd er enheter som opptrer selvstendig, og ofte med eget budsjettansvar. Imidlertid er de ikke juridiske enheter i form av å ha juridisk og økonomisk ansvar. Organisasjonsledd er foretak i registeret, og opptrer som enheter på linje med institusjonelle enheter.

Figur 3-1 viser et eksempel på strukturen i statsforvaltningen i registeret. Finansdepartementet i den øverste boksen er juridisk enhet og foretak. Deretter finnes det flere andre foretak som tilhører Finansdepartementet juridisk sett. SSB og Kredittilsynet er eksempler på dette og disse er registrert som organisasjonsledd i BoF. Bedriftene, dvs. der hvor arbeidsplassene rent fysisk er, er plassert nederst i hierarkiet. Bedriftene brukes blant annet til rapportering av ansatte. Alle bedrifter og foretak i BoF/ER er identifisert med eget entydig organisasjonsnummer.

Figur 3-1 - Eksempel på struktur i statlig forvaltning i BoF

Enkelte organisasjonsledd blir karakterisert som statlig forretningsdrift. Disse hører juridisk sett til en enhet i forvaltningen, men driver virksomhet som ikke faller innenfor definisjonen av forvaltningen i henhold til institusjonell sektorgruppering (i nasjonalregnskapet). Disse kalles også kvasi-foretak.

Tabell 3-1 - Omfanget av foretak og bedrifter i staten per 10. januar 2006

	Statsforvaltningen	Statlig sektor
Foretak	599	1163
herav organisasjonsledd	540	546
Bedrift	4706	7640

Kilde: BoF

3.1.2. Kjennemerker i BoF

Alle foretakene i BoF er påført institusjonell sektorkode. Videre er alle bedrifter og foretak påført kjennemerkene organisasjonsform og næringskode.

Institusjonell sektor

Alle foretak i BoF er tildelt institusjonell sektorkode. Avgrensninger i StatRes vil bli foretatt etter dette kjennemerket. Institusjonell sektorgruppering er omtalt i kapittel 9.1.

Organisasjonsform

Organisasjonsform er et eget kjennemerke i BoF/ER. Det finnes flere organisasjonsformer i staten. Departementene og statsministerens kontor, samt Stortinget og Norges Bank har organisasjonsformen STAT, og utgjør i dag 20 enheter. Til disse 20 enhetene hører alle organisasjonsleddene (ORGL), som for eksempel direktoratene.

Videre består staten av særlovselskaper (SÆR), deriblant helseforetakene, statsforetakene (SF), og andre privatrettslige organisasjonsformer som aksjeselskap mv.. Privatrettslige foretak anses som statlige dersom staten direkte eller indirekte eier over 50 prosent, eller på annen måte kan sies å ha kontroll over virksomhetene.

Næringsgruppering

Alle bedrifter og foretak i BoF tildeles en næringskode etter næringsstandarden NACE Rev.1 som omtalt i kapittel 9.3.

3.1.3. Statsforvaltningen i BoF

Statsforvaltningen består av 19 juridiske enheter: Stortinget, Statsministerens kontor og 17 departementer. Til hver juridisk enhet er det knyttet bedrifter og organisasjonsledd.

Statsforvaltningen etter organisatorisk struktur

Statsforvaltningen har en flerleddet struktur. I tabell 3-2 benytter vi Samferdselsdepartementet som eksempel. Her vises den strukturen som benyttes i registeret. Første kolonne viser nivå, altså hvordan enhetene er knyttet til hverandre. Her ser vi f.eks. at Statens havarikommisjonen for transport (nivå 1) er direkte knyttet til Samferdselsdepartementet (nivå 0), mens Bane Energi (nivå 2) er knyttet til Jernbaneverket (nivå 1) som igjen er knyttet til Samferdselsdepartementet (nivå 0). Tabellen viser også enhetstype, sektorkode, næringskode og tall for antall ansatte.

I den første strukturen i tabell 3-2 vises kun institusjonelle enheter, mens den andre strukturen i tabell 3-3 viser et utdrag av første struktur inkludert bedriftene til hver institusjonell enhet.

Tabell 3-2 - Samferdselsdepartementet

Nivå	Navn	Enhetstype	Orgnr	Ansatte	Sektor	NACE
0	SAMFERDSELSDEPARTEMENTET	STAT	972 417 904	135	110	75.130
1	STATENS HAVARIKOMMISJON FOR TRANSPORT	ORGL	881 143 712	40	110	75.130
1	STATENS VEGVESEN	ORGL	971 032 081	4830	110	75.130
1	JERNBANEVERKET	ORGL	971 033 533	241	110	63.219
2	JERNBANEVERKET NORSK JERNBANEMUSEUM	ORGL	982 954 886	26	110	92.522
2	BANE ENERGI	ORGL	982 954 924	50	110	40.130
2	JERNBANEVERKET INFRASTRUKTUR	ORGL	982 954 959	1807	110	45.230
2	JERNBANEVERKET INFRASTRUKTUR UTBYGGING	ORGL	982 955 009	277	110	45.230
2	JERNBANEVERKET TRAFIKK	ORGL	986 524 940	721	110	63.219
1	POST OG TELETILSYNET	ORGL	974 446 871	165	110	75.130
1	STATENS JERNBANETILSYN	ORGL	979 363 974	30	110	75.130
1	LUFTFARTSTILSYNET	ORGL	981 105 516	161	110	75.130

Tabell 3-3 - Utdrag samferdselsdepartementet inkl. bedrifter

Nivå	Navn	Enhetstype	Orgnr	Ansatte	Sektor	NACE
0	SAMFERDSELSDEPARTEMENTET	STAT	972 417 904	135	110	75.130
1	SAMFERDSELSDEPARTEMENTET	BEDR	974 625 776	135		75.130
1	STATENS HAVARIKOMMISJON FOR TRANSPORT	ORGL	881 143 712	40	110	75.130
2	STATENS HAVARIKOMMISJON FOR TRANSPORT	BEDR	974 625 784	40		75.130
1	JERNBANEVERKET	ORGL	971 033 533	241	110	63.219
2	JERNBANEVERKET	BEDR	887 232 172	9		63.219
2	JERNBANEVERKET	BEDR	887 232 342	1		63.219
2	NORSK JERNBANESKOLE	BEDR	888 654 372	0		80.220
2	JERNBANEVERKET	BEDR	974 707 578	173		63.219
2	JERNBANEVERKET	BEDR	974 708 191	1		63.219
2	JERNBANEVERKET	BEDR	987 232 072	2		63.219
2	JERNBANEVERKET	BEDR	987 232 145	0		63.219
2	JERNBANEVERKET	BEDR	987 232 293	0		63.219
2	JERNBANEVERKET	BEDR	987 232 374	6		63.219
2	JERNBANEVERKET	BEDR	987 232 439	15		63.219
2	JERNBANEVERKET	BEDR	987 232 447	32		63.219
2	JERNBANEVERKET	BEDR	987 232 498	2		63.219
2	JERNBANEVERKET NORSK JERNBANEMUSEUM	ORGL	982 954 886	26	110	92.522
3	JERNBANEVERKET NORSK JERNBANEMUSEUM	BEDR	974 707 446	26		92.522
2	BANE ENERGI	ORGL	982 954 924	50	110	40.130
3	BANE ENERGI	BEDR	980 877 841	50		40.130

Dersom man søker på organisasjonsstrukturen for Helse- og omsorgsdepartementet vil denne per i dag ikke inkludere helseforetakene. Imidlertid vil det være mulig å få organisasjonsstrukturen til hvert enkelt regionale helseforetak. Her illustrert med organisasjonsstrukturen i departementet, tabell 3-4, deretter Helse Midt-Norge RHF, tabell 3-5.

Tabell 3-4 - Helse- og omsorgsdepartementet

Nivå	Navn	Enhetstype	Orgnr	Ansatte	Sektor	NACE
0	HELSE- OG OMSORGSDEPARTEMENTET	STAT	983 887 406	186	110	75.110
1	STATENS STRÅLEVERN	ORGL	867 668 292	94	110	73.100
1	STATENS LEGEMIDDELVERK	ORGL	974 761 122	179	110	75.120
1	STATENS HELSETILSYN	ORGL	974 761 394	83	110	75.120
2	STATENS AUTORISASJONSK FOR HELSEPERSONELL	ORGL	982 745 500	32	110	75.120
1	KREFTREGISTERET	ORGL	974 771 381	79	110	73.100
1	BIOTEKNOLOGINEMNDA	ORGL	980 633 446	6	110	75.120
1	STATENS HELSEPERSONELLNEMND	ORGL	983 194 583	0	110	75.120
1	SOSIAL- OG HELSEDIREKTORATET	ORGL	983 544 622	473	110	75.110
2	NASJONALT KUNNSKAPSSENTER FOR HELSE	ORGL	986 303 537	82	110	73.100
1	NASJONALT FOLKEHELSEINSTITUTT	ORGL	983 744 516	697	110	73.100
1	NORSK PASIENTSKADEERSTATNING	ORGL	984 936 923	88	110	75.120
1	PASIENTSKADENEMNDA	ORGL	984 936 966	16	110	75.120
1	NORSK PASIENTSKADEERSTATNINGS FOND	ORGL	984 936 974	0	110	75.120

Tabell 3-5 - Helse Midt-Norge RHF

Nivå	Navn	Enhetstype	Orgnr	Ansatte	Sektor	NACE
0	HELSE MIDT-NORGE RHF	SÆR	983 658 776	163	110	75.120
1	ST OLAVS HOSPITAL HF	SÆR	883 974 832	8012	110	85.111
1	HELSE SUNNMØRE HF	SÆR	983 974 759	2562	110	85.111
1	HELSE NORDMØRE OG ROMSDAL HF	SÆR	983 974 767	2337	110	85.111
1	HELSE NORD TRØNDELAG HF	SÆR	983 974 791	2614	110	85.111
1	RUSBEHANDLING MIDT-NORGE HF	SÆR	986 523 065	167	110	85.312
1	SYKEHUSAPOTEKENE I MIDT-NORGE HF	SÆR	983 974 805	123	610	51.460

I dagens organisasjonsstrukturer i BoF knyttes ORGL til STAT. Det vil si at organisasjonsstrukturene bygger på organisasjonsform. Dette medfører at organisasjonsstrukturene ikke omfatter hele statsforvaltningen, mens de inkluderer deler av forretningsdriften og enkelte finansielle foretak. Det vil i StatRes være aktuelt å bygge organisasjonsstrukturer etter institusjonell sektor. Dette vil gjøre at organisasjonsstrukturene inkluderer Helseforetakene og andre enheter i statsforvaltningen som ikke er organisasjonsledd.

Det er også mulig å inndele populasjoner i statsforvaltningen etter næring.

4. Strukturmodell

Dette kapitlet drøfter hvordan populasjonen i StatRes kan inndeles i ulike nivåer (hierarki) og inndelingen per nivå. Det vil redegjøres for ulike alternativer. Deretter diskuteres problemstillinger knyttet til disse.

Dette kapitlet går ikke inn på det faglige innholdet (ressursinnsats, produksjon, etc.) i hvert nivå. Det faglige innholdet fremgår i kapitlene 6-8.

4.1. Struktur

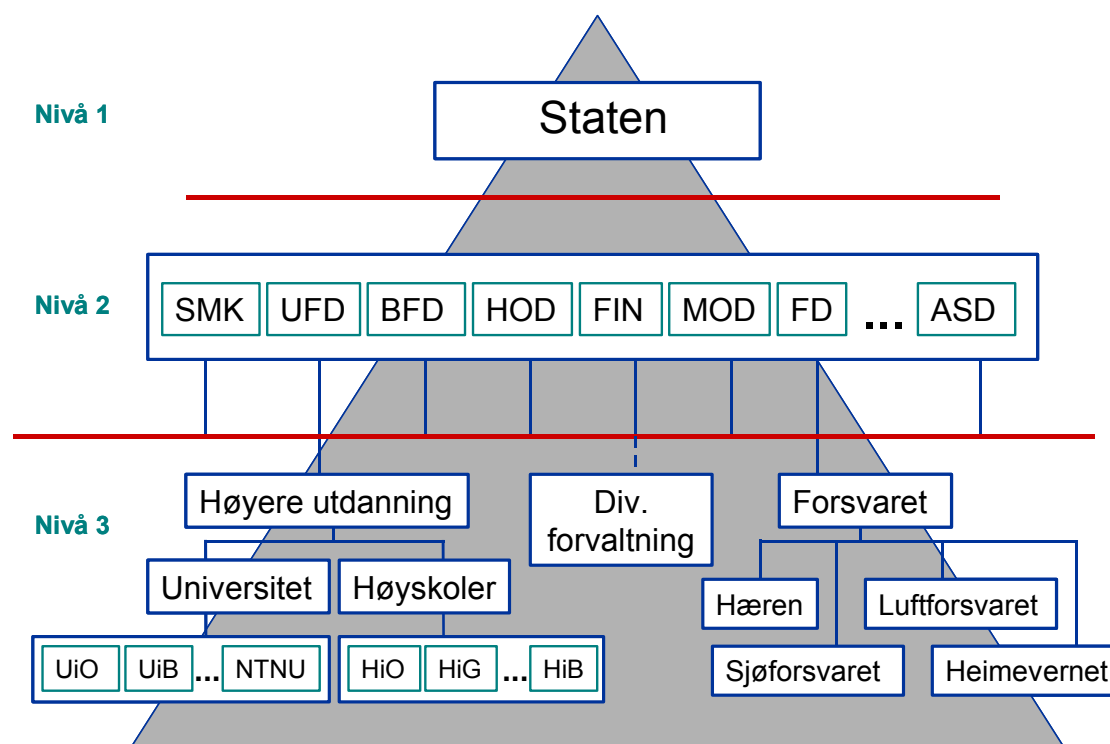
Ambisjonen i StatRes bør være å tilrettelegge for statistikk og analyser på tre nivåer; 1. Staten totalt, 2. Overordnet tjenesteområde. 3. Spesifikk tjeneste.

Nivå 1 - Staten totalt presenterer statsforvaltningen samlet, samt noen nøkkeltall for offentlig forvaltning.

Nivå 2 - Overordnet tjenesteområde inndeles etter departement og/eller COFOG. Flere kjennemerker kan være aktuelle.

Nivå 3 - Spesifikk tjeneste. På dette nivået presenteres statistikk for hvert enkelt tjenesteområde.

Figur 4-1 - Illustrasjon av inndeling

4.2. Nivåer

I forprosjektet til StatRes ble det skissert en presentasjon av statistikken i StatRes i tre nivåer. Da var forslaget et øverste nivå som presenterer staten totalt (statsforvaltningen), samt hele offentlig forvaltning for å ivareta internasjonale sammenligninger. Videre et mellomnivå hvor staten er inndelt i overordnede tjenesteområder, f.eks. inndelt etter departementer eller programområder. Og til slutt et laveste nivå som presenterer statistikk ned på spesifikt område/tjeneste.

Inndelingen i tre nivåer som ble presentert i forprosjektet er hensiktsmessig. Imidlertid vil det tredje nivået i praksis kunne inneholde flere undernivåer avhengig av tjenesten som presenteres og hvordan denne tjenesten er organisert.

Inndelingene per nivå vil bli diskutert under. Drøftingen forutsetter en inndeling av statistikk i StatRes i tre nivåer.

4.3. Nivå 1 - Staten totalt

På øverste nivå presenteres staten totalt ved statsforvaltningen. Det er et langsiktig mål å utvide fra statsforvaltningen til statlig sektor ved at forretningsdriften inkluderes. I første omgang avgrenses StatRes til kun å omfatte statsforvaltningen.

Staten i vid forstand er ansvarlig for mer enn bare statsforvaltningen. I mange sammenhenger, bl.a. for internasjonale sammenligninger, vil det være interessant å vise de samlede offentlige utgiftene, summen av stats- og kommuneforvaltningen. Oppgavefordelingen mellom sentrale og lokale myndigheter varierer over tid og mellom land. Det vil derfor på nivå 1 inngå nøkkeltall for offentlig forvaltning.

Innholdet i statistikksystemet StatRes vil i utgangspunktet være rettet mot forvaltning og tjenesteproduksjon, noe som innebærer at det vil avgrenses mot store pengestrømmer relatert til petroleumsvirksomheten og overføringer til personer (folketrygden).

Statsforvaltningen og offentlig forvaltning kan presenteres fordelt etter COFOG, som er en standard for klassifisering av utgifter etter formål i offentlig forvaltning. COFOG er nærmere presentert i kapittel 9.2.

4.4. Nivå 2 - Mellomnivå

Det andre presentasjonsnivået skal vise totalutgiftene i staten fordelt etter overordnede tjenesteområder eller formål med tjenesten. Nivå 2 vil være en grov inndeling av staten ved at hvert område vil kunne omfatte flere tjenester og ulike typer av tjenesteprodusenter. Statistikken som presenteres skal vise størrelsen på ressursinnsatsen innen de ulike overordnede tjenesteområdene, og gi muligheter for å foreta sammenligninger mellom disse. Summen av alle områdene vil tilsvare totaltallene for statsforvaltningen på nivå 1.

Det er flere muligheter for hvordan nivå 2 kan deles inn. Mulige alternativer er:

1. Departement
2. Programområde
3. COFOG

Videre følger en drøfting av fordeler og ulemper ved de alternative inndelingene. Her vil vi kun drøfte mulige strukturelle inndelinger og ikke det faglige innholdet. Innholdet vil bli presentert i kapittel 7. Vi vil imidlertid i dette kapitlet peke på faglige utfordringer som følger av de alternative strukturene. Statistikken på nivå 2 skal vise statsforvaltningen (etter overordnet tjenesteområde). Statsforvaltningen

er ikke per i dag fordelt etter de ulike alternativene av inndelinger. Bearbeidelser av datagrunnlaget for å få til en slik fremstilling vil være en utviklingsoppgave i prosjektet. Dette skyldes at statsforvaltningen sett gjennom ressursinnsats omfatter statsregnskapet og andre stats- og trygderegnskap. Disse regnskapene må konsolideres med tanke på de ulike inndelingene.

Alternativene som drøftes vil alle medføre en utfordring rundt netting av transaksjoner mellom enheter i statsforvaltningen. Konsernkontoordningen⁴ i staten fører til at vi ikke uten videre kan identifisere overføringer mellom f.eks. departementer og underliggende enheter i statsregnskapet. ("Departement/enhet under departement" til "annet departement/enhet under annet departement". Eks. FAD → SSB (FIN)). Tilsvarende for programområder og COFOG.

4.4.1. Departement

Ett alternativ er å presentere statistikk på nivå 2 ved å benytte seg av departementsstrukturen.

Statsforvaltningen (som konsolidert regnskap) er ikke inndelt etter departementsstrukturen per i dag. En slik inndeling vil kreve at statsregnskapet og andre stats- og trygderegnskaper kan knyttes til de ulike departementene. Statsregnskapet kan lett knyttes til departement gjennom kapittel. Andre stats- og trygderegnskap har ingen slik automatisk knytning. Dette kan løses da alle stats- og trygderegnskap tilhører en institusjonell enhet som har et organisasjonsnummer. I BoF har vi organisasjonsstrukturer som knytter nesten alle foretak til sektor for statsforvaltning til eierdepartement. De øvrige foretakene kan lett knyttes til organisasjonsstrukturene. Mer om populasjon og BoF se kapittel 3.

Fordeler

- + Kjent struktur. Departementsstrukturen er en inndeling som brukere og oppgavegivere i StatRes vil kjenne seg igjen i.
- + Klar inndeling etter institusjonelle enheter som gir oss muligheten til å følge enhetene gjennom systemet til neste nivå. Både regnskap (ressursbruk) og tjenestestatistikk (aktivitet/produksjon) kan linkes til institusjonelle enheter via organisasjonsnummer.

Ulemper

- Tidsserier. Departementsstrukturen er lite robust over tid, og det vil derfor være problematisk å lage tidsserier for lengre årrekker uten brudd i tidsserien.
- Fanger ikke opp at samme formål kan tilfalle ulike departement. Produksjon av tilsvarende tjenester skjer i forskjellige departement.

4.4.2. Programområde

Et annet alternativ er å presentere statistikk på nivå 2 ved å benytte seg av programområdene. Programområdene er en grovere inndeling av kapittelinnndelingen i statsbudsjettets/statsregnskapets utgiftsside og beskriver hovedformålet med utgiftene. Se kapittel 10.1 om regnskap.

Statsforvaltningen (som konsolidert regnskap) er ikke inndelt etter programområder per i dag. En slik inndeling vil kreve at statsregnskapet og andre stats- og trygderegnskaper kan knyttes til et programområde. Statsregnskapet er påført knytninger til programområde. Andre stats- og trygderegnskap har ingen slik knytning. Andre stats- og trygderegnskap må fordeles på programområder manuelt og etter skjønn.

Fordeler

- + Kjent struktur for oppgavegivere og brukere i staten. Programområde er en inndeling som oppgavegivere i StatRes vil kjenne seg igjen i.

---

⁴ Betalingsformidlingen i statlige virksomheter (ut- og innbetalinger og kontohold) skal skje gjennom statens konsernkontoordning. Det sikrer at alle statlige midler daglig samles i Norges Bank. Statens konsernkontoordning gjelder for departementene og underliggende virksomheter og skal dekke statens behov for betalingstjenester og likviditetsforvaltning.

- + Tidsserier. Programområdene er mer robust enn departementsstrukturen. Imidlertid er heller ikke den helt uendret, og brudd i tidsserier vil forekomme.

Ulemper

- Andre stats- og trygderegnskap er ikke knyttet til programområde. Krevende manuell koding må til. SSB har ingen automatisk oversikt over endringer i programområdene, og manuell koding vil derfor være et løpende arbeide.
- Ukjent inndeling for generelle brukere. Inndelingen i programområder er antakelig mindre kjent for brukere som ikke har kjennskap til St.prp. nr.1 (statsbudsjettet) og St.meld. nr.3 (statsregnskapet).
- Programområdene viser formål med utgiftene. Formålene følger nødvendigvis ikke de institusjonelle enhetene, og det vil derfor være vanskelig å følge enhetene gjennom nivåene. Det vanskeliggjør videre en kobling til arbeidskraft og produksjon.

4.4.3. COFOG

Et tredje alternativ er å presentere statistikk på nivå 2 kun ved å benytte COFOG-fordelingen. COFOG er en standard for klassifisering av transaksjoner i offentlig forvaltning.

Statsforvaltningen presenteres allerede i dag etter COFOG, men kun som utgifter til ulike formål for statsforvaltningen totalt. Mer detaljerte data må utvikles. Det vil være behov for en gjennomgang og kvalitetssikring av COFOG-koding.

Fordeler

- + Internasjonal standard. Kan benyttes for internasjonale sammenligninger
- + Tidsserier. Inndelingen er robust. Revisjon av standarden kan forekomme som vil gi brudd i tidsserier.
- + COFOG viser formålet med tjenesten, og inndelingen kan dermed samle all produksjon med samme formål uavhengig av organisering av tjenesten.

Ulemper

- Ukjent struktur. Brukere og oppgavegivere har antakelig ikke kjennskap til inndelingen, og vil ikke kjenne seg igjen. Imidlertid er strukturen rimelig selvforklarende.
- Inndelingen følger formål med tjenesten. Medfører at ulike deler av tjenesteproduksjonen som foregår i tilknyttede enheter kan tilfalle ulike COFOG. Dette gjør det vanskelig for brukerne å få den totale oversikten over tilknyttede virksomheter i systemet.
- Inndelingen i COFOG sammenfaller ikke med regnskapene og de institusjonelle enhetene.

4.4.4. Andre inndelinger og kombinasjoner av slike

En valgt inndeling hindrer ikke at ressursinnsatsen i StatRes også kan presenteres etter flere kjennemerker og kombinasjoner av inndelinger.

Det er mulig å kombinere foreslåtte inndelinger, f.eks. departementsstrukturen og COFOG.

Flere kjennemerker og inndelinger vil bli benyttet i StatRes. En inndeling etter COFOG eller departement vil bli kombinert med produkt (CPA), som er en internasjonal standard. CPA viser produksjon etter aktivitet, og er et aktuelt kjennemerke når ressursinnsats skal knyttes mot produksjon. CPA standarden er tett knyttet til standarden for næringsgruppering (NACE). For mer informasjon om CPA og NACE se kapittel 9.3 og 9.4.

En inndeling der COFOG blir utnyttet er hensiktsmessig i StatRes.

4.5. Nivå 3 - Spesifikt område/tjeneste

På det tredje nivået vil det presenteres detaljert statistikk og analyser for hvert enkelt tjenesteområde eller formål.

På dette nivået vil det være ulik spesifiseringsgrad og forskjellige inndelinger avhengig av tjenesten som presenteres. Enkelte tjenester/enheter vil kun presenteres totalt, mens andre tjenester vil vises i flere nivåer. F.eks. vil det for spesialisthelsetjenesten være interessant å se på tjenesten for landet totalt, og deretter spesifisere helseregionene og så videre ned på hvert enkelt helseforetak. I enkelte tilfeller vil det kanskje være aktuelt å gå helt ned på institusjon. For andre typer tjenester, f.eks. SSB, vil det kun være aktuelt med ett nivå.

I tjeneste- og næringsstatistikken er alle tjenester knyttet til en enhet i BoF, eller til en person som igjen er knyttet til en enhet i BoF. Via BoF kan derved alle tjenester og aktiviteter knyttes til en enhet og dermed i prinsippet også til et regnskap. Gjennom BoF er også enhetene gruppert etter næringsstandard (NACE) som er en grunnleggende gruppering også innen tjenestestatistikken. I tillegg benyttes ofte områdespesifikke varianter av næringsstandard, mer detaljerte inndelinger eller egne standarder for de ulike områdene. F.eks. grupperes utdanningsaktiviteter i en egen standard for utdanningsgruppering. Disse inndelingene vil også være relevante for presentasjon av statistikk på nivå 3.

5. Faglig modell

Det er utfordrende å etablere et system for måling av ressursbruk, aktiviteter, produksjon og resultater for statsforvaltningen. Det foreligger etter hvert en god del empiriske studier, både norske og internasjonale, av ressursbruk i offentlig sektor. Slike studier konkluderer i stor grad med at de offentlige utgiftene kunne vært lavere uten at kvaliteten på tjenestene hadde blitt synlig redusert, og at det derved finnes et ikke ubetydelig effektiviseringspotensial i offentlig sektor. I det såkalte Norman-utvalget ble det beregnet et samlet effektiviseringspotensial i offentlig sektor (1991) på over 20 prosent av BNP⁵.

5.1. Transformasjonsmodellen

Begrepet **effektivitet** anvendes ofte upresist i den forstand at det kan være tvil om hva som egentlig menes. Sentrale effektivitetsbegreper er:

Teknisk effektivitet innebærer at man ikke kan øke produksjonen uten at innsatsen av minst en av produksjonsfaktorene må økes.

Kostnadseffektivitet forutsetter teknisk effektivitet, men at man i tillegg velger den sammensetning av produksjonsfaktorene som gjør at en gitt produksjonsmengde produseres til lavest mulige kostnader, gitt produksjonsfaktorenes relative priser. Det vil ved maksimal kostnadseffektivitet ikke være mulig å redusere kostnadene uten å redusere produksjonen, og motsatt.

Resultateffektivitet sier noe om i hvilken grad man oppnår målene ved produksjonen. Resultateffektivitet er synonymt med *formålseffektivitet*.

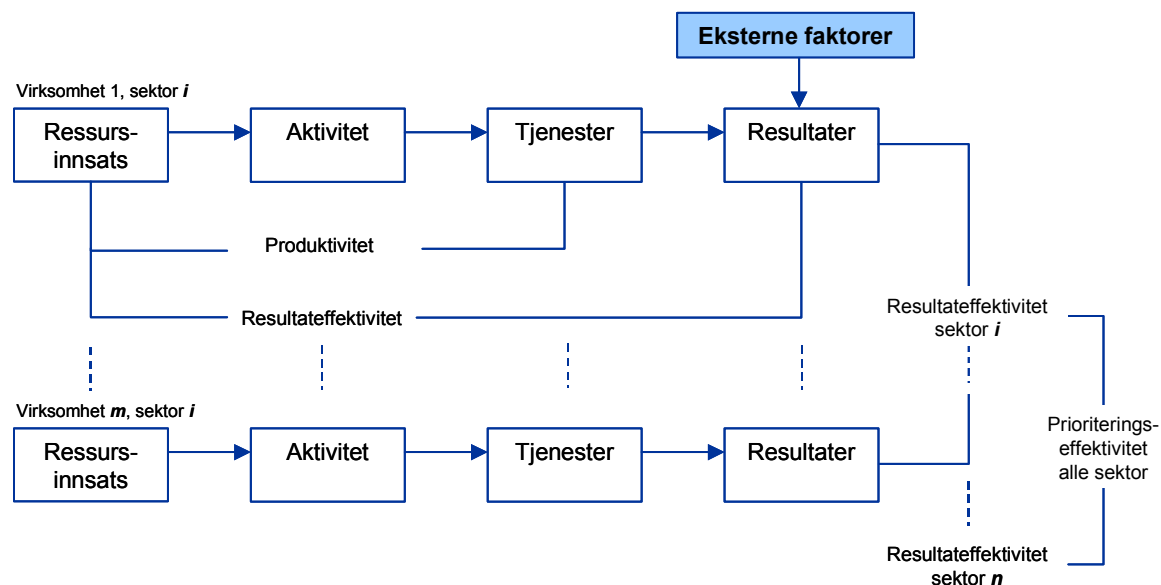
Prioriteringseffektivitet sier noe om man tilpasser ressursinnsatsen mellom de ulike formålene. Prioriteringseffektivitet er synonymt med *allokeringseffektivitet*. I teorien kreves prioriteringseffektivitet at den marginale nytte av ressursinnsatsen skal være lik i alle sektorer. Hvis ikke det er tilfelle kan man ved en omfordeling av den samlede ressursbruk øke den totale nytten av ressursene.

Transformasjonsmodellen er en enkel måte å illustrere produksjonsløpet på. Den kan i prinsippet utledes for alle typer virksomheter, og samlet for grupper av virksomheter. Med utgangspunkt i ressursinnsatsen illustrerer modellen hvordan disse anvendes på ulike aktiviteter/produksjonsprosesser, som i neste omgang resulterer i et produksjonsresultat. Siden de aller fleste statlige virksomheter produserer tjenester i en eller annen forstand velger vi å bruke tjenester som uttrykk for produksjonen. Forholdet mellom tjenestene og ressursene som har gått med til å produsere tjenestene gir et uttrykk for produktiviteten. Resultatene (effektene) på et område kan dels være en konsekvens av tjenestene, men også av eksterne faktorer. Resultateffektivitet er i modellen gitt ved forholdet mellom resultater og ressursbruk. Hva som skal menes med resultater er ikke alltid like klart. En mulighet er å vurdere resultater i forhold til en eller flere målsettinger. Mens kostnadseffektivitet sier noe om hvor dyktig man er til å produsere tjenestene, sier resultateffektivitet noe om man produserer de riktige tjenestene. Det siste effektivitetsbegrepet, prioriteringseffektivitet, sier noe om man produserer den riktige miks av ulike tjenester.

---

⁵ NOU 1991: 28 Mot bedre vitende? Effektiviseringsmuligheter i offentlig sektor.

Figur 5-1 - Transformasjonsmodellen

Transformasjonsmodellen slik den er presentert ovenfor er en svært generell modell. Dette har den fordelen at den kan benyttes som et utgangspunkt for å beskrive de fleste statlige virksomheter. I praksis vil anvendelsen av modellen bli forskjellig mellom virksomheter som har ulike roller.

Transformasjonsmodellen beskriver en produksjonskjede. Ressursene er de produksjonsfaktorene som inngår i produksjonen, nemlig arbeidskraft, kapital og produktinnsats. Imidlertid har statlige virksomheter andre roller enn bare å produsere tjenester. Statens rolle som fordeler, f.eks. gjennom folketrygden, må kunne beskrives på en noe annen måte. Vi har valgt å benytte transformasjonsmodellen også i dette tilfellet, men anvendelsen av modellen blir noe forskjellig. I tabell 6-3 gis det en oversikt over statsforvaltningens utgifter etter art. Tabellen viser at overføringene til enheter utenfor statsforvaltningen utgjør svært mye av de totale utgiftene. Ressursbruken målt som avlønning av produksjonsfaktorene i statens egen produksjon utgjør knappe 30 prosent. I et system som tar sikte på å si noe om statens totale engasjement vil derfor et ensidig produksjonsfokus bli for snevert. I den praktiske anvendelsen av modellen må man ta hensyn til dette. Se også kapittel 5.2 og kapittel 8.

5.1.1. Ressurser

Arbeidskraft er den viktigste enkeltressursen i produksjonen. De aller fleste virksomheter i statsforvaltningen er preget av at de er arbeidsintensive i produksjonen. Bruken av arbeidskraft kan måles på ulike måter, men i likhet med f.eks. kapital er også arbeidskraften heterogen mht. kvalitet. Et mål på bruk av arbeidskraft er antall timeverk. Det kan videre tas hensyn til arbeidskraftens kvalitative egenskaper ved å gruppere arbeidskraften, f.eks. etter utdanningstyper og stillingstyper⁶. Det er allerede gjort en god del på dette området i nasjonalregnskapet i tråd med internasjonale anbefalinger⁷. Man har i dag relativ god informasjon om arbeidskraften i statsforvaltningen som dens sammensetning og kompetanse, lønnskostnader, antall sysselsatte, utførte timeverk mv.

Innsatsen av *kapital* i produksjonen er lite målbar i store deler av statsforvaltningen. Kapitalkostnader er et område som er lite utviklet i statsregnskapet, noe som kan tilskrives selve regnskapsprinsippet som anvendes - kontantprisnippet. I dag beregner man i SSB kapitalslit for statsforvaltningen basert på akkumulerte tall for investeringer fordelt etter ulike typer realkapital. Det er imidlertid store

⁶ Hægeland, Torbjørn (1997): "Hvor mye bidrar økt utdanning til økonomisk vekst?", *Norsk Økonomisk Tidsskrift*, 111, 93-120.

⁷ Handbook on price and volume measures in national accounts, Eurostat 2001.

utfordringer knyttet til verdsetting av kapitalen. Regnskaper ført etter kontantprinsippet gir videre ikke et tilfredsstillende informasjonsgrunnlag for produktivetsberegninger. Ideelt sett ville regnskapsinformasjon om kapitalkostnader gitt et bedre grunnlag for å belyse produktivitet enn dagens system der SSB beregner kapitalslitet på et nokså aggregert nivå.

Kapitalslitet representerer ikke hele kostnaden ved bruk av kapital. I tillegg vil man ha rentekostnader/alternativkostnader ved at kapitalen er bundet opp i den aktuelle anvendelse. Gitt at dagens kapitalslitsberegninger gir et godt bilde på kostnader ved bruk av kapital, vil kapitalkostnaden sannsynligvis være for lav siden rentekostnaden ikke inkluderes. I den pågående revisjonen av FNs statistikkssystem for nasjonalregnskap foreligger det et forslag om at rentekostnaden bør beregnes. Noen endelig beslutning er ikke tatt, men mye tyder på at dette forslaget kan bli vedtatt til tross for at mange land har betydelige praktiske problemer med dette.

Kapitalutstyret utvikles betydelig over tid ved at ny teknologi utvikles, og at produksjonskostnadene for nytt kapitalutstyr reduseres samtidig som kvaliteten øker. Dette er av betydning og bør diskuteres nærmere i StatRes ved vurderinger av pris- og kvalitetsdeflatorer. Kapitalen er i tillegg sammensatt av ulike typer kapitalutstyr, noe det også bør tas hensyn til.

Produktinnsats er også en vesentlig produksjonskostnad. Med produktinnsats menes hovedsakelig de varer og tjenester som anvendes i produksjonen. Et mulig problem knyttet til kontantprinsippet i statsregnskapet er at produktinnsatsen bokføres når den blir betalt og ikke når den blir brukt slik transformasjonsmodellen forutsetter. I den praktiske håndteringen av regnskaper ført etter kontantprinsippet er dette et av de forhold som må diskuteres videre i prosjektet.

5.1.2. Overføringer

Som det fremkommer i tabell 6-3 er en stor del av statsforvaltningens utgifter knyttet til overføringer. Overføringene er ikke en produksjonsressurs som f.eks. arbeidskraft. Overføringene fra statsforvaltningen er i SSBs egne publiseringer fordelt etter følgende hovedgrupper:

- Overføringer til husholdninger
- Overføringer til ideelle organisasjoner
- Overføringer næringsliv inkl. statens egen forretningsdrift
- Overføringer til forvaltningsnivå
- Overføringer til utlandet

5.1.3. Realinvesteringer

Realinvesteringene inneholder anskaffelse og salg av produsert realkapital. I tillegg har SSB i sin regnskapsstatistikk føringer på kjøp og salg av tomter og grunn. Det bør diskuteres grundigere hvordan realinvesteringene skal behandles i StatRes. De inngår ikke transformasjonsmodellen i den perioden investeringene foretas men i senere perioder.

5.1.4. Produksjon

I nasjonalregnskapssammenheng er den konvensjonelle metoden å måle produksjon i statsforvaltningen på å sette *produksjon=ressursinnsats*. Verdien av produksjonen settes altså lik verdien av de produksjonsfaktorer som benyttes i produksjonen inklusive kapitalslit. Produksjonsvolumet har tradisjonelt blitt satt lik volumet av produksjonsfaktorer. Dette har medført at det per definisjon ikke er produktivetsvekst i offentlig forvaltning. I Norge har vi imidlertid hatt en forutsetning om en årlig produktivetsvekst på arbeidskraften på 0,5 prosent i noen deler av offentlig forvaltning.

Hovedsvakhetene ved den konvensjonelle metoden er åpenbart at man kan overse endringer i produksjonen og derved endringer i produktiviteten. I land med en stor forvaltning kan dette ha konsekvenser for måling av nivå og vekst i BNP, men som nevnt over er dette forsøkt ivarettatt i nasjonalregnskapet ved å beregne bl.a. produktivetsendringer i arbeidskraften.

Det er flere grunner til at konvensjonen produksjon=innsats anvendes. Hovedforklaringen ligger i at produksjonen i forvaltningen vanligvis ikke omsettes i et *marked*, og prisene reflekterer generelt ikke betalingsvillighet og kostnader. Fraværet av markedspriser er derfor en faktor som bidrar til å gjøre produksjonsmåling vanskelig. Prisene er ofte lik null eller nær null, og man har derfor vært tvunget til å måle produksjonen som summen av kostnadene. Problemet med metoden er at dette forutsetter at det ikke er noen avkastning av kapitalen. Som nevnt foran er det i ferd med å komme nye internasjonale anbefalinger på dette området⁸.

Når det gjelder fastprisberegninger har Eurostat satt fram krav til metodene for fastprisberegninger av ikke-markedsrettet produksjon i offentlig virksomhet. For kollektive tjenester kan man fortsatt deflatere med en prisindeks for de ressursene som anvendes i produksjonen. Denne skal også inneholde en kvalitetskorrigering i forhold til arbeidskraftens kvalifikasjoner mv. Nye metoder for dette er allerede tatt i bruk i det norske nasjonalregnskapet. Når det gjelder individuelle tjenester, skal disse i faste priser utvikles ved hjelp av direkte måling av produksjonen med justeringer for kvalitetsendringer. Direkte volummåling av produksjonen er i ferd med å innarbeides i nasjonalregnskapet, og skal være tatt i bruk på alle områder i løpet av 2006.

Mye av den produksjonen som foregår i forvaltningen er heller ikke egnet til omsetning i markeder - *kollektive goder*. Kollektive goder karakteriseres ved fravær av både rivalisering i forbruket og av ekskluderingsmuligheter. Dette vil forsterke måleproblemene betydelig, og det kan stilles spørsmål om det er hensiktsmessig å forsøke å måle produksjonen av kollektive goder. For slike goder er det vanskelig å gi en presis beskrivelse av hva som produseres. Det bør diskuteres nærmere alternative mål og metoder for disse godene. Hvordan skal man f.eks. vurdere effektivitet innen brannvern? La oss anta at produksjonen måles i antall slukte branner eller antall utrykninger. Dersom antall slukte branner/utrykninger går ned kan man komme i fare for å konkludere med at brannvernet er blitt mindre effektivt, gitt at utgiftene til lønninger etc. er de samme uavhengig av aktivitetsnivået. Eksemplet er kanskje alt for enkelt, men illustrerer at for en del typer goder er måling av produksjon og derved resultater vanskelig. I vedlegget bakerst i notatet gis det en oversikt over hvilke offentlige produserte goder som anses som kollektive ifølge den internasjonale grupperingen av formålsfordelte utgifter. Et annet forhold er at mange av de individuelle godene som produseres også har en kollektiv dimensjon. Selv om f.eks. utdanning kan sies å være et individuelt gode representerer selve utdanningssystemet ved dets sosiale normgivende funksjon et kollektivt gode.

5.1.5. Atkinson-rapporten og nye krav fra Eurostat

I et større arbeide i Storbritannia, kalt Atkinson-rapporten (AR)⁹, har man gått systematisk igjennom utfordringene knyttet til måling av produksjon og produktivitet innenfor rammen av nasjonalregnskapssystemet. Denne rapporten må anses som svært relevant for arbeidet med å utvikle den faglige modellen innen StatRes.

AR er tydelig på at man bør tilstrebe i den grad det er mulig å måle produksjonen i offentlig forvaltning på en annen måte enn ved ressursinnsatsen. AR diskuterer det metodologiske grunnlaget for dette og konkluderer blant annet med en rekke prinsipper. AR påpeker også at målinger av produksjon, innsatsfaktorer og produktivitet må baseres på prinsipper innenfor rammen av internasjonale retningslinjer slik at mulighetene for internasjonale sammenligninger er til stede. I StatRes er dette et mål, samtidig som behovet for nasjonale sammenligninger blir ivaretatt. Vi tror at disse behovene er sammenfallende. Det må anses som viktig å høste av de erfaringene som er gjort i andre land. Storbritannia er i så måte spesielt interessant, men også i OECD og Eurostat er det interesse for utvikling av bedre metoder og målinger av produksjon og produktivitet i forvaltningen.

Noen av de viktigste prinsippene i AR og Eurostat sine krav til nasjonalregnskapet er følgende:

---

⁸ I forbindelse med revisjon av System of National Accounts behandles dette temaet.

⁹ Atkinson Review: Final Report - Measurement of Government Output and Productivity for the National Accounts (Palgrave MacMillan, 2005)

- Måling av produksjon i forvaltningen (ikke-markedsrettet virksomhet) bør så langt det er mulig være konsistent med målinger i markedsrettet virksomhet.
- Måling av produksjon bør justeres for kvalitetsendringer når det er klare endringer i egenskapene ved produktene.
- Ta hensyn til effekten av forbedrede målemetoder for produksjonen i forvaltningen ved beregning av BNP.
- Målemetodene for det enkelte tjenesteområde må være tilfredsstillende detaljert, legges til rette for kvalitetsjusteringer, være behørig uttestet før publiseringer (spesielt mht. anslag på produktivitet), og det bør utvikles gode revisjonsrutiner.
- Måling av produksjonsfaktorer/ressursinnsats bør være så uttømmende som mulig.
- Måling av produksjonsfaktorene bør være så disaggregert at det muliggjør justeringer for kvalitetsendringer, prisendringer og endringer i sammensetningen av faktorene.
- Uavhengige utsagn om produktivitetsendringer bør forsøkes innhentet, som en erkjennelse av at produktivitetsendringer i sin fulle bredde ikke alene kan fanges opp i et statistikkssystem.
- Man bør opplyse om statistiske feilmarginer.

Det er allerede gjort en god del mht til direkte produksjonsmåling i nasjonalregnskapet, og man bør utnytte dette i StatRes.

5.2. Praktisk utforming av modellen

I den praktiske utformingen og anvendelsen av modellen må det legges vekt på å utnytte de eksisterende statistiske kodeverkene. Med de eksisterende kodeverk menes institusjonell sektorinndeling, COFOG (formålsfordelte utgifter), artsinndelingen (type utgifter) og CPA (produkt-/aktivitetsklassifiseringen).

I StatRes er det uttrykt ønsker om å gi statistikk/informasjon ned på virksomhetsnivå i den grad det er mulig. Det er ikke nødvendigvis virksomheten selv om er av interesse, men de økonomiske transaksjoner som virksomheten foretar. Transformasjonsmodellen kan utledes for den enkelte virksomhet ved å besvare følgende spørsmål:

1. Hva er **formålet** med **transaksjonen**? Klassifisering etter **COFOG**.
2. Hvilken **rolle/funksjon** utøver virksomheten ved transaksjonen?
3. Hvilke type **ressurser** anvendes i transaksjonen? Klassifisering etter **art**.
4. Hva er de konkrete **aktiviteter** og **tjenester**? Klassifisering etter **CPA** (produkt) og **næring**.

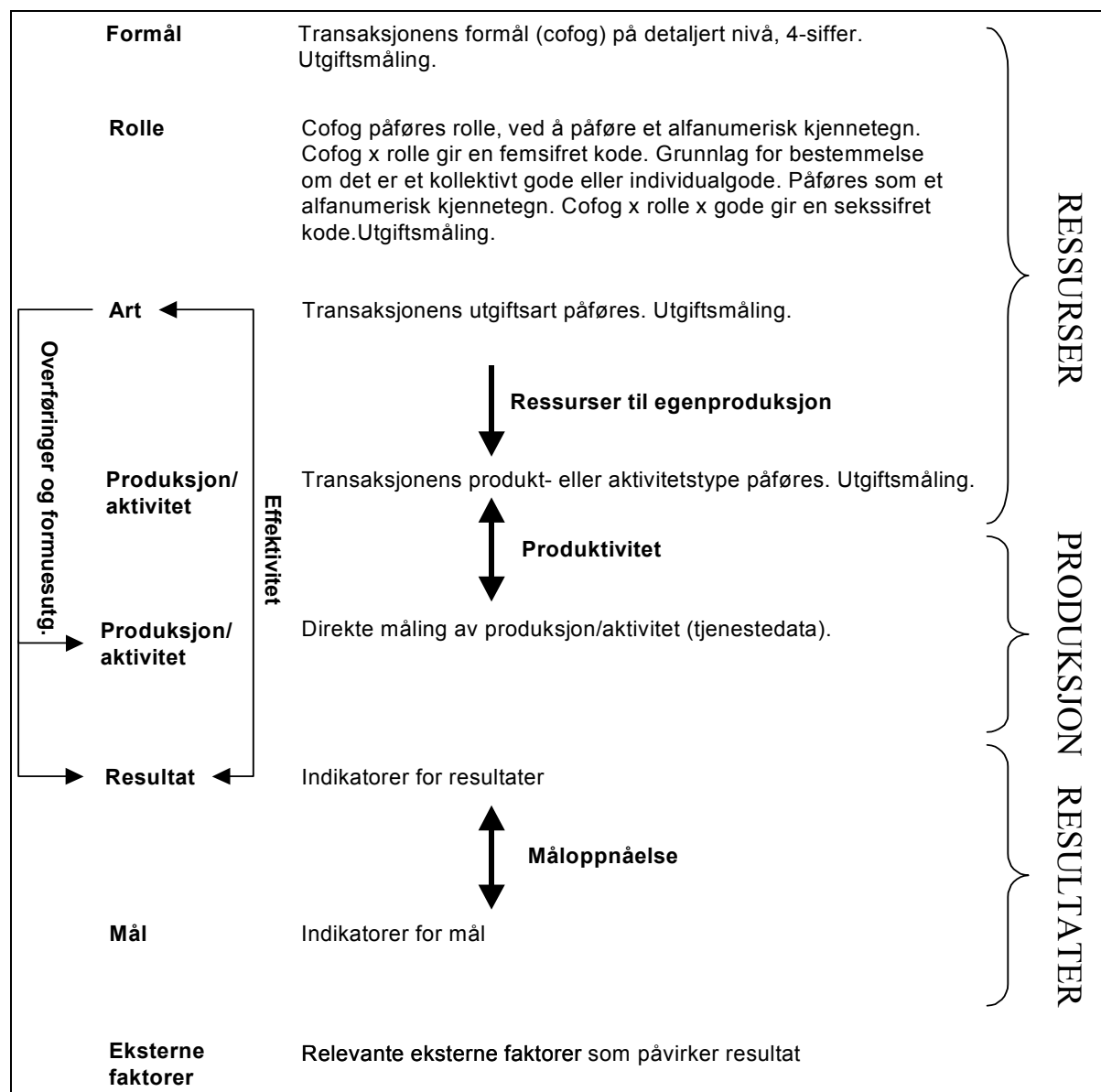
5.2.1. Transaksjoner

I transformasjonsmodellen er det transaksjonene og ikke virksomhetene som er enheter. Dvs. at en virksomhet beskrives i modellen ved de transaksjoner den gjennomfører. En virksomhet er summen av de transaksjoner den gjennomfører. Transaksjonene kan være av forskjellige typer. Det kan være både monetære og ikke-monetære. I tillegg kan man ha omveistransaksjoner. Det er transaksjoner som en virksomhet utfører på vegne av en annen virksomhet/aktør.

I statsregnskapet anvendes kontantprinsippet i regnskapsføringen. Det vil si at en transaksjon regnskapsføres når en inn- eller utbetaling finner sted. I virksomheter som fører regnskapene etter regnskapsloven føres transaksjonene når den økonomiske hendelsen finner sted. Dette kan avvike betydelig fra kontantprinsippet føringsmåte. Blant andre stats- og trygderegnskap føres de fleste regnskapene etter regnskapsloven. Ulike regnskapsprinsipper medfører utfordringer ved konsolidering. Dette må man finne en løsning for når man i StatRes skal summere konsolidere utgifter opp til f.eks. nivå 1 - staten totalt.

I figur 5-2 ser vi et forslag til hvordan de ulike stegene i transformasjonsmodellen for den enkelte transaksjon (i praksis grupper av transaksjoner) kan behandles innenfor de eksisterende statistiske kodeverkene.

Figur 5-2 - Klassifikasjon av transaksjoner i transformasjonsmodellen

Utgangspunktet for å klassifisere transaksjoner er de enkelte virksomhetenes regnskaper. I praksis vil ikke et regnskap vise alle transaksjonene i en periode, men grupper av transaksjoner i henhold til spesifikasjonene i regnskapets kontoplan.

Ressurser

Ressursinnsatsen kodes først med COFOG (formål) med fire siffer i henhold til fineste detaljnivå. Deretter påføres et kjennetegn for roller. Videre påføres kode for kollektiv eller individuell tjeneste. Deretter kodes utgiftsart. Det anbefales her å benytte kodeverket fra ESA 1995¹⁰ som også sikrer konsistens med de to andre store kodeverkene for økonomisk statistikk, SNA 1993¹¹ og GFSM 2001¹².

¹⁰ ESA 1995 European system of accounts, Eurostat 1996.

¹¹ System of National Accounts 1993, United Nations 1993.

Den siste koden som påføres på utgiftssiden er en klassifikasjon av produksjonsaktiviteter (CPA)¹³. Dette er et kodeverk som i dag kun benyttes i nasjonalregnskapet. Den enkelte enheten vil på utgiftssiden dermed bestå av etablerte statistiske kodeverk som gir informasjon om:

Formål x Rolle x Gode x Art x Produkt/Aktivitet

Antall koder på fineste detaljeringsnivå for COFOG er 109. Roller er en nasjonal kode som ev. innføres med StatRes. Når det gjelder å avgjøre spørsmålet kollektivt versus individuelt gode gis det anbefalinger på fineste nivå i COFOG. I AR var man i enkelte tilfeller ikke enig med disse anbefalingene. Ved å innføre et kjennetegn for roller kan man oppnå en større presisjon mht å avgjøre spørsmålet om et gode er kollektivt eller ikke. Artsinndelingen i ESA 1995 gir en inndeling som vil være et godt utgangspunkt i StatRes, og SSB benytter dette kodeverket allerede i dag.

Produksjon

Ressursene måles kun ved utgifter. Etter utgiftsmåling blir utfordringen å knytte disse opp mot tjenesteproduksjonsdata. I figur 5-2 ser vi at produksjon/aktiviteter opptrer to ganger. Den første måler utgiftene knyttet til produksjon/aktiviteter. I den andre foretas det en mer direkte måling av selve produksjonen/aktivitetene. Den direkte målingen bør også fordeles etter CPA-koder. Siden produksjonen ofte er lite målbar - endog lite definerbar, må man benytte avledede mål på produksjonen. Der produksjon ikke kan måles kan et alternativ være å bruke aktivitetsmål. Eksempelvis kan øvingsaktiviteten si noe om produksjonen i forsvaret. Det bør utvikles indikatorer som kan representere gode mål på produksjon og aktiviteter. Vi er av den oppfatning at hvilke indikatorer som bør brukes som mål på produksjonen må utvikles i samarbeid med eksperter på de respektive områdene. Det må videre være SSBs oppgave å oversette disse til de tilhørende CPA-kodene.

Resultater

Resultatmålinger av ressursbruken i forvaltningen er vanskelig. En tilnærming, som er antydning i figur 5-2, er å ta utgangspunkt i om det finnes mål ved aktiviteten/produksjonen som resultater kan vurderes i forhold til. I den grad klare og målbare mål finnes kan disse være veiledende for å utarbeide relevante resultatindikatorer. I andre tilfeller er det vanskelig å relatere resultater til klare mål, og man bør da vurdere om relevante resultatindikatorer er mulig å etablere.

Det er vanskelig å måle resultater av statens oppgaver. Muligheten for å måle resultater avhenger av tjenesten som produseres. Det er ulike ambisjoner i StatRes for å måle resultater på ulike områder. For enkelte tjenester, f.eks. høyere utdanning, som er et individuelt gode, vil det være en klar ambisjon å si noe om resultater. For andre tjenester, f.eks. forsvaret, som er et kollektivt gode, vil det ikke være like enkelt å måle dette. Det er vanskeligere å måle resultater for kollektive goder enn for individuelle goder. Rolleinndelingen vil være et nyttig kjennemerke for å avgjøre om en tjeneste som produseres er kollektiv eller individuell.

Når det gjelder beregninger av produktivitet og effektivitet bør man være forsiktig. I AR var rådet å bruke et såkalt trianguleringsprinsipp. Poenget er at produktivitet (og ikke minst effektivitet) ikke lar seg uttrykke ved ett tall alene. Produktivitet er per definisjon lik forholdet mellom produksjon og ressursbruk, og det kan være betydelig usikkerhet knyttet til både måling av produksjon og ressursbruk. Om man avleder et tredje begrep, produktivitet, på grunnlag av mer eller mindre usikre mål på ressursbruk og produksjon, vil produktivitetsmålinger være beheftet med betydelig usikkerhet. Det er imidlertid ikke noe argument for ikke å forsøke å etablere gode metoder for å måle produktivitet. Slike metoder bør være sentrale i den videre utviklingen av StatRes. Når det gjelder måling av resultat effektivitet kan det by på enda større utfordringer enn måling av produktivitet. Det er

---

¹² Government Finance Statistics Manual 2001. International Monetary Fund 2001.

¹³ Classification of Production Activities - Commission Regulation (EC) No 204/2002, 2001.

vanskelig på forhånd å si hvor realistisk slike målinger er, og dette er et tema som må diskuteres videre.

En første målsetning, som kan være krevende, er å etablere et system der man får større samsvar mellom regnskaps- og tjenestedata. Dersom man lykkes med det i StatRes vil dette være et betydelig bidrag.

5.3. Indikatorer

Dette avsnittet gir en generell beskrivelse av indikatorer. Betydelige problemer knyttet til observasjon og måling av de enkelte delene i transformasjonsmodellen gjør at man må påregne å benytte seg av indikatorer. En indikator er et mål som er avledet av data og/eller statistikk, og indikerer status eller utvikling på et angitt område.

5.3.1. Generelle prinsipper

En indikator vil ofte være basert på statistikk og kan være et tall fra en statistisk tabell eller et statistisk mål. Indikatorverdien må ofte sammenliknes med noe (som er angitt på forhånd) for å ha mening. Informasjonsnivået knyttet til en indikator bør være høyt. Det vil si at en indikator, i større grad enn statistikken den baserer seg på, kan tolkes som kunnskap. Det er viktig at området eller temaet indikatoren skal belyse, er angitt presist. På noen områder kan indikatorer være relativt tydelige i forhold til det de skal indikere, mens på andre områder kan det som indikatoren skal si noe om være mer diffust. Konsumprisindeksen kan sies å være en relativ klar indikator på prisstigning, mens å finne gode indikatorer for en målsetting for bærekraftig utvikling vil være mer komplisert.

For å velge ut hva slags aktivitets- og resultatmål som skal beregnes, bør man ta utgangspunkt i hva som i vid forstand er de definerte **målsettingene** med den aktuelle virksomheten. Dette bør styre valget av indikatorer, men realistisk sett vil begrenset målbarhet også ha innflytelse på valg av indikatorer. Et system for statistikk om ressurser og resultater for statlig virksomhet, vil inneholde en rekke forskjellige indikatorer.

Transformasjonsmodellen viser hele kjeden i produksjonsprosessen, fra ressursbruk og til resultater/effekter av produksjonen. Man kan ha målepunkter på flere steder. Jo lenger man kommer i kjeden fra ressursbruk til resultat, desto nærmere kommer man det som faktisk er virksomhetens formål. (Sykehusenes formål er dypst sett å bedre helsetilstanden til pasientene, slik at de lever lengre med bedre livskvalitet enn de ellers ville ha gjort). I en viss forstand vil man derfor ønske å måle resultater så langt til høyre i transformasjonsmodellen som mulig.

Måling vanskeligere jo lenger til høyre i transformasjonsmodellen man kommer. For det første blir det fenomenet man er ute etter vanskeligere å måle. Samtidig blir det flere forhold som ikke virksomheten selv har kontroll over og som påvirker resultatet. For at en indikator skal gi et uttrykk for resultatet av aktiviteten ved virksomheten, må man kontrollere for slike forhold. Dette krever i mange tilfeller et omfattende datagrunnlag, og ulike sammenhenger må ofte estimeres. Dette fører til at indikatorene blir beheftet med en viss statistisk usikkerhet (som riktignok ofte kan kvantifiseres). I en del tilfeller eksisterer heller ikke det nødvendige datagrunnlaget. Kausale tolkninger av indikatorer vil ofte hvile på sterke og urealistiske forutsetninger.

Til grunn for transformasjonsmodellen ligger en (rimelig) antakelse om en årsakssammenheng mellom ressursbruk, aktivitet, produksjon og resultat. Av dette følger det at indikatorer om ressursbruk og aktivitet i noen tilfeller kan fungere som indikatorer for resultater og effekter.

Settet med indikatorer bør samlet sett oppfylle følgende kriterier:

1: De må dekke alle aktivitetene i virksomheten

Mange virksomheter har mange typer aktiviteter. Disse kan være helt atskilte eller sterkt komplementære. For eksempel driver høyere utdanningsinstitusjoner med både undervisning og forskning. Å måle bare deler av virksomhetens aktiviteter kan gi et feilaktig bilde, både når man sammenligner enheter på tvers og når man gjør sammenligninger over tid, fordi vektleggingen av de ulike aktivitetene kan endre seg over tid. Hvis indikatorene i tillegg benyttes som styringsinformasjon, dvs. at det er knyttet insentiver til dem, er det spesielt viktig at hele virksomheten måles for å unngå uønskede vridninger av aktiviteten i retning av det som måles og belønnes.

2: De bør muliggjøre sammenligninger på tvers

Indikatorene bør være sammenlignbare på tvers. De indikatorene som beregnes og presenteres bør være slik at man på en meningsfull måte kan sammenligne ulike enheter på samme nivå. Dette prinsippet legger føringer på hvor langt ut i transformasjonsmodellen man bør gå på ulike nivåer i modellen, og hvor stor mengden av sammenlignbare enheter er på ulike områder. På ulike tjenesteområder på nivå 3 (se figur 4-1) vil man måtte gjøre en avveining om hvor ulike enhetene kan være og likevel ha indikatorer som kan sies å være sammenlignbare. Er universitetene og de regionale høyskolene sammenlignbare? Hva med universitetssykehus og små spesialiserte klinikker? På nivå 2, som i en viss forstand kan ses på som en aggregering av nivå 3, vil aktivitets- og resultatindikatorer ofte variere så sterkt mellom de ulike områdene at de ikke er sammenlignbare på tvers. Da bør man begrense seg til indikatorer for ressursbruk på disse områdene

3: De bør muliggjøre sammenligninger over tid

Meningsfulle sammenligninger over tid fordrer at man kontrollerer for at teknologi, aktiviteter og produkter endrer seg over tid. Det er her viktig å ta hensyn til slike kvalitetsendringer, men det er ofte utfordrende å få til dette i praksis

4: De bør (ideelt sett) kunne aggregeres.

Samlemål er interessante i den grad de faktisk gir et meningsfullt uttrykk for den samlede virksomheten. Imidlertid er det ofte slik at det er vanskelig å veie sammen f.eks. to ulike aktiviteter ved en institusjon. Da vil det være bedre ikke å aggregere.

Jo lenger ned på listen man kommer, desto mer krevende er vil det være å oppfylle punktene.

I mange tilfeller finnes det allerede eksplisitte og implisitte kvantums- og eller "kvasi"prismål som benyttes i forhold til bevilgninger, og som fungerer som markedspriser for aktørene (DRG-poeng o.l.). Der disse eksisterer skal det gode grunner til for ikke å bruke dem som datagrunnlag for indikatorene. De vil ofte muliggjøre sammenveining av ulike typer produksjon, og letter sammenligning på tvers av ulike institusjoner og over tid.

5.3.2. Kvalitet på indikatorene - usikkerhet

Kvaliteten på indikatorene vil avhenge av hvor i produksjonsprosessen indikatorene kan måles og kvaliteten på datagrunnlaget som ligger til grunn. Indikatorer vil nødvendigvis være forbundet med samme usikkerhet som det datagrunnlaget de bygger på.

Usikkerhet i statistikk deles ofte i utvalgsusikkerhet og målefeil. Utvalgsusikkerhet forekommer i utvalgsundersøkelser fordi man samler inn data fra en del av populasjonen, og kan som oftest estimeres relativt enkelt. Målefeil vil kunne forekomme i alle typer data, registerdata, administrative data, totaltelling og utvalgsundersøkelser og er mer krevende å estimere. Det vil ofte kreve en videre analyse (ny undersøkelse) for å anslå målefeil.

5.3.3. Kvalitet på tjenester - kvalitetsindikatorer

Med utgangspunkt i transformasjonsmodellen vil begrepet kvalitet først og fremst ha sin fortolkning basert på at ved produksjon av en tjeneste vil følgende identitet gjelde:

Verdi = Mengde x Pris

Ved tidsserier er det viktig å kunne skille ut endringer i verdi som skyldes pris eller volumendringer. For en rekke tjenester fra det offentlige reiser dette store problemer fordi en verken har observert priser eller mengdemål. I tillegg oppstår det et problem når det skjer endringer i kvaliteten. Dette er et problem også for varer - ikke bare tjenester. Mest omtalte i økonomisk statistikk er den kvalitetsendring som skjer over tid med PC-er. Her skal kvalitetsendringen tas inn som en volumendring.

I debatten om kvalitet på offentlige tjenester har en imidlertid også anlagt et bredere og mer generelt kvalitetsperspektiv.

Kvalitetsindikatorer som gjenspeiler endringer i sammensetning og kvalitet på tjenester/resultater av virksomheten, bør være integrert i de generelle indikatorene. Kvalitetsmål på tjenester er viktige indikatorer i seg selv, men vil også være helt nødvendig for sammenligning av andre indikatorer (f.eks. volumindikatorer) over tid og mellom virksomheter.

Det kan imidlertid bli vanskelig og kreve svært omfattende datagrunnlag å utvikle egnede kvalitetsmål for hver tjeneste, slik at alternative mål for kvalitet må vurderes, midlertidig eller muligens mer permanent.

Kvalitet kan måles ved:

- resultat/tjeneste
  - subjektiv brukertilfredsstillelse
  - objektive mål for behovsdekning
  - målbare kvalitetsmål (f.eks. fra utvalgsundersøkelse)
  - fordeling over homogene produkter/tjenester
- strukturkvalitet - kvalitet på innsatsfaktorene
  - økonomiske
  - kompetanse
  - prosesskvalitet

Subjektive kvalitetsmål krever metodisk baserte brukerundersøkelser. Brukertilfredsstillelse vil dessuten avhenge av forventninger, som vil variere over tid. Objektive mål for behovsdekning forutsetter definerte behov.

Detaljert beregning for homogene (differensiert etter kvalitet) tjenester gir til en viss grad kontroll over kvaliteten, men det kan bli problem med datagrunnlaget. Detaljert beregning krever informasjon om ressursbruk og resultater tilgjengelig på detaljert nivå. Dette kan imidlertid føre til økt oppgavebyrde, store datamengder og nye aggregeringsproblemer.

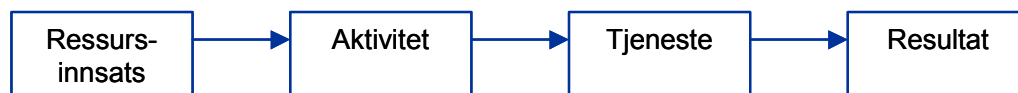
Alternativt kan kvalitet på produksjonsprosessen eller kvalitet på innsatsfaktorene (strukturkvalitet) brukes som indikatorer for produkt/resultatkvalitet. Det forutsetter at det er sammenheng mellom kvalitet på produkt/resultat og strukturkvalitet, at kvalitet på innsatsfaktorer forventes å påvirke kvaliteten på produktene.

6. Staten totalt - nivå 1

Dette kapitlet tar for seg det faglige innholdet på nivå 1 med utgangspunkt i den faglige modellen; transformasjonsmodellen.

I kapittel 4 om strukturmodell ble det klarlagt at nivå 1 skal inneholde staten totalt. I første omgang avgrenses dette til statsforvaltningen. Videre skal nivå 1 inneholde noen tall for offentlig forvaltning, summen av kommune- og statsforvaltningen. Vi vil her redegjøre for aktuelle indikatorer og nøkkeltall som det kan være aktuelt å presentere på dette nivået med utgangspunkt i den faglige modellen, transformasjonsmodellen.

Figur 6-1 - Transformasjonsmodellen generell

Ideelt sett skulle hele transformasjonsmodellen fylles med informasjon. Dette er imidlertid ikke like enkelt for alle områder. For statens totale virksomhet kan dette være svært vanskelig.

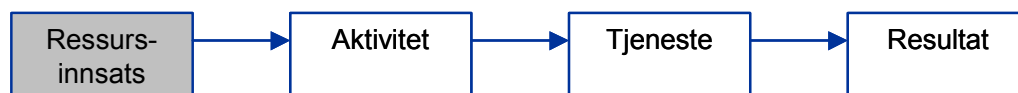
Første ledd i transformasjonsmodellen er ressursinnsats. Her skal det vises hvilke innsatsfaktorer som benyttes i staten. Det er mulig å gi beskrivelser av ressursinnsatsen i staten gjennom økonomiske innsatsfaktorer samt sysselsetting.

Aktivitetene i staten er mange, og produktene og tjenestene som produseres er varierte. Det er derfor vanskelig å si noe generelt om aktiviteten og produksjonen i staten som vil være beskrivende for hele statens virksomhet.

Tilsvarende gjelder for resultater. For å si noe om resultatene for staten totalt må man definere hva staten har som målsetting. Et eller noen få enkle mål for staten er ikke enkelt å konkretisere, og uansett vanskelig å måle statistisk.

Dette medfører at for staten totalt vil det kun være aktuelt å fylle første ledd i transformasjonsmodellen, som illustrert i figuren under.

Figur 6-2 - Transformasjonsmodellen - nivå 1

6.1. Ressursinnsats - statsforvaltningen

Her vil vi gi noen eksempler på nøkkeltall og indikatorer for ressursinnsatsen i statsforvaltningen.

Tabell 6-1 viser statsforvaltningens totale utgifter og disse i prosent av BNP. Dette gir et inntrykk av størrelsen på statsforvaltningen, samt hvor stor denne er i forhold til den totale økonomien. I tabell 6-3 er ressursinnsatsen i statsforvaltningen brutt ned på ulike utgiftskomponenter. I tabell 6-2 gir vi tall for sysselsetting og timeverk i statsforvaltningen. Vi viser disse også i prosent av total sysselsetting og timeverk. Slik ser vi hvor stor andel av de sysselsatte som er i statsforvaltningen.

Tabell 6-1 - Statsforvaltningen i mill kroner. 1999-2004

	1999	2000	2001	2002	2003	2004*
Totale utgifter	434 357	465 218	490 627	570 558	588 290	611 048
Totale utgifter i % av BNP	35,2 %	31,7 %	32,1 %	37,6 %	37,3 %	35,7 %

* foreløpige tall

Kilde: SSB

Tabell 6-2 - Sysselsatte og timeverk i statsforvaltningen¹. 1999-2004

	1999	2000	2001	2002	2003	2004*
Sysselsatte personer. (1000 personer)	160	159,3	158,8	265,5	264,1	269,8
i % av totalt sysselsatte personer	7,0 %	6,9 %	6,9 %	11,5 %	11,5 %	11,8 %
Sysselsatte normalårsverk. (1000 årsverk)	150	148,8	147,8	231,2	229	233,5
i % av totalt sysselsatte normalårsverk	7,6 %	7,5 %	7,5 %	11,7 %	11,8 %	12,0 %
Utførte timeverk. (mill. timeverk)	241,9	235,3	229,9	347,2	342,2	354,9
i % av totalt utførte timeverk	7,5 %	7,4 %	7,3 %	11,2 %	11,2 %	11,4 %

¹ Fra 2002 er spesialisthelsetjenesten overført fra kommune- til statsforvaltningen

* foreløpige tall

Kilde: SSB

Tabell 6-3 - Statsforvaltningen i mill kroner. 1999-2004

	1999	2000	2001	2002	2003	2004*
Totale utgifter	434 357	465 218	490 627	570 558	588 290	611 048
Løpende utgifter	426 279	453 368	485 744	564 021	581 021	603 568
<i>herav</i>						
Formuesutgifter	15 981	15 909	18 840	18 196	20 360	17 682
Overføringer til private	211 867	222 688	237 178	257 607	281 247	290 349
Andre løpende overføringer	92 994	102 444	107 535	107 567	92 297	98 023
Konsum	105 438	112 327	122 191	180 650	187 118	197 515
<i>herav</i>						
Lønnskostnader	49 672	52 162	55 083	91 106	94 023	100 440
Produktinnsats	44 992	47 996	55 125	70 590	66 259	70 832
Kapitalslit	11 546	12 087	12 518	15 227	15 312	16 110
Gebyrer	-16 054	-17 000	-19 561	-20 755	-15 459	-17 183
Kapitalutgifter	8 078	11 850	4 883	6 537	7 269	7 480
<i>herav</i>						
Bruttoinvestering i fast realkapital	16 947	14 718	14 646	17 999	20 186	22 698

* foreløpige tall

Kilde: SSB

6.2. Ressursinnsats - offentlig forvaltning

Her vil vi gi noen eksempler på nøkkeltall og indikatorer for ressursinnsatsen i offentlig forvaltning. Offentlig forvaltning er interessant for internasjonale sammenligninger da organiseringen av offentlig sektor og oppgavedelingen mellom sentrale og lokale myndigheter varierer over tid og mellom land.

Tabellene 6-4 og 6-5 for offentlig forvaltning tilsvarer tabellene 6-1 og 6-2 for statsforvaltningen. Bakgrunnen for disse tabellene er dermed den samme.

I tabell 6-6 fordeler vi offentlig forvaltning etter formål, COFOG. Fordelingen av utgiftene etter COFOG viser hvordan de ulike formålene prioriteres, og kan dermed sammenlignes med andre lands prioriteringer. Eksempelet viser de totale utgiftene. Det vil være aktuelt å gi mer detaljerte opplysninger på art.

Tabell 6-4 - Offentlig forvaltning i mill kroner. 1999-2004

	1999	2000	2001	2002	2003	2004*
Totale utgifter	549618	581282	627879	675287	721270	739192
Totale utgifter i % av BNP	44,6 %	39,6 %	41,1 %	44,5 %	45,7 %	43,2 %

* foreløpige tall
Kilde: SSB

Tabell 6-5 - Sysselsatte og timeverk i offentlig forvaltning. 1999-2004

	1999	2000	2001	2002	2003	2004*
Sysselsatte personer. (1000 personer)	708,5	713,1	721,4	722,8	722,5	723,6
i % av totalt sysselsatte personer	30,9 %	31,0 %	31,2 %	31,3 %	31,6 %	31,5 %
Sysselsatte normalårsverk. (1000 årsverk)	564,5	566,8	572,6	570,1	568,2	567,5
i % av totalt sysselsatte normalårsverk	28,7 %	28,7 %	29,0 %	28,9 %	29,2 %	29,1 %
Utførte timeverk. (mill. timeverk)	854,6	845,8	842,2	832,4	825,2	839,8
i % av totalt utførte timeverk	26,6 %	26,6 %	26,8 %	26,8 %	27,0 %	26,9 %

*foreløpige tall
Kilde: SSB

Tabell 6-6 - Offentlig forvaltning, totale utgifter etter formål i mill kroner. 1999-2004

	1999	2000	2001	2002	2003*	2004*
COF01 Alminnelig offentlig tjenesteyting	60 199	60 525	74 823	73 739	75 315	71 359
COF02 Forsvar	26 445	27 236	28 006	30 121	29 909	29 777
COF03 Offentlig orden og trygghet.	12 219	12 638	13 652	15 487	15 829	15 983
COF04 Næringsøkonomiske formål	54 169	59 847	58 339	66 370	65 033	63 828
COF05 Miljøvern	5 225	4 823	3 926	4 194	4 456	5 185
COF06 Boliger og Nærmiljø	4 923	4 360	1 687	2 485	6 406	6 424
COF07 Helse	88 663	94 323	102 699	112 872	121 721	125 952
COF08 Fritid, kultur og religion	14 135	14 639	15 135	16 639	17 621	18 598
COF09 Utdanning	74 186	78 531	85 627	90 554	101 000	102 479
COF10 Sosiale beskyttelse	209 453	224 361	243 986	262 826	283 980	299 608
COF0 TOTALE UTGIFTER	549 618	581 282	627 879	675 287	721 270	739 192

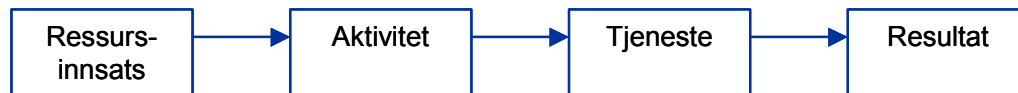
*foreløpige tall
Kilde: SSB (rapport til Eurostat)

7. Overordnet tjenesteområde - nivå 2

Dette kapitlet tar for seg det faglige innholdet på nivå 2 med utgangspunkt i den faglige modellen; transformasjonsmodellen.

I kapittel 4 om strukturmodell ble det skissert ulike måter å dele inn staten i overordnede tjenesteområder. Selv om det ikke er trukket en klar konklusjon på hvilke(n) inndeling(er) som skal benyttes vil vi her redegjøre for aktuelle indikatorer og nøkkeltall som kan presenteres på dette nivået med utgangspunkt i den faglige modellen, transformasjonsmodellen.

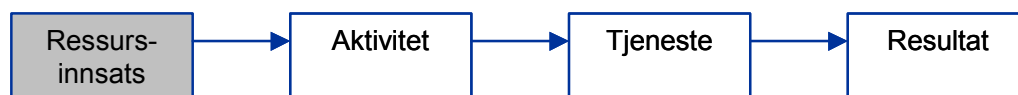
Figur 7-1 - Transformasjonsmodellen generell

Tilsvarende som for staten totalt vil det være vanskelig å fylle hele transformasjonsmodellen med informasjon for de overordnede tjenesteområdene. Dette vil til en viss grad avhenge av strukturen som velges, men inndelingene vil være så omfattende at aktivitetene og påfølgende produkter og tjenester som produseres vil være varierte. Det medfører at det vil være svært utfordrende å lage indikatorer som vil si noe fornuftig om hele områdets aktiviteter.

Dette medfører at også for overordnet tjenesteområde vil det kun være aktuelt å fylle første ledd i transformasjonsmodellen, som illustrert i figuren under.

Figur 7-2 - Transformasjonsmodellen - nivå 2

7.1. Ressursinnsats

Når det gjelder ressursinnsats så vil det være aktuelt å presentere tilsvarende indikatorer på alle nivåer. Det vil derfor være aktuelt å presentere de samme nøkkeltallene og indikatorene som på nivå 1 etter inndelingen(e) på nivå 2. Mens vi på nivå 1 så utgiftene til statsforvaltningen i forhold til den totale økonomien, vil det her være aktuelt å se et tjenesteområdene i forhold til den totale statsforvaltningen.

I tabell 6-3 i kapittel 6, staten totalt, er ressursinnsatsen i statsforvaltningen brutt ned på ulike utgiftskomponenter. De samme utgiftskomponentene vil være aktuelle på nivå 2. I eksemplene her vises kun enkelte av disse, men da etter mer detaljerte inndelinger.

Vi har ikke mulighet for å vise eksempler der statsforvaltningen er fordelt etter departementsstrukturen. Det skyldes at en slik inndeling ikke eksisterer per i dag, og vil være en utviklingsoppgave i neste fase av StatRes dersom denne inndelingen er ønskelig.

I tabell 7-1 og 7-2 ser vi statsforvaltningen fordelt etter formål - COFOG på hovedkategori (vedlegg A). COFOG kan også spesifiseres ytterligere. Tallene i disse to tabellene kan avvike fra tilsvarende arter i andre tabeller. Dette skyldes at eksemplene er hentet fra rapportert levert til Eurostat. Da benyttes påløpte verdier, mens resterende tall for statsforvaltningen viser bokførte verdier.

I tabell 7-3 og 7-4 viser lønnskostnader etter en kombinasjon av henholdsvis formål (vedlegg A) og næring (vedlegg B), og formål og produkt (vedlegg C).

Tabell 7-1 - Statsforvaltningen etter formål og art¹. I mill kroner. 1999-2004 - Del 1

	1999	2000	2001	2002	2003	2004
Totale utgifter	454 253	485 427	513 406	594 470	606 792	632 007
COF01	93 385	98 469	102 488	125 266	107 430	106 798
COF02	27 299	27 914	28 981	31 084	30 870	31 221
COF03	11 903	12 597	13 298	15 380	15 955	16 113
COF04	57 265	62 929	64 145	66 038	61 440	61 310
COF05	2 012	2 114	2 110	2 153	2 092	2 115
COF06	934	1 114	1 111	1 293	941	1 075
COF07	42 039	45 961	49 728	86 904	94 168	101 814
COF08	5 928	6 126	6 494	7 005	7 465	7 857
COF09	30 893	32 259	34 613	36 111	40 268	39 549
COF10	182 595	195 945	210 438	223 235	246 162	264 155
Formuesutgifter	15 981	15 909	18 840	18 196	20 360	17 682
COF01	15 802	15 611	18 810	18 129	20 300	17 289
COF02	5	7	9	8	2	3
COF03	-	-	-	-	-	-
COF04	27	4	6	4	4	4
COF05	-	-	-	-	-	-
COF06	-	-	-	-	-	-
COF07	0	-	-	19	53	34
COF08	-	-	-	-	-	-
COF09	-	-	1	-	1	0
COF10	148	287	14	36	-	352
Overføringer til husholdninger + subsidier	219 148	232 622	249 077	272 045	296 364	304 176
COF01	1 858	2 023	2 101	2 003	2 576	3 218
COF02	91	583	643	380	312	328
COF03	346	438	560	790	893	891
COF04	21 840	20 323	21 801	25 163	24 121	23 035
COF05	459	535	501	429	482	504
COF06	863	1 025	980	1 152	962	962
COF07	15 963	17 742	19 912	24 427	27 566	27 688
COF08	1 351	1 346	1 530	1 679	1 727	1 790
COF09	8 082	8 443	8 962	8 928	11 201	10 498
COF10	167 496	179 148	190 936	206 385	224 983	233 748
Andre løpende overføringer	101 009	109 568	114 734	117 612	104 149	112 167
COF01	60 475	65 766	67 289	88 754	68 733	70 402
COF02	72	6	87	107	172	214
COF03	314	120	36	51	52	51
COF04	3 281	3 208	3 257	2 194	5 192	5 359
COF05	447	427	493	668	583	558
COF06	67	66	54	53	53	40
COF07	19 759	21 928	23 483	7 680	7 799	11 092
COF08	2 559	2 685	2 822	2 926	3 276	3 588
COF09	4 176	4 372	4 695	5 036	5 060	3 591
COF10	9 858	10 991	12 519	10 143	13 228	17 273

¹ Påløpte verdier

Kilde: SSB (rapport til Eurostat)

Tabell 7-2 - Statsforvaltningen etter formål og art¹. I mill kroner. 1999-2004 - Del 2

	1999	2000	2001	2002	2003	2004
KONSUM	105 438	112 327	122 191	180 650	187 118	197 515
COF01	9 995	10 227	11 574	13 932	12 914	13 101
COF02	26 611	27 606	28 278	30 216	29 978	30 566
COF03	10 124	10 545	11 527	13 503	13 662	13 676
COF04	18 293	20 331	21 552	22 243	22 016	22 608
COF05	970	1 025	954	856	765	824
COF06	24	25	33	9	0	8
COF07	19 199	21 373	23 656	73 390	80 005	83 591
COF08	1 675	1 817	1 879	2 010	2 057	2 110
COF09	14 681	15 380	17 405	18 406	20 379	21 457
COF10	3 866	3 998	5 334	6 087	5 341	9 574
Lønns- kostnader	49 672	52 162	55 083	91 106	94 023	100 440
COF01	5 998	6 022	6 938	7 810	7 940	7 836
COF02	11 462	12 166	12 184	12 697	12 569	13 157
COF03	6 794	7 131	7 544	8 427	8 531	8 691
COF04	8 004	8 495	8 566	9 082	7 235	7 459
COF05	484	497	372	389	374	382
COF06	-0	-0	-2	-	-	-
COF07	2 930	3 077	3 253	35 901	39 108	40 689
COF08	1 214	1 284	1 334	1 436	1 447	1 502
COF09	10 272	10 814	11 751	12 031	13 080	13 891
COF10	2 517	2 676	3 144	3 333	3 741	6 832
Produkt- innsats	44 992	47 996	55 125	70 590	66 259	70 832
COF01	3 965	4 387	5 682	7 213	6 452	6 535
COF02	12 841	12 933	13 971	15 556	15 542	16 075
COF03	3 878	4 311	4 478	5 602	5 978	6 018
COF04	13 330	14 644	17 301	15 921	11 415	12 173
COF05	488	541	586	517	469	521
COF06	22	25	34	8	0	8
COF07	1 841	2 286	2 429	14 435	14 359	15 654
COF08	681	733	789	841	910	930
COF09	6 324	6 508	7 511	8 212	8 954	9 034
COF10	1 622	1 628	2 344	2 285	2 179	3 883

¹ Påløpte verdier

Kilde: SSB (rapport til Eurostat)

Tabell 7-3 - Lønnskostnader etter formål og næring. I mill kroner. 2003

	COF01	COF02	COF03	COF04	COF05	COF07	COF08	COF09	COF10	Total
632				509						509
730	92	275		822	47	244		7	5	1 492
742	88			116	122					326
745				1 284						1 284
751	7 669	576	8 531	4 312	206	735	971	267	3 624	26 891
752		11 718		-					-	11 718
800								12 806		12 806
851						38 101			93	38 194
852				193						193
853						26			18	44
921	88						475			563
Totalt	7 937	12 569	8 531	7 236	375	39 106	1 446	13 080	3 740	94 020

Kilde: SSB - ikke publisert

Tabell 7-4 - Lønnskostnader etter formål og produkt. I mill kroner. 2003

	COF01	COF02	COF03	COF04	COF05	COF07	COF08	COF09	COF10	Totalt
632				509						509
730	92	275		822	48	244		7	5	1 493
742	88			51						139
743				65	122					187
745				1 284						1 284
751	7 147	163	586	4 309	205	734	971	267	501	14 883
752	522	12 131	7 945	0					0	20 598
753				3					3 123	3 126
801								132		132
802								572		572
803								12 046		12 046
804								56		56
851						38 102			93	38 195
852				193						193
853						26			18	44
921							56			56
923							179			179
925	88						240			328
Totalt	7 937	12 569	8 531	7 236	375	39 106	1 446	13 080	3 740	94 020

Kilde: SSB - ikke publisert

Det kan være aktuelt å vise sysselsatte personer, sysselsatte normalårsverk og utførte timeverk fordelt etter inndelingen på nivå 2. Eksempelet i tabell 7-5 viser sysselsatte personer i statsforvaltningen fordelt etter næring. Årsaken til at eksempelet med sysselsetting viser færre næringer enn eksempelet med lønnskostnader skyldes at kilden til sysselsetting her er kvartalregnskapet. I kvartalregnskapet er næringene noe mer aggregerte enn i årsregnskapet.

Tabell 7-5 - Sysselsatte personer i statsforvaltningen etter næring. 1000 personer. 2003-2004.

	Sysselsatte personer	2003 i % av statsforvaltningen	Sysselsatte personer	2004* i % av statsforvaltningen
Tjenester tilknyttet transport	1,1	0,4 %	1,3	0,5 %
Forretningsmessige tjenester	8,3	3,1 %	8,8	3,3 %
Forsvar	34	12,9 %	33,4	12,4 %
Undervisning	35,7	13,5 %	36,6	13,6 %
Helse- og omsorgstjenester	116,9	44,3 %	121,9	45,2 %
Off. adm.	66,7	25,3 %	66,4	24,6 %
Kulturell tjenesteyting	1,4	0,5 %	1,5	0,6 %
Statsforvaltningen	264,1	100,0 %	269,9	100,0 %

* foreløpige tall

Kilde: KNR (SSB) Ikke publisert

8. Spesifikk tjeneste - nivå 3

I dette kapitlet forsøkes det å gi noen eksempler på anvendelse av den faglige modellen, transformasjonsmodellen, på nivå 3. Eksempelene er begrenset av de data man har tilgjengelig.

Regnskaper for statsforvaltningen påføres allerede i dag koder for formål (COFOG), produkt (CPA), næring og art. Noe system for kobling mellom regnskaps- og tjenstedata har man imidlertid ikke per i dag. Som nevnt tidligere i notatet påføres kun enkelte utgiftsarter CPA, nemlig konsum- og investeringsartene. Det vil si at transformasjonsmodellens ressursdel allerede i dag påføres alle eksisterende koder. Kvaliteten på kodingen er imidlertid ikke god nok til de krav som må settes i StatRes, og i tillegg skilles det ikke mellom de ulike virksomhetene. Det kan i dag kun gis slike tall for statsforvaltningen totalt. I avsnitt 8.1 gis det en kortfattet oversikt over hva dagens datagrunnlag fra statsforvaltningens regnskaper kan gi slik SSB i dag mottar og behandler datagrunnlaget.

I de påfølgende avsnittene forsøkes det å gi noen eksempler med utgangspunkt i at staten har ulike roller, jf. diskusjonen i kapittel 2 og 5.

8.1. Transformasjonsmodellens ressurside for statsforvaltningen

I tabell 8-1 vises de ulike COFOG kategoriernes andel av de totale utgiftene i statsforvaltningen. Gebyrene er trukket fra. Videre ser vi andelen av produksjonskostnader innen hver COFOG. Med produksjonskostnader menes lønnsutgifter, kapitalslit og produktinnsats. Tabellen gir oss en indikasjon på hvor staten bruker mye ressurser, og videre hvor staten selv står som produsent av tjenestene. Dette kan gi oss en pekepinn på hvor langt gjennom transformasjonsmodellen vi kommer for de ulike områdene.

Tabell 8-1 - Andelen av produksjonskostnader etter formål. 2003

	Totale utgifter	Produksjonskostnader
COFOG01 - Alminnelig offentlig tjenesteyting	17,8	13,9
COFOG02 - Forsvar	5,1	100,2
COFOG03 - Offentlig orden og trygghet	2,6	94,9
COFOG04 - Næringsøkonomiske formål	9,7	43,3
COFOG05 - Miljøvern	0,3	42,5
COFOG06 - Boliger og nærmiljø	0,2	0,0
COFOG07 - Helse	15,6	59,8
COFOG08 - Fritid, kultur og religion	1,2	32,8
COFOG09 - Utdanning	6,7	58,0
COFOG10 - Sosiale beskyttelse	40,8	2,4
Totale utgifter	100	

Den klart største utgiften etter formål er sosial beskyttelse med over førti prosent av statsforvaltningens totale utgifter. Av disse er kun 2,4 prosent av utgiftene knyttet til produksjon. Mesteparten av utgiftene er knyttet til overføringer til husholdningene som pensjonsstønader, sykepenger, barnetrygd, arbeidsledighetsstønader mv. I transformasjonsmodellen vil derfor relativt lite av utgiftene kunne følges gjennom hele transformasjonsmodellen, jf. figur 5-1 og 5-2.

Utgiftsområder hvor utgiftene til egenproduksjon er størst er helse og utdanning. For disse områdene er ca. 60 prosent av utgiftene knyttet til produksjon. Høyere utdanning og spesialisthelsetjenesten vil derfor være områder hvor det blir viktig å fylle ut hele transformasjonsmodellen.

8.2. Produsentrollen individuelt gode, høyere utdanning

Utdanning er et individuelt gode der offentlig forvaltning selv står for det meste av produksjonen, og derved har en produsentrolle. Offentlig forvaltnings totale utgifter til utdanning var i 2003 på 101 mrd. kroner i følge SSBs COFOG fordelte tabeller. Statsforvaltningens totale utgifter til formålet var om lag 40,3 mrd. kroner etter at gebyrer er trukket ut. De totale utgiftene til høyere utdanning, COFOG klasse 0941 var 29,6 mrd. kroner. Dersom vi ser på regnskapsinformasjon fra de statlige institusjonene (universitetene, høyskolene og de vitenskapelige høyskolene) innen høyere utdanning var de totale utgiftene i 2003 18,7 mrd. kroner, mens de i 2004 var 19,5 mrd. kroner. Tabellen under viser informasjon hentet fra Norsk samfunnsvitenskapelig datatjenestes (NSD) database for høyere utdanning.

Tabell 8-2 - Utgifter, studenter og studiepoeng i statlige institusjoner for høyere utdanning

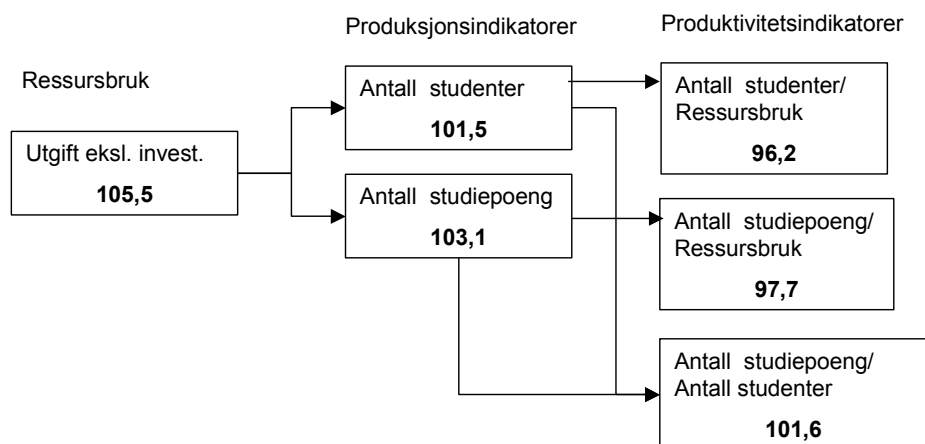
	Totale driftsutgifter (1000 kr)		Utgifter ekskl. investeringer		Registrerte studenter		Antall studiepoeng	
	2003	2004	2003	2004	2003	2004	2003	2004
H.skole i Agder	643,4	669,0	627,6	656,2	7421	7857	330 012	337 144
H.skole i Akershus	250,2	221,8	213,1	221,8	2964	3016	109 757	138 977
H.skole i Bergen	441,4	468,3	429,7	456,0	5109	5439	257 800	276 519
H.skole i Bodø	353,6	386,6	325,8	360,3	3770	3743	162 864	160 275
H.skole i Buskerud	220,5	219,1	213,9	215,8	2579	2638	102 386	114 094
H.skole i Finnmark	176,5	173,1	171,9	166,2	1883	1910	69 746	76 094
H.skole i Gjøvik	150,8	156,2	140,8	147,6	1510	1604	60 883	64 962
H.skole i Harstad	99,5	106,3	60,2	102,5	1405	1352	47 967	57 190
H.skole i Hedmark	357,6	382,3	351,6	376,3	4121	4203	179 717	176 988
H.skole i Lillehammer	201,9	210,2	193,0	202,4	2074	2634	92 957	115 659
H.skole i Molde	119,9	121,8	115,9	118,6	1456	1674	64 151	66 090
H.skole i Narvik	136,5	143,6	134,1	139,2	1138	1079	43 927	43 419
H.skole i Nesna	90,5	92,2	89,9	91,1	927	1043	39 342	38 247
H.skole i Nord-Trl	292,6	323,6	284,9	316,3	3535	3630	145 713	147 342
H.skole i Oslo	882,8	881,3	864,5	873,9	9874	10187	503 278	516 787
H.skole i S& Fj	226,2	427,7	220,3	414,8	2674	2732	121 052	114 935
H.skole i Stavanger	617,7	639,2	601,9	627,0	7133	7045	305 435	324 140
H.skole i Sør-Trl	484,0	537,4	472,5	527,5	6501	6449	311 008	330 769
H.skole i Telemark	405,2	409,7	398,3	404,0	4658	4950	201 831	218 790
H.skole i Tromsø	238,5	253,2	232,0	246,2	2585	2641	126 174	119 664
H.skole i Vestfold	278,1	286,7	272,1	284,3	3279	3103	134 832	143 234
H.skole i Volda	196,9	196,7	190,5	191,1	2826	2895	121 546	127 930
H.skole i Østfold	327,9	342,2	324,1	332,2	4149	4115	168 906	168 756
H.skole i Ålesund	133,4	135,8	129,8	131,7	1337	1340	63 347	61 962
H.skole St/Hauges	192,5	213,8	188,8	196,1	2253	2258	100 123	110 619
NTNU	3 515,0	3 351,8	3 215,0	3 163,1	19399	19542	764 515	768 782
Universitetet i Bergen	2 242,3	2 446,9	2 057,8	2 207,6	17188	16239	622 721	618 868
Universitetet i Oslo	4 064,2	4 298,7	3 746,7	4 045,2	29546	30169	1 032 337	1 046 563
Universitetet i Tromsø	1 332,1	1 389,2	1 265,9	1 273,6	5252	5496	211 235	211 046
TOTALT	18 671,6	19 484,3	17 532,5	18 488,6	158 546,0	160 983,0	6 495 562,8	6 695 845,3

Tabell 8-2 kan brukes til å lage et stilisert eksempel på produksjon og produktivitetmåling. Det må bemerkes at tallene for enkelte av institusjonene ikke er sammenlignbare mellom 2003 og 2004. Dette henger sammen med overgang fra brutto- til nettobudsjettering, noe som blant annet fører til betydelige avvik mellom bokførte lønnskostnader, spesielt i det året overgangen skjer. Særlig dramatisk ser økningen i utgiftene ved Høgskolen i Sogn og Fjordane til å være. Det understrekes derfor at dette kun er ment som et eksempel der blant annet regnskapsmessige forhold ikke er justert for. I tillegg tas det ikke høyde for at vesentlige deler av utgiftene er knyttet til forsknings- og utviklingsarbeid. Gitt at den eneste produksjonen som foregår er knyttet til utdanning, kan mål på denne aktiviteten knyttes til for eksempel antall studenter eller antall studiepoeng. I en slik situasjon vil det være mulig å knytte regnskapsdata mot produksjonsdata, slik at det kan foretas en enkel produktivetsberegning.

Transformasjonsmodellen kan i prinsippet utledes for den enkelte virksomhet. I figur 8-1 er dette illustrert ved å bruke totaltall (nominelle priser) fra tabell 8-2. Tallene er uttrykt som indekser for 2004, der 2003 = 100. Figur 8-1 er kun et eksempel da kvalitetsikrede data ikke eksisterer per i dag.

Figur 8-1 - Transformasjonsmodellen, høyere utdanning

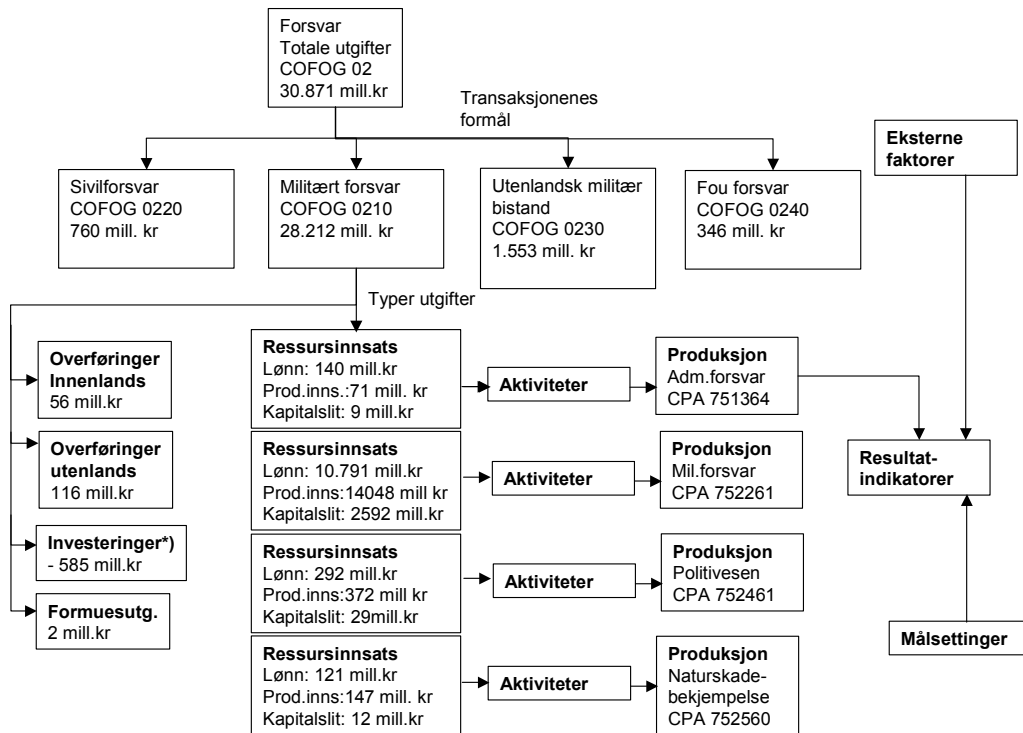
For å utarbeide indikatorer er det behov for detaljert informasjon om ressursbruken. I den grad det er mulig bør eksempelvis arbeidskraften fordeles etter andel vitenskapelige ansatte og kvaliteten på denne, eks. ved andel med doktorgrad. Ressursbruken vil også variere mellom studieretninger. Kostnadene per student ved samfunnsvitenskaplige studieretninger vil sannsynligvis være lavere enn ved medisinstudier. Antall avlagte studiepoeng kan synes å være en rimelig indikator for produksjonen, men også her er det kvalitative forskjeller som man kunne ønske å justere for. Et studiepoeng på doktorgradsnivå bør antagelig vektet mer enn tilsvarende på grunnfagsnivå. Andre relevante kvalitetsfaktorer kan være antall vitenskapelige ansatte per student, fullføringsprosent på normert tid, karakterer, avlagte grader, strykprosent mv. I hvilken grad man kan justere for kvalitet avhenger av tilgang på informasjon om dette. Det er for eksempel tvilsomt om karakterer kan anvendes som kriterium for kvalitet.

Det finnes i dag mye informasjon om både regnskaps- og tjenstedata hos NSD og Stiftelsen Norsk institutt for studier av forskning og utdanning, Senter for innovasjonsforskning NIFU STEP. I den videre utviklingen av StatRes bør man søke å utnytte informasjonen disse institusjonene i dag samler inn og bearbeider.

8.3. Produsentrollen kollektivt gode, forsvaret

Det er vanskelig å beskrive konkret hva forsvaret produserer. Forsvaret produserer kollektive goder, dvs. goder hvor det er fravær av ekskluderingsmuligheter og rivalisering i forbruket. I 2003 var det i følge SSBs statistikk utgiftsført 29,9 mrd. kroner inkludert gebyrer i COFOG-kategori 02 Forsvar. Ekskludert gebyrer var totale utgifter 30,8 mrd. kroner. Dette er videre fordelt på COFOG-gruppene militært forsvar, sivilforsvar, utenlandsk militær bistand og FoU forsvar. Den klart største klassen av COFOG er 0210 militært forsvar som i 2003 hadde utgifter på 28,2 mrd. kroner. Figur 8-2 viser hvordan utgiftene fordelte seg på arter og produkttyper (CPA).

Figur 8-2 - Transformasjonsmodellen, forsvaret

*) Investeringer beregnet som transaksjoner som endrer beholdningen av realkapital inkludert kjøp og salg av tomter og grunn, fratrukket beregnet kapitalslit.

Selv om kvaliteten på kodingen av tallmaterialet her ikke er vurdert, så har vi i utgangspunktet relativt detaljerte regnskapsdata med tilhørende statistikkoding. Det som mangler er en god oversikt over tjenestedata som kan kobles til regnskapsdata. Dette vil være nødvendig for å vurdere produksjon og resultater. Aktuelle opplysninger som kunne være relevante er data om aktiviteter som antall øvingsdøgn, innsats i operasjoner i utlandet etc. En inndeling etter våpengrenene kan også være interessant. Hvilke konkrete produksjons- og aktivitetsmål som bør velges må være et resultat av et samarbeid mellom de som skal gi informasjonen og SSB.

8.4. Myndighetsrollen, Statens Forurensningstilsyn

Statens Forurensningstilsyn (SFT) sin kontrollvirksomhet for å avdekke ev. brudd på Forurensningsloven og Produktkontrollloven kan brukes som eksempel på anvendelse av faglig modell i forhold til statens rolle som myndighetsutøver. Eksemplet er basert på et forskningsarbeid i SSB.¹⁴ Eksemplet illustrerer at utforming av resultatindikatorer kan være utfordrende. For det første vil det være forskjell mellom antall observerte brudd på lovene og antall faktiske brudd. I tillegg vil alvorligheten i bruddene også variere. Hvordan SFTs aktiviteter utføres er også viktig, f.eks. hvor grundig kontrollene er.

Et av SFTs viktigste formål er gjennom reguleringer og kontrollaktivitet å utøve myndighet for å forbedre miljøet. Det meste av SFTs regulerings- og kontrollaktivitet hjemles gjennom Forurensningsloven og Produktkontrollloven. SFT og Fylkesmannen utførte om lag 1000 kontroller i 2004.

For å overvåke utviklingen i overholdelsen av miljølovgivningen, samt for å kunne evaluere mulige effekter av SFTs kontrollvirksomhet på overholdelsen og miljøtilstanden, er det avgjørende med gode resultatindikatorer.

¹⁴ Kjetil Telle: Effects of inspections on plants' regulatory and environmental performance - evidence from Norwegian manufacturing industries. Discussion Papers no.381. Statistics Norway.

Ut fra lovgivningen er målet med SFTs virksomhet å redusere avvikene fra de miljøreguleringene som SFT er satt til å følge opp. I mer overordnet forstand kan vi si at SFTs mål er å arbeide for at forurensning og skadelige produkter ikke skal føre til skade på miljø og helse (dvs. redusere eksterne virkninger). Dette indikerer to sett av resultatindikatorer som ikke nødvendigvis alltid vil peke i samme retning. Det ene settet tar for seg utviklingen i avvik fra reguleringene, mens det andre f.eks. kan operasjonaliseres som utviklingen i utslipp av ulike forurensende stoffer.

Avvik som resultatindikator reiser iallfall et par problemstillinger. For det første er det ikke *avdekkede* avvik gjennom kontroll (eller på annet vis) som er suksessindikatoren, men *faktiske* avvik (som normalt ikke observeres). Man kan tenke seg former for kontrollaktivitet som har en slik form at faktiske avvik øker selv om observerte avvik går ned: Hvis mengden av kontroller blir viktigere enn grundigheten av hver kontroll, så vil virksomheter kunne ha insentiver til å bruke ressurser på å skjule avvik - dette vil særlig kunne gjelde reguleringer som det er krevende å kontrollere og kostbart å overholde.

For det andre er det ikke antall avvik som er den interessante resultatindikatoren. En utvikling mot et stort antall mindre alvorlige avvik er i liten grad bekymringsfull dersom man samtidig får redusert de alvorlige avvikene. Det er derfor behov for å foreta graderinger av avvikene og for å foreta en vektning av de ulike avviksgradene i beregningen av en resultatindikator. Ved fastsetting av slike vekter vil avvikets betydning for SFTs overordnede mål, dvs. avvikets potensielle trussel mot helse eller miljø, kunne gi veiledning. Dette er en ytterligere motivasjon for også å benytte f.eks. utviklingen i utslipp som resultatindikator.

Også når det gjelder et indikatorsett som omhandler utviklingen i utslipp eller skader på helse eller miljø, opptrer liknende problemer. Ofte har man ingen annen kilde til virksomhetsspesifikk informasjon om utslipp enn virksomhetens selvrapporterte opplysninger (eller informasjon gjennom kontroller). Videre er også aggregeringsproblemet stort. Er en utvikling med nedgang i utslipp av CO₂ og økning i utslipp av SO₂ positiv eller negativ? I noen tilfeller kan vekter baseres på internasjonale avtaler (eks. Kyotovektene for drivhusgasser), men ofte er veldokumenterte vekter ikke tilgjengelig. Da må man henfalle til mer eller mindre kvalifiserte gjetninger basert på skjønnsmessige vurderinger av de eksterne virkningene når overordnede indikatorer skal defineres. I praksis vil man ofte måtte operere med mange ulike indikatorer samtidig.

Fordi avvik (og i noen grad også utslipp) i all hovedsak kun er observerbare gjennom kontroller, vil kontrollaktiviteten ikke bare ha som formål å kontrollere en virksomhets overholdelse av regelverket, men også å fremskaffe informasjon om forekomsten av avvik i populasjonen av virksomheter under SFTs myndighetsområde.¹⁵ Det fremheves ofte at å rette kontroller ("targeting") mot virksomheter hvor man har grunn til å forvente mer avvik, f.eks. fordi man har observert mye rot og dårlig overholdelse tidligere, kan lede til avdekking av flere avvik og ha gode allmennpreventive virkninger. Hvis man bruker kontroller for å oppnå gode mål på populasjonsforekomsten av avvik, stiller det krav til at utvalget som kontrolleres er representativt. Hensynet til representativitet lar seg vanskelig kombinere med "targeting" og kan således måtte gå på bekostning av hvor mange og alvorlige avvik som avdekkes.

Den situasjonen at primæraktiviteten, dvs. gjennom kontroller å avdekke lovbrudd, også er den eneste kilden til informasjon om en resultatindikator (avvik i populasjonen), vil antakelig være særegent for noen få statlige virksomhetsområder (for vanlige lovbrudd er dette "løst" ved å vektlegge anmeldelser i statistikkproduksjonen).

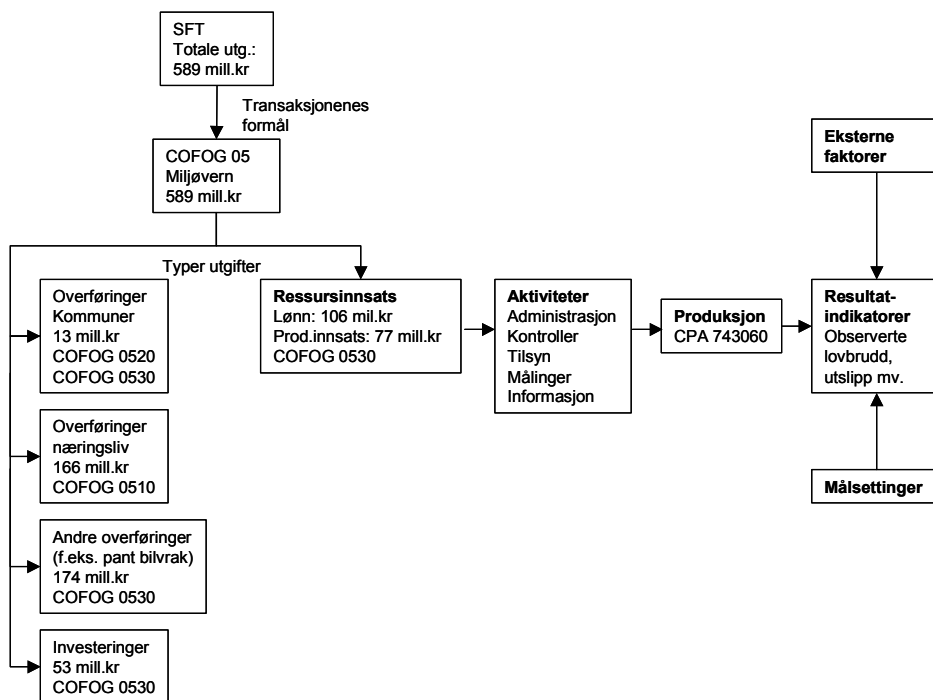
¹⁵ For virksomheter uten utslippstillatelse, kan man i tillegg tenke seg at det kan være et formål med en kontroll å klarlegge hvorvidt virksomheten omfattes av SFTs myndighetsområde eller ikke (*har* bedriften utslipp av forurensende stoffer?).

Med tilgang på ulike resultatindikatorer vil det være interessant, for det første, å undersøke hvorvidt SFTs kontrollaktivitet kan dokumenteres å ha en effekt på resultatindikatorerne. For det andre kan man undersøke hvordan ulike varianter av SFTs kontrollaktivitet virker inn på resultatindikatorerne. Eksempelvis utfører SFT flere ulike typer kontroller, og på bakgrunn av undersøkelser som kartlegger den relative effekten av hver kontrolltype, kan man oppnå forbedringer i resultatindikatorerne ved å endre sammensetningen av kontrolltypene.

Mens SSB er involvert i en forstudie der den andre typen undersøkelser er tema, er Telle (2004) et eksempel på den første typen undersøkelse. Han studerer effekten på ulike resultatindikatorer av SFTs kontroller med bedrifter med utslippstillatelse. Dataene dekker om lag 100 ulike industribedrifter i perioden 1989-2001. Resultatene tyder på at når en bedrifts forventede kontrollhyppighet øker, så faller forekomsten av alvorlige avvik. Dette resultatet tyder altså på at SFTs kontrollaktivitet bidrar til færre alvorlige avvik fra regelverket. Men på den annen side synes SFTs kontroller ikke å bidra til reduksjoner i ulike aggregater for utslipp. De to ulike settene av resultatindikatorer gir altså ulik konklusjon. Det er ikke åpenbart hvorfor SFTs kontrollaktivitet skulle føre til reduserte avvik, men ikke til reduserte utslipp. En mulig forklaring på dette tilsynelatende paradokset er at kontrollaktiviteten gjør at bedriftene har mer orden i papirene sine (dermed mindre avvik), men at utslippene ikke påvirkes. Dersom kontrollaktiviteten er av en slik art at bedriftene lettere vil kunne skjule avvik enn utslipp, så er en annen mulig forklaring at kontrollaktiviteten ikke forbedrer bedriftenes overholdelse av reguleringene men bare stimulerer bedriftene til å legge mer vekt på å holde avvikene skjult for SFT. Der er naturligvis også andre mulige forklaringer på det tilsynelatende paradoksale funnet, men funnene i studien stimulerer uansett til en grundig gjennomtenking av hva de ulike indikatorerne fanger opp samt sammensetningen av kontrollaktiviteten. Studien illustrerer således hvordan tilgang til resultatindikatorer og aktivitetsmål kan benyttes til å forsøke å øke kvaliteten og måloppnåelsen innenfor miljøforvaltningen.

I figur 8-3 forsøker vi å anvende transformasjonsmodellen mer eksplisitt på eksemplet over. Tallene i figuren er hentet fra statsregnskapet 2003.

Figur 8-3 - Transformasjonsmodellen, Statens forurensingstilsyn

8.5. Fordelerollen, sosial beskyttelse

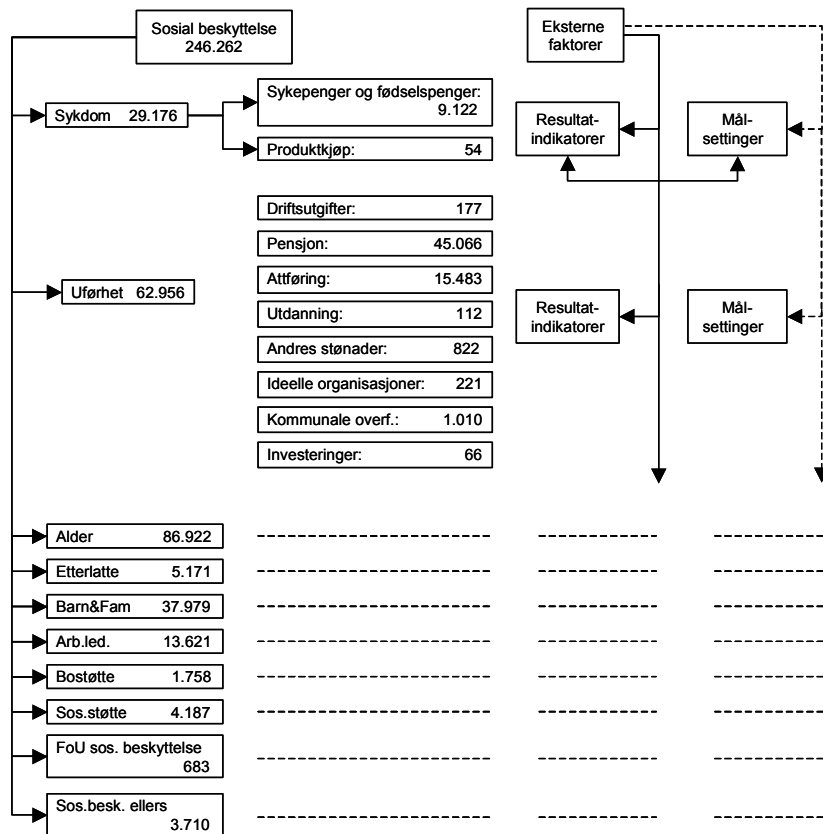
COFOG-kategori 10, sosial beskyttelse, representerer en betydelig utgift med over 40 prosent av statsforvaltningens totale utgifter i 2003, jf. tabell 8-1. Kun en liten andel av disse er bruk av ressurser til egenproduksjon. Det meste av utgiftene er her knyttet til ulike typer overføringer til husholdningene. I figur 8-4 forsøkes situasjonen belyst med en variant av transformasjonsmodellen.

Utgiftene til lønn, produksinnsats og kapitalslit utgjør en svært liten del av de totale utgiftene. Det innebærer at det blir mindre interessant å fokusere på de rene driftsmessige utgiftene, men heller på de ulike overføringstypene. Overføringene er ulike typer velferdsordninger, som i stor grad sikter på å redusere effektene av ulike sosiale risikoer som arbeidsledighet, sykdom og uførhet. I tillegg føres også andre utgifter som alderspensjoner under denne COFOG-kategorien, selv om dette ikke kan betegnes som en sosial risiko. COFOG 10 er inndelt i ti klasser, som igjen inndeles i ulike overføringsarter som vist i figur 8-4. Tallene i figuren er fra 2003, og i mill. kroner.

For en rekke av de formålsfordelte utgiftene knytter det seg politiske målsetninger, som høy sysselsetting, deltakelse i arbeidslivet mv. Resultatindikatorene bør i den grad slike målsetninger eksisterer knyttes opp imot disse. Det er også antydning i figuren at det kan være en vekselvirkning mellom mål og resultater. Dersom resultatene over tid viser store avvik fra målsetningene kan dette føre til behov for en revurdering av målsetningene. Det er også grunn til å tro at det vil være betydelig påvirkning fra eksterne faktorer på målsetningene og resultatene. Dette fører til at det kan være vanskelig å etablere klare tallmessige årsak-virkningsforhold mellom statens innsats målt ved dens utgifter og resultatindikatorene. En annen kompliserende faktor kan være at statens engasjement på andre områder kan ha vesentlige virkninger på behovet for ulike typer velferdsordninger. Eksempelvis vil vellykket næringspolitikk ha konsekvenser på arbeidsledigheten, og derved på utbetalte arbeidsledighetsstønader.

Vi mener allikevel at når staten utøver rollen som fordeler, så kan transformasjonsmodellen brukes også her. Dette vil sikre en konsistent måte å håndtere statens utgifter på i StatRes.

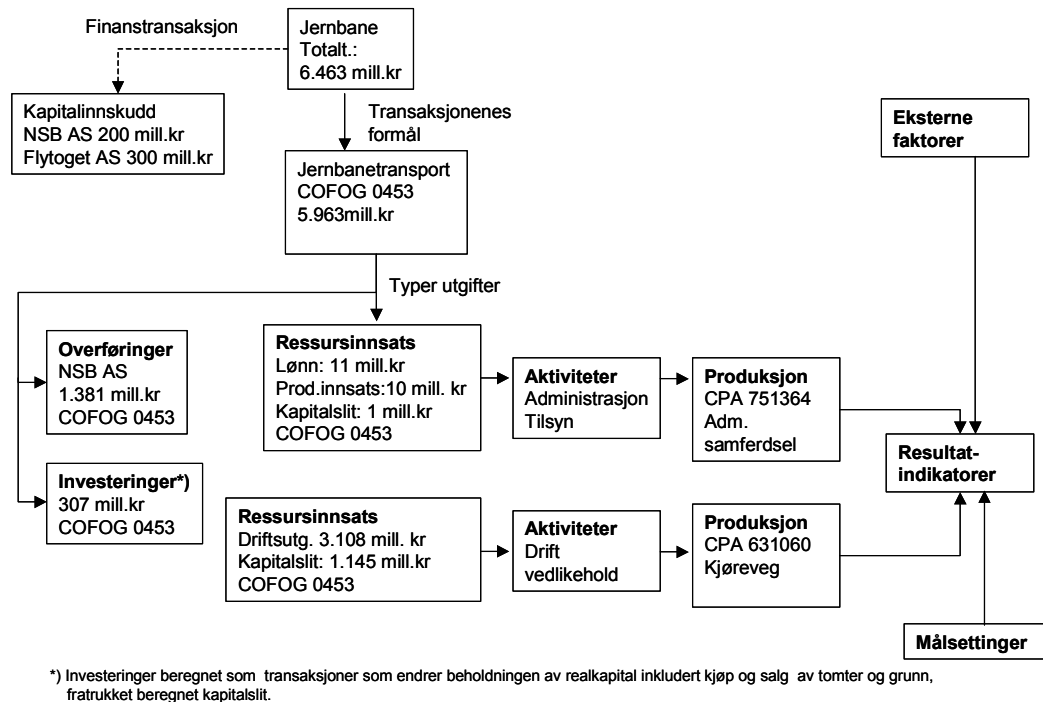
Figur 8-4 - Transformasjonsmodellen, sosial beskyttelse

8.6. Flere roller, jernbanetransport

På de fleste områdene har statsforvaltningen flere enn én rolle. På området jernbanetransport har staten én rolle som tilsyn ved Statens jernbanetilsyn, én rolle som produsent ved Jernbaneverket, og én rolle som bestiller ved Samferdselsdepartementet i forhold til både Norges Statsbaner AS (NSB AS) og Flytoget AS. Statsforvaltningens utgifter til jernbaneformål var i 2003 på 5.963 mill. kroner. I tillegg ble 500 mill. kroner overført i form av kapitalinnskudd til NSB og Flytoget. Figur 8-5 anvender de regnskapsdata man har kodet i dag i transformasjonsmodellen.

Figur 8-5 - Transformasjonsmodellen, jernbane

I Norge har staten ansvar for at innbyggerne har tilgang på jernbanetransport. Dette er organisert ved at NSB AS og Flytoget AS produserer transporttjenestene, Jernbaneverket har ansvar for kjøreveger og stasjoner, mens Statens jernbanetilsyn ser til at alt foregår på forskriftsmessig måte. NSB og Flytoget er selvstendige juridiske enheter selv om de er 100 prosent statlig eid. Staten kan sies å ha en *bestillerfunksjon* overfor disse. Overføringene til NSB på nærmere 1,4 mrd. kroner er betaling for utførte tjenester. Investeringene på omtrent 300 mill. kroner er dels knyttet til investeringsarbeider i infrastrukturen utført av egne ansatte i Jernbaneverket, eller at disse er *bestilt* og utført av private virksomheter. I tillegg er det trukket fra beregnet kapitalslit og nettokjøp av realkapital. Av de løpende utgiftene til produksjon er det skilt mellom to typer produkter. Det er anvendt om lag 22 millioner kr. til *tilsyn* i Statens jernbanetilsyn (CPA 751364), og 3,1 mrd. kroner til drift og vedlikehold (*produsentrolle*) av bl.a. kjørevegene i Jernbaneverket (CPA 631060). Statsregnskapets kapitler til jernbaneformål gir et relativt godt grunnlag for å skille de ulike rollene, men kodeverket er ikke utviklet mht å ivareta dette, selv om CPA-kodene kan gi en god indikasjon.

Kapitalinnskuddene i NSB og Flytoget var til sammen 500 mill. kroner. Det kan diskuteres om dette er reelle kapitalinnskudd eller en form for subsidier, altså overføringer. Når en eier skyter inn kapital i en virksomhet er dette for å oppnå avkastning på den innskutte kapitalen. I enkelte tilfeller kan det være avvik mellom regnskapsføringen i statsforvaltningen og de anbefalinger som gis i de internasjonale statistikkguidene. Dette er en problemstilling som ikke bare gjelder Norge, men alle land.

9. Eksisterende kodeverk og internasjonale standarder

Dette kapitlet vil redegjøre for eksisterende kodeverk som vil være grunnleggende for StatRes. Videre vil det ta for seg internasjonale standarder som vil ligge til grunn for utviklingen av statistikksystemet StatRes.

9.1. Institusjonell sektorgruppering

Institusjonell sektorgruppering er en internasjonal standard for sektorinndeling av nasjonalregnskap. Sektorene er grupperinger av institusjonelle enheter. Grupperingen bygger på SNA¹⁶ 1993 (Inter-Secretariat mfl., 1993), som er FNs rammeverk for sektorgruppering, og ESA¹⁷ 95 (Eurostat, 2002) som er tilsvarende for EU.

9.1.1. Institusjonelle enheter

I ESA95 defineres institusjonelle enheter som følger:

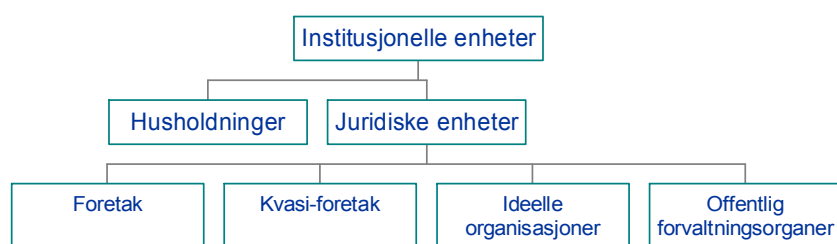
En institusjonell enhet er et grunnleggende økonomisk beslutningscenter som er kjennetegnet av ensartet atferd og selvstendig beslutningsmyndighet i utøvelsen av sin hovedfunksjon. En hjemmehørende enhet anses å utgjøre en institusjonell enhet dersom den har selvstendig beslutningsmyndighet med hensyn til sin hovedfunksjon, og enten fører et fullstendig regnskap, eller ville ha vært i stand til å utarbeide et fullstendig regnskap både ut fra et økonomisk og et juridisk synspunkt dersom den ble pålagt å gjøre det.

For å kunne sies å ha selvstendig beslutningsmyndighet med hensyn til sin hovedfunksjon, må en enhet:

- *Rett til å eie varer eller eiendeler for egen regning; den vil derfor kunne overdra og få overdratt eiendomsretten til varer eller eiendeler i transaksjoner med andre institusjonelle enheter,*
- *Være i stand til å ta økonomiske beslutninger og drive med økonomiske aktiviteter som den selv har det direkte juridiske ansvaret for,*
- *Være i stand til å stifte gjeld på egne vegne, påta seg andre eller flere forpliktelser og inngå avtaler.*

Det er to hovedtyper av institusjonelle enheter; husholdninger og juridiske enheter. Juridiske enheter består av foretak, kvasi-foretak, ideelle organisasjoner og offentlige forvaltningsorganer.

Figur 9-1 - Institusjonelle enheter

Offentlig forvaltningsorganer er enheter som er stiftet ved en politisk prosess og har lovgivende, rettslig eller utøvende makt over andre institusjonelle enheter innenfor et avgrenset område. Offentlige forvaltningsorganer kjennetegnes ved at de:

- skaffer til veie varer og tjenester til samfunnet eller til husholdninger hovedsakelig finansiert ved hjelp av skatter og avgifter,
- omfordeler inntekt og formue,
- driver ikke-markedsrettet produksjon.

¹⁶ System of National Accounts

¹⁷ European System of Integrated Economic Accounts

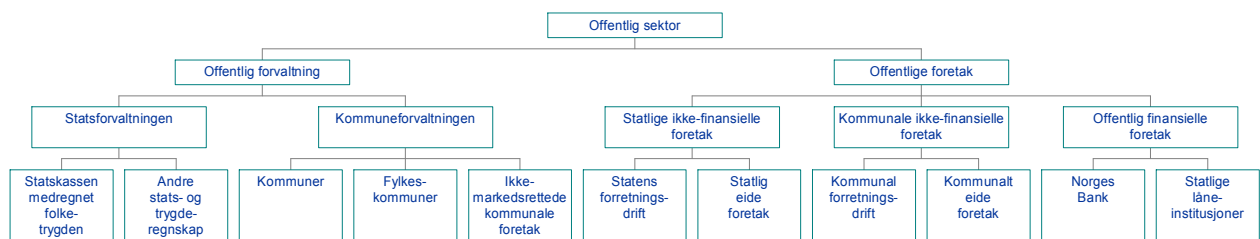

9.1.2. Institusjonelle sektorer

Institusjonelle sektorer er grupper av institusjonelle enheter. Enheter som er like av natur grupperes sammen. Det finnes fem hovedsektorer; ikke-finansielle foretak, finansielle foretak, offentlig forvaltning, ideelle organisasjoner og husholdninger. Videre har vi undersektorer slik at vi f.eks. kan splitte offentlig forvaltning i statsforvaltningen og kommuneforvaltningen, og ikke-finansielle foretak i offentlige og private.

Offentlig sektor er ingen egen institusjonell sektor. Offentlig sektor kan imidlertid utledes som summen av offentlig forvaltning og de finansielle og ikke-finansielle foretakene som kontrolleres av offentlig forvaltning. For at et foretak skal være kontrollert av det offentlige menes det i SNA 1993 at offentlig forvaltning har adgang til å fastlegge foretakets generelle politikk ved at man f.eks. har myndighet til å ansette og avsette foretakets leder. I praksis kan slik kontroll oppnås ved at det offentlige eier mer enn halvparten av foretaket, eller har flertall i foretakets styre.

Figur 9-2 - Offentlig sektor

Nedenfor følger en beskrivelse av de viktigste institusjonelle sektorene og undersektorene som er forbundet med staten. Beskrivelsen ser bort fra ideelle organisasjoner.

Statsforvaltningen

Statsforvaltningen omfatter statlige forvaltningsorganer. Den har som hovedaktivitet å skaffe til veie varer og tjenester til samfunnet og husholdningene, samt finansiere produksjonen ved hjelp av skatter og avgifter, omfordele inntekt og formue ved hjelp av overføringer, og selv være produsent av ikke-markedsrettet produksjon. Statsforvaltningen inkl. trygdeforvaltningen har myndighet til å pålegge skatter. Den har politiske forpliktelser, og skal sørge for at det sosiale og økonomiske systemet fungerer ved hjelp av lovgivning og regulering, samt opprettholdelse av lov og orden.

Statsforvaltningen omfatter bl.a. departementer, direktorater, forsvar, rettsvesen etc. Eksempler på enheter som inngår i statsforvaltningen er Utdanningsdirektoratet, Mattilsynet, Statistisk sentralbyrå og Universitetet i Oslo.

Statlige finansielle foretak

Finansielle foretak formidler kreditt til aktører som har lånebehov. Innen statlige finansielle foretak har vi Norges Bank og statlige låneinstitusjoner, bl.a. Den norske stats Husbank og Innovasjon Norge. Statlige finansielle foretak omfatter videre statlige pensjonskasser og statlige forsikringsselskaper.

Statlige ikke-finansielle foretak

Ikke-finansielle foretak produser varer og tjenester. Ikke-finansielle foretak regnes som statlige dersom staten direkte eller indirekte eier mer enn 50 prosent av innbetalt andelskapital, aksjekapital, kapitalinnskudd eller kommandittinnskudd. De statlige foretakene skilles i statens forretningsdrift og statlig eide foretak.

Statens forretningsdrift

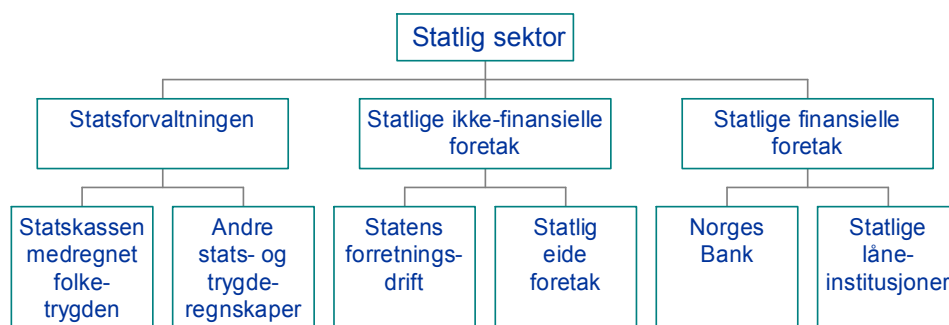
Statens forretningsdrift omfatter statlige forvaltningsbedrifter direkte underlagt Stortingets bevilgningsmyndighet. Forvaltningsbedriftene skiller seg fra statsforvaltningen ved at de driver vare- og tjenesteproduksjon i et marked og er vanligvis pålagt hel eller omfattende selvfinansiering.

Eksempler på enheter under statens forretningsdrift er Statens kartverk og Statens direkte økonomiske engasjement (SDØE) v/Petoro AS.

Statlig eide foretak og Statsforetak

Statlig eide selskaper er organisert som selvstendige juridiske personer, med egne styringsorganer og med ansvar for egen økonomi. Eksempler på statlig eide foretak er Mesta AS, Posten Norge AS, Statskog SF og Telenor ASA.

Figur 9-3 - Inndeling av staten etter institusjonell sektor

9.2. Formålgruppering av offentlig forvaltning (COFOG)

COFOG (Classification of the Functions of Government) er en internasjonal standard for klassifisering av transaksjoner i offentlig forvaltning etter formål. COFOG er en detaljert klassifisering av formålene, eller samfunnsøkonomiske mål, som offentlige enheter prøver å oppnå med økonomiske midler (utgifter). Standarden er utviklet av OECD og publisert av FNs statistikkdivisjon (UNSTAT) som en av fire klassifiseringer som ved en fellesbetegnelse kalles: "Classifications of Expenditure According to Purpose" (New York, 2000).

COFOG har tre detaljeringsnivå.

1. Kategori - 2 siffer
2. Grupper - 3 siffer
3. Klasse - 4 siffer

Kategoriene kan ses som hovedformålene med offentlig forvaltning. Det finnes 10 kategorier. Videre følger to detaljeringsnivå, grupper og klasser, som viser ved hvilke midler hovedformålene møtes.

Alle utgifter til et spesielt formål er samlet i en gruppe uavhengig av type utgift. Det vil si at alle typer utgifter inkluderes uavhengig av om det er overføringer, kjøp av varer og tjenester eller utgifter til egenproduksjon. Alle utgifter skal fordeles etter faktisk formål, hvilket betyr at klassifiseringen er uavhengig av organiseringen av offentlig forvaltning.

Ved dagens praksis klassifiseres ikke alle transaksjoner, men like grupper av transaksjoner, og da felles for alle enhetene i statsforvaltningen. Ideelt sett burde det klassifiseres på hver virksomhet/enhetsnivå. Dette vil være en utviklingsoppgave.

COFOG på klassenivå skiller mellom individuelle og kollektive goder. Hvert formål i COFOG er definert enten som individuelt eller kollektivt.

Her er en oversikt over COFOG kategoriene:

01	Alminnelig offentlig tjenesteyting
02	Forsvar
03	Offentlig orden og trygghet
04	Næringsøkonomiske formål
05	Miljøvern
06	Boliger og nærmiljø
07	Helse
08	Fritid, kultur og religion
09	Utdanning
10	Sosial beskyttelse

En detaljert oversikt over COFOG inkludert skillet mellom kollektive og individuelle goder finnes i vedlegg A.

9.3. Næringsgruppering (NACE)

Grunnlaget for den norske Standard for næringsgruppering er EUs standard NACE Rev.1 (Nomenclature générale des Activités économiques dans les Communautés Européennes) og FNs standard ISIC Rev.3 (International Standard Industrial Classification of all Economic Activities). NACE er mer detaljert enn ISIC på 3. og 4. siffernivå. Standard for næringsgruppering er identisk med NACE på de fire første sifrene, mens det 5. nivået er en tilpasning til norske forhold.

Næringsstandarden er en aktivitetsstandard der enhetene klassifiseres i henhold til viktigste aktivitet/næring. Næringsgruppering vil si at en grupperer sammen homogene aktiviteter så langt det er mulig, dvs. en klassifisering av produksjonsheter (foretak, bransjeenheter osv.) etter den økonomiske aktiviteten de utøver.

NACE Rev.1 er bygd opp som følger:

Næringshovedområde - bokstav	f.eks.	D
Næringsområde - 2 bokstaver	f.eks.	DA
Næring - 2 siffer	f.eks.	15
Næringshovedgruppe - 3 siffer	f.eks.	15.2
Næringsgruppe - 4 siffer	f.eks.	15.20
Næringsundergruppe - 5 siffer	f.eks.	15.201

I praksis benytter vi oss av tallkodene.

Enkelte næringer som forekommer ofte i staten er:

75 Offentlig administrasjon, forsvar og trygdeordninger underlagt offentlig forvaltning

75.1 Offentlig administrasjon unntatt utenriks- og sikkerhetssaker og trygdeordninger underlagt offentlig forvaltning

75.2 Offentlig administrasjon tilknyttet utenriks- og sikkerhetssaker

75.21 Utenrikssaker

75.22 Forsvar

75.23 Retts- og fengselsvesen

75.24 Politi- og påtalemyndighet

75.3 Trygdeordninger underlagt offentlig forvaltning

80 Undervisning

80.3 Undervisning på universitets- og høgskolenivå

85 Helse- og sosialtjenester

85.1 Helsetjenester

85.3 Sosial- og omsorgstjenester

I nasjonalregnskapet benyttes en noe mer aggregert versjon av næringsgrupperingen, og totalt er virksomhetene i årsregnskapene fordelt på 12 næringer. Under vises næringskodene som benyttes i nasjonalregnskapet. De to første sifrene viser til at det gjelder statsforvaltningen, mens de tre neste sifrene viser næringen.

Næringskode	Næring
24631	Tjenester tilknyttet transport ellers
24632	Tjenester tilknyttet sjøtransport
24730	Forsknings og utviklingsarbeid
24742	Arkitektvirksomhet, teknisk konsulentvirksomhet mv.
24745	Formidling, utleie av arbeidskraft. Etterforskning, vaktjeneste mv
24751	Offentlig administrasjon, sosialforsikring
24752	Forsvar
24800	Undervisning
24851	Helsetjenester
24852	Veterinærtjenester
24853	Sosial- og omsorgstjenester
24921	Kino og annen underholdning, nyhetsbyråer og kulturell tjenesteyting

Det foregår for øyeblikket en revisjon av NACE. NACE Rev.2 vil være ferdig 2007. Flere næringer vil endre koder i den nye versjonen. Selv om NACE vil endre seg vil dette ikke medføre endringer i de faglige problemstillingene/drøftelsene i StatRes.

9.4. Produktstandarden (CPA)

CPA (Classification of products by activity) er EUs standard for klassifisering av produkt etter aktivitet. CPA er den europeiske versjonen av FNs CPC (the Central Product Classification). Det er forskjeller mellom disse versjonene. CPA er mer detaljert, samtidig som den har en litt annen struktur. Etter europeisk oppfatning bør produktklassifiseringen struktureres etter kriterium for økonomisk opprinnelse. Hvert produkt er klassifisert etter den aktiviteten som hovedsakelig betegner den. Aktivitetene er definert i henhold til NACE Rev.1, og følgelig er CPA basert på NACE. Dette medfører at CPAs struktur korresponderer på alle nivå med strukturen i NACE Rev.1 (de fire første sifrene er like).

CPA gir muligheter for nasjonale tilpasninger/versjoner.

Det foregår for øyeblikket en revisjon av CPA, tilsvarende som for NACE.

10. Datagrunnlag

10.1. Regnskap

Det føres flere regnskaper i staten, og disse regnskapene følger ulike regnskapsprinsipper. For å få økonomiske data for statsforvaltningen, må vi konsolidere ulike regnskaper. Regnskapsopplysningene benyttes både til makrotall og til analyse av detaljer.

Statsforvaltningen = Statskassen medregnet folketrygden + Andre stats- og trygderegnskap

Statskassen medregnet folketrygden er statsregnskapet medregnet folketrygden med unntak av forretningsdriften. SSB definerer forretningsdriften etter kriterier i institusjonell sektorgrupper (se kapittel 9.1), og denne sammenfaller nødvendigvis ikke med finansdepartementets definisjon av forretningsdrift i statsregnskapet (St.meld. nr. 3).

10.1.1. Statsregnskapet

Statsregnskapet baserer seg på føring etter kontantprinsippet, dvs et system der transaksjonene følger de løpende inn- og utbetalingene. Det medfører at investeringer i statsregnskapet i sin helhet belastes regnskapet i det året investeringen betales.

Statsregnskapet har flere dimensjoner:

- Kapittel
- Post (og underpost)
- Programområde

Kapittelnummeret i statsregnskapet forteller hvilken enhet som foretar utbetalinger og mottar inntekter. Kapitlene er sammenfallende i statsbudsjettet og statsregnskapet. Kombinasjonen av post og underpost gir informasjon de ulike typene utgifter og inntekter (driftsutgifter, investeringer, overføringer etc). Programområde gir informasjon om formålet med utgiftene. Programområde er finansdepartementets formålsinndeling av statsbudsjettet og statsregnskapet.

SSB mottar statsregnskapet tilsvarende det som publiseres av finansdepartementet i St.meld. nr. 3., men med flere detaljer for post og underpost. SSB påfører statsregnskapet internasjonale statistikkoder som muliggjør leveranser til nasjonalregnskap og overholdelse av internasjonale rapporteringsforpliktelser. SSB påfører følgende koder:

- COFOG - 4 siffer
- Institusjonell sektor
- Næring (NACE) - 3 siffer
- Produkt (CPA) - 6 siffer
- Statsart (for statistikk om offentlige finanser)
- Nasjonalregnskapsart

Grunnlaget for kodingen av statsregnskapet er opplysningene som ligger i regnskapets kontoplan. Generelt vil kapittel være grunnlaget for påføringen av COFOG og NACE, mens post og underpost avgjør artskodingen. Dersom det er avgrensingsproblemer suppleres statsregnskapet med tilleggsinformasjon om de enkelte føringer/transaksjonene fra fagproposisjonene (St.prp. nr. 1) mm.

10.1.2. Andre stats- og trygderegnskap

Andre stats- og trygderegnskap består av enheter i statsforvaltningen som fører egne fullstendige regnskap. Hvert regnskap gir en oversikt over alle inntekter og utgifter for den enkelte enheten. Andre

stats- og trygderegnskaper består hovedsakelig av nettobudsjetterende enheter, dvs. at overføringene fra staten til disse gjenfinnes i statsregnskapet, mens enhetenes utgifter/inntekter finnes i egne regnskap.

Andre stats- og trygderegnskap kan følge ulike regnskapsprinsipper. Enkelte benytter kontantprinsippet, det samme som statsregnskapet. Andre benytter varianter av regnskapsloven, altså bedriftsøkonomisk orienterte regnskaper.

SSB henter inn regnskapene direkte fra enhetene på årsbasis. Disse legges i egne filer, men påføres samme internasjonale statistikkoder som for statsregnskapet. Statskassen og andre stats- og trygderegnskap konsolideres til statsforvaltningen.

SSB påfører andre stats- og trygderegnskaper følgende koder:

- COFOG - 4 siffer
- Institusjonell sektor
- Næring (NACE) - 3 siffer
- Produkt (CPA) - 6 siffer
- Statsart (for statistikk om offentlige finanser)
- Nasjonalregnskapsart

10.1.3. Regnskapsprinsipp

Det er flere ulike regnskapsprinsipper som benyttes i staten. Disse er:

- Kontantprinsippet
- Periodiseringsprinsippet
- Transaksjonsprinsippet

I statsregnskapet benyttes *kontantprinsippet* for registrering av økonomiske transaksjoner. Dette er et regnskapsprinsipp hvor registreringen av en transaksjon bestemmes ut fra betalingstidspunktet. I kontantprinsippet foretas det ikke skjønsmessige vurderinger av når en utgift eller inntekt skal regnskapsføres, eller om den for eksempel skal fordeles over flere terminer. For næringsvirksomhet vil et slikt regnskapsføringsprinsipp medføre at regnskapet gir et misvisende eller ufullstendig uttrykk for driftsresultatet. Kontantprinsippet gjør også at statens kostnader ved bruk av realkapital ikke fremkommer i statsregnskapet. Kostnader knyttet til statlige investeringer som bygninger, maskiner og utstyr blir utgiftsført når de blir kontant betalt, selv om de har mange års levetid. Bruk av realkapitalen i seg selv medfører ingen utbetalinger, og blir dermed ikke registrert som en kostnad. Viktig unntak for store statlige investeringer som forskuddsbetales. Disse utgiftsføres i statsregnskapet, men balanseføres som en fordring i statistikken og belastes først regnskapet ved levering. Dette gjelder typisk for militære investeringer, f.eks. kjøp av jagerfly og fregatter. I private bedrifter blir slike investeringer aktivert i balansen og avskrevet over flere år.

De nettobudsjetterende enhetene i andre stats- og trygderegnskap er underlagt norsk regnskapslov. De benytter dermed ikke kontantprinsippet, men fører etter *periodiseringsprinsippet* eller *transaksjonsprinsippet*. Forskjellen mellom disse er at transaksjonsprinsippet ikke krever like store vurderinger av transaksjonene som i periodiseringsprinsippet, men både i transaksjonsprinsippet og periodiseringsprinsippet registreres transaksjonen ved leveringen av varen eller tjenesten, i motsetning til kontantprinsippet som registrerer transaksjonen når selve betalingen finner sted. Eksempelvis fører universitetene og høyskolene etter transaksjonsprinsippet, mens helseforetakene følger periodiseringsprinsippet.

Kort oppsummert er hensikten med kontantprinsippet å vise betalingsstrømmene i virksomheten, mens regnskapsprinsippet viser resultatet av driften (resultatregnskapet) og verdien av eiendeler/fordringer, gjeld/forpliktelser og egenkapital i virksomheten (balanseregnskapet).

Konsolidering

SSB presenterer i dag statsforvaltningens inntekts- og utgiftsregnskap, som er summen av statskassen medregnet folketrygden og andre stats- og trygderegnskap. I denne sammenstillingen er det ikke tatt hensyn til at regnskapene føres etter forskjellige regnskapsprinsipper. Statsforvaltningens inntekter og utgifter er bokført slik de fremkommer i de enkelte regnskaper som ligger til grunn for å lage statistikken. Overføringer fra en regnskapsførende enhet til en annen i statsforvaltningen er ført som hhv. utgifter og inntekter i de ulike regnskapene. For eksempel vil en overføring fra statsregnskapet til et universitet via en 50-post være ført som en utgift i statsregnskapet, mens tilsvarende beløp føres som en inntekt i andre stats- og trygderegnskap. I statsforvaltningens inntekts- og utgiftsregnskap er disse overføringene mellom regnskapsførende enheter i statsforvaltningen trukket fra, slik at dobbelttelling unngås når universitetet bruker de midlene de fikk overført fra statsregnskapet.

10.1.4. Regnskapsenheter og datagrunnlaget

Statsregnskapet omfatter flertallet av enhetene (foretakene i BoF, deriblant organisasjonsleddene, se kapittel 3) i statsforvaltningen. Statsregnskapet føres ute på det enkelte kostnadssted og sammenstilles i Senter for statlig økonomistyring (SSØ). Det statsregnskapet SSB mottar fra Finansdepartementet er på etatsnivå og konsolidert for overføringer mellom enhetene. Regnskapet gir detaljerte opplysninger på post og underpost, dvs. type utgift som lønn etc.. Vi finner imidlertid ikke informasjon om/fordelt på ulike aktiviteter, dersom en virksomhet produserer/ytter flere ulike tjenester.

SSØ mottar regnskapene som skal sammenstilles til statsregnskapet. Det er ulik detaljeringsgrad både på nivå i virksomheten som rapporterer til SSØ, og på detaljeringsgraden av selve regnskapet. Enkelte enheter rapporterer regnskap tilsvarende det som fremgår av statsregnskapet, mens andre enheter rapporterer flere detaljer. For eksempel rapporterer SSB en regnskapsrapport til SSØ tilsvarende det som inngår i Statsregnskapet, mens for det statlige regionale barnevernet har SSØ flere detaljer. Dette kan i enkelte tilfeller skyldes at SSØ også opptrer som regnskapsfører for noen statlige virksomheter. Eksempel på ulik detaljeringsgrad på nivå i virksomheten er Aetat og Arbeidstilsynet. Aetat Arbeidsdirektoratet rapporterer et regnskap for hele Aetats virksomhet inkl. de regionale aetatkontorene, mens Direktoratet for Arbeidstilsynet rapporterer ett regnskap per distrikt av arbeidstilsynet som deretter blir sammenstilt til statsregnskapet.

Andre stats- og trygderegnskap består av enheter i statsforvaltningen som fører egne fullstendige regnskap. Disse er egne foretak i BoF. Andre stats- og trygderegnskaper består av nettobudsjetterende enheter og diverse statlige fond. Nettobudsjettering innebærer at kun overføringene (hovedbevilgningen) fra staten er ført i statsregnskapet, mens enhetene har utgifter/inntekter som ikke er ført i statsregnskapet (f.eks. oppdragsinntekter). Nettobudsjettering innebærer at statsregnskapet ikke gir informasjon om totale inntekter og utgifter, og hvordan utgiftene i disse enhetene fordeles på lønn, produktinnsats, investeringer mv. Statsregnskapet viser kun kostnadsrammen staten har for enheten, og dette fremkommer i form av en overføringspost. Enhetene fører egne fullstendige regnskaper som rapporteres til SSB, slik at SSB mottar flere detaljer enn det som fremgår av statsregnskapet.

Eksisterende datagrunnlag i SSB

SSB mottar et konsolidert statsregnskap på etatsnivå tilsvarende det som publiseres av finansdepartementet i St.meld. nr.3. Dette omfatter flertallet av de institusjonelle enhetene i statsforvaltningen. Statsregnskapet på dette nivået gir oss ikke mulighet for å produsere detaljert statistikk på hvert enkelt virksomhetsnivå.

I enkelte tilfeller mottar SSB mer detaljert regnskapsinformasjon enn det som fremgår i statsregnskapet. Dette gjelder f.eks. det statlig regionale barne- og familievernet, der hver region

rapporterer detaljerte regnskaper som inneholder informasjon om hvilke type aktiviteter regionene bruker ressurser på. Dette skyldes statistikkbehov, og virksomhetene har blitt pålagt en mer detaljert rapportering fra sitt fagdepartement for å tilfredsstille dette.

Andre stats- og trygderegnskaper består av enkelt enheter som er foretak i BoF. Det mottas et regnskap per enhet. Det vil i all hovedsak være mulig å produsere detaljert statistikk på hvert enkelt virksomhetsnivå med bakgrunn i disse.

Eksisterende datagrunnlag utenfor SSB

SSØ mottar regnskapene som sammenstilles til statsregnskapet. Det er ulik detaljeringsgrad på disse regnskapene. For enkelte virksomheter vil SSØ ha informasjon om flere nivåer av virksomheten enn det som fremgår av statsregnskapet. Dette er ofte en regional dimensjon av virksomhetene. SSØ sitter som hovedregel ikke på flere detaljer når det gjelder aktiviteter enn det som fremgår i statsregnskapet.

Krav til datagrunnlag for detaljert statistikk

Dersom det i StatRes skal utvikles detaljert statistikk på alle virksomhetsområder vil dette kreve et mer detaljert datagrunnlag fra enheter som inngår i statsregnskapet enn det som eksisterer per i dag. For at det skal være mulig å produsere statistikk over ressursinnsats, og ha en mulighet for å koble dette til aktiviteter og produksjon, vil vi ha behov for detaljert regnskapsinformasjon fra alle virksomheter. Dette vil i all hovedsak medføre en utvidet og mer detaljert rapportering av regnskapsdata fra alle enheter som inngår i statsregnskapet.

10.2. Sysselsetting

Sysselsetting vil være relevant på alle nivåer i StatRes. SSB har per i dag omfattende informasjon om sysselsetting som vil kunne benyttes i StatRes.

10.2.1. Sysselsetting i nasjonalregnskapet

I nasjonalregnskapets arbeidskraftregnskap er lønns- og sysselsettingsdata fra ulike kilder stilt sammen for å få et best mulig anslag på sysselsettingsutviklingen målt ved antall personer, timeverk og normalårsverk. For totalnivået på sysselsetting i nasjonalregnskapet (korrigert for utlendinger i utenriks sjøfart) følges samme utvikling som i arbeidskraftundersøkelsene (AKU). På næringsnivå tar en utgangspunkt i andre kilder enn AKU for å tallfeste antall sysselsatte personer.

For statsforvaltningen beregnes sysselsettingstallene på grunnlag av lønnskostnadstall i verdi fra statsregnskapet (korrigert for trygdpremier) og lønnsstatistikken for statsansatte. Lønnsstatistikkenes tall for månedslønn, som bygger på informasjon fra Statens Sentrale Tjenestemannsregister (SST) og Sentralt Tjenestemannsregister for Skoleverket (STS), regnes om til årslønn. STS ble lagt ned fra og med 2004, og data for skoleverket ble da inkludert i Personaladministrativt informasjonssystem (PAI), som bl.a. benyttes i beregningene av sysselsettingstall for kommuneforvaltningen. For rekrutter i forsvaret brukes spesielle data fra forsvaret (det har vært manglende rapportering de siste årene).

SSB utvikler nå et nytt arbeidskraftregnskap der ny sysselsettings- og lønnsstatistikk blir utnyttet på en bedre måte enn tidligere. Tall basert på det nye arbeidskraftregnskapet vil bli integrert i det årlige nasjonalregnskapet i forbindelse med hovedrevisjonen 2006. For offentlig forvaltning innen helse og omsorgsnæringene vil vi bruke nye registertall fra Registerbasert personellrapportering når det gjelder data om deltid, kvinneandeler mv. Videre tar vi i bruk ny statistikk som gir årsgodtgjørelse for heltidsekvivalente sysselsatte (årsverk), inkludert overtidsgodtgjørelse og naturallønn. Dette er statistikk som er utviklet for å passe bedre med nasjonalregnskapets lønnsbegreper. Dessuten er omfanget av statistikken utvidet slik at også offentlig forvaltning dekkes. Samtidig utnyttet eksisterende statistikk (AKU, SST og PAI-registerene mv.) på detaljert nivå på en bedre måte enn før, spesielt når det gjelder deltid, kvinneandeler, arbeidstid, biarbeid mv. Den sentrale sykefraværstatistikken har en sentral plass i det nye beregningsopplegget.

Siden lønnskostnader og lønnsnivå står sentralt i nasjonalregnskapets beregningsopplegg for sysselsetting, vil det ikke automatisk bli konsistens mellom sysselsettingstallene for de detaljerte enhetene i StatRes på nivå 3 og tall i nasjonalregnskapet på mer aggregert nivå. I nasjonalregnskapet blir det lagt stor vekt på at det er konsistens mellom lønnskostnader, lønnsvekst og sysselsetting.

10.3. Tjenestedata

Et hovedmål i StatRes er å koble ressursinnsats og produksjon. For å få dette til er det behov for regnskapsdata og tjenestedata, samt at disse må kunne kobles sammen ved at regnskapet og tjenestedataene sier noe om samme virksomhet/enhet.

Statsforvaltningen omfatter en mengde enheter og ulike typer av virksomheter og tjenester. Det er ulik grad av datagrunnlag for disse. For enkelte tjenesteområder er det mengder med data som kan benyttes, mens det for andre deler er minimalt eller ikke eksisterende. En annen problemstilling som er avgjørende for StatRes er hvem som har ansvar for og tilgang på datagrunnlaget.

Tabellen under gir en kort oversikt over enkelte tjenesteområder og tilgangen til data. Når det er oppgitt flere statistikkprodusenter kan dette bety at disse dekker ulike deler av statistikken tilknyttet område. Listen er ikke uttømmende, men gir en liten pekepinn på eksisterende datagrunnlag, samt utfordringene ved flere ansvarlige statistikkprodusenter.

Tjeneste/område	Statistikkgrunnlag	Statistikkprodusent
Helse	Omfattende	SSB, SH-dir og/eller SINTEF Helse
Høyere utdanning og forskning	Omfattende	SSB, NSD og/eller NIFU STEP
Barne- og familievern	Mye	SSB
Justis og kriminalitet	Noe	SSB, Politidirektoratet, JD
Samferdsel	Noe	SSB, ++ og/eller Statens vegvesen
Miljø	Mye	SSB og/eller SFT
Forsvar	Mangler	
Arbeidsmarked	Omfattende	SSB og/eller Aetat

11. Oppsummering

Hovedmålet har vært å utvikle et rammeverk og et hensiktsmessig gjennomgående begrepsapparat for å formidle statistikk og indikatorer om ressursbruk, aktivitet, produksjon, kvalitet og resultater for statlig virksomhet innenfor StatRes. Rammeverket og begrepsapparatet må sikre at en får fram helheten, evner å avgrense, men samtidig åpner for at oppgaver og resultatmål er relativt forskjellige mellom statens ulike virksomheter.

For at StatRes i fullskala skal kunne oppfylle de forventninger og behov som er skissert i mandatet, må det etableres en database som inneholder alle relevante regnskapsopplysninger for alle enhetene som inngår i staten. Disse må kunne tilføres alle relevante koder og kjennetegn. Det er tilsvarende behov for alle tjenestedata (opplysninger om virksomheter). Regnskapsinformasjon og tjenesteinformasjon må tilrettelegges slik at kobling mellom disse er mulig.

Det eksisterende kodeverket må benyttes i StatRes. Dette gjelder institusjonell sektorinndeling, COFOG, produkt, næring og artsinndeling. I tillegg foreslås det at statens ulike roller ivaretas i statistikken gjennom innføring av et nytt kjennemerke. Dette anbefales gjort med at COFOG utvides ved et slikt kjennemerke.

Det foreslåtte hierarkiet i strukturmodellen anbefales ivaretatt gjennom institusjonelle enheter som alle kan identifiseres ved unike organisasjonsnumre. En slik oversikt eksisterer allerede per i dag gjennom Bedrifts- og Foretaksregisteret.

12. Referanseliste

Atkinson T. (2005): *Atkinson Review: Final Report - Measurement of Government Output and Productivity for the National Accounts*. Palgrave MacMillan

Busch, Tor, Jan Ole Vanebo mfl (2005).: *Modernisering av offentlig sektor - New Public Management i praksis*, Universitetsforlaget 2005, 2.utgave

EU, Commission regulation (EC) No 204/2002: *The statistical classification of products by activity (CPA)*. Official Journal of the European Communities

Eurostat (2002): *ESA95 manual on Government Deficit and Debt*, Eurostat, Luxembourg.

Eurostat (2001): *Handbook on price and volume measures in national accounts*, European Communities.

Hægeland, Torbjørn (1997): *Hvor mye bidrar økt utdanning til økonomisk vekst?*, Norsk Økonomisk Tidsskrift, 111, 93-120

International Monetary Fund (IMF) 2001: *Government Finance Statistics Manual 2001*. IMF, Washington.

Inter-Secretariat Working Group on National Accounts (ISWGNA) (1993): *System of National Accounts 1993*, Commission of the European Communities m.fl., Brüssel/Luxembourg - New York - Paris - Washington.

NOU 1989:5: *En bedre organisert stat*. Forbruker- og administrasjonsdepartementet

NOU 1991:28: *Mot bedre vitende? Effektiviseringsmuligheter i offentlig sektor*. Arbeids- og administrasjonsdepartementet

St.meld. nr. 3 (2004-2005): *Statsrekneskapen medrekna folketrygden for 2004*. Finansdepartementet.

Statkonsult (2002): *Modernisering av den norske departements-direktoratsmodellen - Et forprosjekt*. Notat 2002:6. Statskonsult.

Statistisk Sentralbyrå (1994): *Standard for næringsgruppering*, Norges Offisielle Statistikk C 182, Statistisk sentralbyrå, Oslo - Kongsvinger

Statistisk Sentralbyrå (1999): *Det Europeiske Nasjonalregnskapssystem ENS 1995*, Norges Offisielle Statistikk C 522, Statistisk sentralbyrå, Oslo - Kongsvinger

Telle, Kjetil (2004): *Effects of inspections on plants' regulatory and environmental performance - evidence from Norwegian manufacturing industries*. Discussion Papers no.381. Statistics Norway

Formålsgruppering - COFOG

01	Alminnelig offentlig tjenesteyting		05	Miljøvern	
0111	Utøvende og lovgivende myndigheter	K	0510	Avfallshåndtering	K
0112	Finansielle og fiskale formål	K	0520	Avløp og spillvann	K
0113	Utenriks	K	0530	Forurensningsbekjempelse	K
0121	Økonomisk bistand til utviklings- og overgangsland	K	0540	Landskapsvern og biologisk mangfold	K
0122	Økonomisk bistand via internasjonale organisasjoner	K	0550	FoU Miljøvern	K
0131	Generelle personaltjenester	K	0560	Miljøvern ellers	K
0132	Samfunnsplanlegging og statistikk	K			
0133	Generell tjenesteyting ellers	K	06	Bolig og nærmiljø	
0140	Grunnforskning	K	0610	Boligutvikling	K
0150	FoU Alminnelig offentlig tjenesteyting	K	0620	Nærmiljøutvikling	K
0160	Alminnelig offentlig tjenesteyting ellers	K	0630	Vannforsyning	K
0170	Offentlige gjeldstransaksjoner	K	0640	Gatebelysning	K
0180	Overføringer av generell karakter mellom forvaltningsnivåene	K	0650	FoU Bolig og nærmiljø	K
			0660	Bolig og nærmiljø ellers	K
02	Forsvar		07	Helse	
0210	Militært forsvar	K	0711	Legemidler	I
0220	Sivilforsvar	K	0712	Andre helseartikler	I
0230	Utenlandsk militær bistand	K	0713	Terapeutiske hjelpemidler og utstyr	I
0240	FoU Forsvar	K	0721	Generell medisinsk behandling	I
0250	Forsvar ellers	K	0722	Spesialisert medisinsk behandling	I
			0723	Tannhelsetjenester	I
03	Offentlig orden og trygghet		0724	Paramedisinske tjenester	I
0310	Politi	K	0731	Generelle sykehustjenester	I
0320	Brannvesen	K	0732	Spesialiserte sykehustjenester	I
0330	Rettsvesen	K	0733	Tjenester ved syke- og fødestuer	I
0340	Fengselsvesen	K	0734	Rehabiliterings- og opptrenings-tjenester	I
0350	FoU Offentlig orden og trygghet	K	0740	Folkehelse-tjenester	I
0360	Offentlig orden og trygghet ellers	K	0750	FoU Helse	K
			0760	Helse ellers	K
04	Næringsøkonomiske formål		08	Fritid, kultur og religion	
0411	Generelle næringsøkonomiske formål	K	0810	Fritid og sport	I
0412	Generelle arbeidsmarkedsformål	K	0820	Kultur	I
0421	Jordbruk	K	0830	Kringkasting og forlagsvirksomhet	K
0422	Skogbruk	K	0840	Religiøse og fellesskapsaktiviteter	K
0423	Fiske og jakt	K	0850	FoU Fritid, kultur og religion	K
0431	Kull og annet fast brensel	K	0860	Fritid, kultur og religion ellers	K
0432	Petroleum og naturgass	K			
0433	Kjernebrensel	K	09	Utdanning	
0434	Annet brensel	K	0911	Førskoler og barnehager	I
0435	Elektrisitet	K	0912	Barneskoler	I
0436	Energi utenom elektrisitet	K	0921	Ungdomsskoler	I
0441	Bergverksdrift	K	0922	Videregående skoler	I
0442	Industri	K	0930	Påbygging til utdanning på videregående nivå	I
0443	Bygge- og anlegg	K	0941	Universitets og høyskoleutdanning	I
0451	Veitransport	K	0942	Forskerutdanning	I
0452	Sjøtransport	K	0950	Utdanning udefinert nivå	I
0453	Jernbanetransport	K	0960	Støttetjenester tilknyttet utdanning	I
0454	Lufttransport	K	0970	FoU Utdanning	K
0455	Rør- og annen transport	K	0980	Utdanning ellers	K
0460	Post og telekommunikasjoner	K			
0471	Varehandel og lagring	K	10	Sosial beskyttelse	
0472	Hoteller og restauranter	K	1011	Sykdom	I
0473	Turisme	K	1012	Uførhet	I
0474	Generelle utbyggingsprosjekter	K	1020	Alderdom	I
0481	FoU Generelle næringsøkonomiske formål	K	1030	Etterlatte	I
0482	FoU Jordbruk, skogbruk, fiske og jakt	K	1040	Barn og familie	I
0483	FoU Brensel og energi	K	1050	Arbeidsledighet	I
0484	FoU Bergverk, industri, bygg og anlegg	K	1060	Boligstøtte	I
0485	FoU Transport	K	1070	Sosial inkludering ellers	I
0486	FoU Post og telekommunikasjoner	K	1080	FoU Sosial beskyttelse	K
0487	FoU Andre næringer	K	1090	Sosial beskyttelse ellers	K
0490	Næringsøkonomiske formål ellers	K			

Næringsgruppering - NACE

Her presenteres en oversikt over næringskoder som er benyttet i notatet.

63	TJENESTER TILKNYTTET TRANSPORT OG REISEBYRÅ-VIRKSOMHET	75.2	OFFENTLIG ADMINISTRASJON TILKNYTTET UTENRIKS- OG SIKKERHETSSAKER
63.2	ANDRE TJENESTER TILKNYTTET TRANSPORT	75.21	Utenrikssaker
63.21	Andre tjenester tilknyttet landtransport	75.22	Forsvar
63.22	Andre tjenester tilknyttet sjøtransport	75.23	Retts- og fengselsvesen
63.23	Andre tjenester tilknyttet lufttransport	75.24	Politi- og påtalemyndighet
		75.25	Brannvern
73	FORSKNING OG UTVIKLINGSARBEID	75.3	TRYGDEORDNINGER UNDERLAGT OFFENTLIG FORVALTNING
73.1	FORSKNING OG UTVIKLINGSARBEID INNEN NATURVITENSKAP OG TEKNIKK	75.30	Trygdeordninger underlagt offentlig forvaltning
73.10	Forskning og utviklingsarbeid innen naturvitenskap og teknikk		
73.2	FORSKNING OG UTVIKLINGSARBEID INNEN SAMFUNNSVITENSKAP OG HUMANISTISKE FAG	80	UNDERVISNING
73.20	Forskning og utviklingsarbeid innen samfunnsvitenskap og humanistiske fag	80.1	FØRSKOLE- OG GRUNNSKOLE-UNDERVISNING
		80.10	Førskole- og grunnskoleundervisning
		80.2	UNDERVISNING PÅ VIDEREGÅENDE SKOLES NIVÅ
74	ANNEN FORRETNINGSMESSIG TJENESTEYTING	80.21	Undervisning i allmennfag
74.1	JURIDISK, ADMINISTRATIV OG ORGANISASJONSTEKNISK TJENESTEYTING OG REVISJON	80.22	Undervisning i tekniske og andre yrkesrettede fag
74.11	Juridisk tjenesteyting	80.3	UNDERVISNING PÅ UNIVERSITETS- OG HØGSKOLENIVÅ
74.12	Regnskap, revisjon og skatterådgiving	80.30	Undervisning på universitets- og høgskolenivå
74.13	Markeds- og opinionsundersøkelser	80.4	VOKSENOPPLÆRING OG ANNEN UNDERVISNING
74.14	Bedriftsrådgiving	80.41	Trafikkskoleundervisning
74.15	Ikke-finansielle holdingselskaper	80.42	Voksenopplæring og annen undervisning
74.2	ARKITEKTVMIRKSOMHET OG TEKNISK KONSULENTVMIRKSOMHET		NÆRINGSHOVEDOMRÅDE N
74.20	Arkitektvirksomhet og teknisk konsulentvirksomhet		HELSE- OG SOSIALTJENESTER
74.5	FORMIDLING OG UMLEIE AV ARBEIDSKRAFT	85	HELSETJENESTER
74.50	Formidling og utleie av arbeidskraft	85.1	HELSETJENESTER
		85.11	Sykehustjenester
75	OFFENTLIG ADMINISTRASJON, FORSVAR OG TRYGDEORDNINGER UNDERLAGT OFFENTLIG FORVALTNING	85.12	Legetjenester
75.1	OFFENTLIG ADMINISTRASJON UNNTATT UTENRIKS- OG SIKKERHETSSAKER OG TRYGDE-ORDNINGER UNDERLAGT OFFENTLIG FORVALTNING	85.13	Tannhelsetjenester
75.11	Generell (overordnet) offentlig administrasjon og økonomiforvaltning	85.14	Andre helsetjenester
75.12	Offentlig administrasjon tilknyttet helsestell, sosial virksomhet, undervisning, kirke, kultur og miljøvern	85.2	VETERINÆRTJENESTER
75.13	Offentlig administrasjon tilknyttet næringsvirksomhet og arbeidsmarked	85.20	Veterinærtjenester
75.14	Hjelpetjenester for offentlig administrasjon	85.3	SOSIAL- OG OMSORGSTJENESTER
		85.31	Sosialtjenester i institusjon
		85.32	Sosialtjenester utenfor institusjon
		92	FRITIDSVIRKSOMHET, KULTURELL TJENESTEYTING OG SPORT
		92.1	FILM OG VIDEO
		92.11	Film- og videoproduksjon
		92.12	Distribusjon av film og video
		92.13	Filmframvisning

Produktklassifisering - CPA

Her presenteres en oversikt over produktskoder som er benyttet i notatet.

TJENESTER TILKNYTTET TRANSPORT OG REISEBYRÅVIRKSOMHET

631045	Investeringsarbeider, kjøreveg (fra 1997)
631060	Kjøreveg NSB, statlig konsum (fra 1997)
631061	Kapitalslit, tjenester tilknyttet land- og lufttransport, lasting, lossing og lagring mv.
631062	Kjøreveg NSB, annet arbeide, statlig konsum (fra 1997)
631070	Kjøreveg NSB, statlig gebyr (fra 1997)
631071	Kjøreveg NSB, annet arbeide, statlig gebyr (fra 1997)
631110	Lasting og lossing
631210	Lagring av varer
632061	Kapitalslit, tjenester tilknyttet sjøtransport
632110	Tjenester tilknyttet jernbanetransport
632122	Bomvei-, bro- og tunneltjenester
632124	Parkering av biler
632125	Hjelpevirksomhet for landtransport
632126	Tjenester fra bussentraler
632127	Gods og transportsentraler
632211	Havnevesen
632215	Tjenester tilknyttet sjøtransport ellrs
632261	Havnevesen, statlig konsum
632262	Lostjenester, statlig konsum
632264	Fyrvesentjenester, statlig konsum
632265	Tjenester tilknyttet sjøtransport ellers, statlig konsum
632271	Havnevesen, statlig gebyr
632272	Lostjenester, statlig gebyr
632274	Fyrvesentjenester, statlig gebyr
632275	Tjenester tilknyttet sjøtransport ellers, statlig gebyr
632281	Havnevesen, kommunalt konsum
632282	Lostjenester, kommunalt konsum
632284	Fyrvesentjenester, kommunalt konsum
632285	Tjenester tilknyttet sjøtransport ellers, kommunalt konsum
632310	Tjenester tilknyttet lufttransport
632360	Tjenester tilknyttet lufttransport, statlig konsum
632370	Tjenester tilknyttet lufttransport, statlig gebyr
633011	Turoperatørtjenester
633012	Reisebyråttjenester
634011	Skipsmegler- og befraktertjenester
634012	Spedisjonstjenester, ellers
634019	Transportmargin, spedisjonstjenester
634020	Tjenester tilknyttet transport ellers
634029	Transportmargin, transport ellers

FORSKNING OG UTVIKLINGSARBEID

730060	Forskning og utvikling, statlig konsum
730061	Kapitalslit, forskning og utviklingsarbeid
730070	Forskning og utvikling, statlig gebyr
731000	Forskning og utvikling, naturvitenskap
732000	Forskning og utvikling, samfunnsvitenskap

ANNEN FORRETNINGSMESSIG TJENESTEYTING

742011	Plantegning og teknisk tegning
742012	Arkitekttjenester
742020	Teknisk konsulenttjeneste
742030	Geologiske undersøkelser
742040	Annen teknisk tjenesteyting
742060	Geologiske undersøkelser, kartproduksjon, landmåling o.l., statlig konsum
742061	Kapitalslit, arkitekt, teknisk konsulentvirksomhet mv.
742070	Geologiske undersøkelser, kartproduksjon, landmåling o.l., statlig gebyr
743010	Teknisk utprøving og analyse

743060	Teknisk utprøving og analyse, statlig konsum
743070	Teknisk utprøving og analyse, statlig gebyr
745000	Vikartjenester mv
745060	Vikartjenester, statlig konsum
745061	Kapitalslit, formidling, utleie av arbeidskraft. Etterforskning, vaktjeneste mv.
745070	Vikartjenester, statlig gebyr

OFFENTLIG ADMINISTRASJON, FORSVAR OG TRYGDEORDNINGER UNDERLAGT OFFENTLIG FORVALTNING

751061	Kaptalslit, offentlig administrasjon
751081	Kaptalslit, offentlig administrasjon
751161	Administrasjon, sentrale myndigheter, statlig konsum
751162	Administrasjon, finanser og skatter, statlig konsum
751163	Administrasjon, planlegging og statistikk, statlig konsum
751164	Administrasjon, grunnlagsforskning, statlig konsum
751165	Administrasjon, sentral administrasjon ellers, statlig konsum
751171	Administrasjon, sentrale myndigheter, statlig gebyr
751172	Administrasjon, finanser og skatter, statlig gebyr
751173	Administrasjon, planlegging og statistikk, statlig gebyr
751174	Administrasjon, grunnlagsforskning, statlig gebyr
751175	Administrasjon, sentral administrasjon ellers, statlig gebyr
751181	Administrasjon, sentrale myndigheter, kommunalt konsum
751182	Administrasjon, finanser og skatter, kommunalt konsum
751185	Administrasjon, sentral administrasjon ellers, kommunalt konsum
751191	Administrasjon, sentrale myndigheter, kommunalt gebyr
751192	Administrasjon, finanser og skatter, kommunalt gebyr
751195	Administrasjon, sentral administrasjon ellers, kommunalt gebyr
751261	Administrasjon, undervisning, statlig konsum
751262	Administrasjon, helsestell, statlig konsum
751263	Administrasjon, boliger og nærmiljø, statlig konsum
751264	Administrasjon, kultur, fritid og religion, statlig konsum
751271	Administrasjon, undervisning, statlig gebyr
751272	Administrasjon, helsestell, statlig gebyr
751273	Administrasjon, boliger og nærmiljø, statlig gebyr
751274	Administrasjon, kultur, fritid og religion, statlig gebyr
751281	Administrasjon, undervisning, kommunalt konsum
751282	Administrasjon, helsestell, kommunalt konsum
751283	Administrasjon, boliger og nærmiljø, kommunalt konsum
751284	Administrasjon, kultur, fritid og religion, kommunalt konsum
751291	Administrasjon, undervisning, kommunalt gebyr
751292	Administrasjon, helsestell, kommunalt gebyr
751293	Administrasjon, boliger og nærmiljø, kommunalt gebyr
751294	Administrasjon, kultur, fritid og religion, kommunalt gebyr
751361	Administrasjon, primærnæringene, statlig konsum
751362	Administrasjon, energi, statlig konsum
751363	Administrasjon, sekundærnæringene, statlig konsum
751364	Administrasjon, samferdsel, statlig konsum
751365	Administrasjon, varehandel, hotell og restauranter, statlig konsum
751366	Administrasjon, turisme, statlig konsum
751367	Administrasjon, generelle utbyggingsprosjekter, statlig konsum
751368	Administrasjon, arbeidsmarked og andre næringsøkonomiske formål, statlig konsum
751371	Administrasjon, primærnæringene, statlig gebyr
751372	Administrasjon, energi, statlig gebyr
751373	Administrasjon, sekundærnæringene, statlig gebyr
751374	Administrasjon, samferdsel, statlig gebyr
751375	Administrasjon, varehandel, hotell og restauranter, statlig gebyr
751376	Administrasjon, turisme, statlig gebyr
751377	Administrasjon, generelle utbyggingsprosjekter, statlig gebyr
751378	Administrasjon, arbeidsmarked og andre næringsøkonomiske formål, statlig gebyr
751381	Administrasjon, primærnæringene, kommunalt konsum
751382	Administrasjon, energi, kommunalt konsum
751384	Administrasjon, samferdsel, kommunalt konsum
751388	Administrasjon, arbeidsmarked og andre næringsøkonomiske formål, kommunalt konsum
751391	Administrasjon, primærnæringene, kommunalt gebyr
751392	Administrasjon, energi, kommunalt gebyr
751394	Administrasjon, samferdsel, kommunalt gebyr

751398	Administrasjon, arbeidsmarked og andre næringsøkonomiske formål, kommunalt gebyr
751461	Administrasjon, personeltjenester generelt, statlig konsum
751462	Administrasjon, andre formål, statlig konsum
751471	Administrasjon, personeltjenester generelt, statlig gebyr
751472	Administrasjon, andre formål, statlig gebyr
752061	Kapitalslit, forsvar
752161	Utenriktjenesten, ambassader m.v., statlig konsum
752162	Utviklingshjelp, statlig konsum
752163	Militærhjelp til utlandet, statlig konsum
752171	Utenriktjenesten, ambassader mv., statlig gebyr
752172	Utviklingshjelp, statlig gebyr
752173	Militærhjelp til utlandet, statlig gebyr
752261	Militærforsvar, statlig konsum
752262	Sivilforsvar, statlig konsum
752271	Militærforsvar, statlig gebyr
752272	Sivilforsvar, statlig gebyr
752361	Rettsvesen, statlig konsum
752362	Fengselsvesen, statlig konsum
752371	Rettsvesen, statlig gebyr
752372	Fengselsvesen, statlig gebyr
752461	Politivesen, statlig konsum
752462	Sikkerhetstjenester ellers, statlig konsum
752471	Politivesen, statlig gebyr
752472	Sikkerhetstjenester ellers, statlig gebyr
752560	Naturskadebekjempelse, statlig konsum
752570	Naturskadebekjempelse, statlig gebyr
752580	Brannvesen, kommunalt konsum
752590	Brannvesen, kommunalt gebyr
753060	Trygdeordninger underlagt offentlig forvaltning, statlig konsum
753070	Trygdeordninger underlagt offentlig forvaltning, statlig gebyr

UNDERVISNING

800061	Kapitalslit, undervisning
800081	Kapitalslit, undervisning
801010	Undervisningstjenester, førskoler og grunnskoler
801060	Undervisningstjenester, førskoler og grunnskoler, statlig konsum
801070	Undervisningstjenester, førskoler og grunnskoler, statlig gebyr
801080	Undervisningstjenester, førskoler og grunnskoler, kommunalt konsum
801090	Undervisningstjenester, førskoler og grunnskoler, kommunalt gebyr
802000	Undervisningstjenester, videregående skoler
802060	Undervisningstjenester, videregående skoler, statlig konsum
802070	Undervisningstjenester, videregående skoler, statlig gebyr
802080	Undervisningstjenester, videregående skoler, kommunalt konsum
802090	Undervisningstjenester, videregående skoler, kommunalt gebyr
803010	Undervisningstjenester, høyere utdanning
803060	Undervisningstjenester, høyere utdanning, statlig konsum
803070	Undervisningstjenester, høyere utdanning, statlig gebyr
804110	Undervisningstjenester, kjøreskoler
804200	Undervisningstjenester, voksenopplæring mv
804260	Undervisningstjenester, voksenopplæring mv., statlig konsum
804270	Undervisningstjenester, voksenopplæring mv., statlig gebyr
804280	Undervisningstjenester, voksenopplæring mv., kommunalt konsum
804290	Undervisningstjenester, voksenopplæring mv., kommunalt gebyr

HELSE- OG SOSIALTJENESTER

851061	Kapitalslit, helsetjenester
851081	Kapitalslit, helsetjenester
851110	Sykehustjeneste
851111	Sykehustjenester, somatiske
851112	Sykehustjenester, psykiatriske
851116	Somatiske tjenester, rehabilitering
851161	Sykehustjeneste, somatiske, statlig konsum
851162	Sykehustjeneste, psykiatriske, statlig konsum
851166	Somatiske tjenester, rehabilitering, statlig konsum
851167	Somatiske tjenester, røntgen, laboratorium, statlig konsum
851168	Sykehustjenester, utadrettet og særskilte funksjoner, statlig konsum

851171	Sykehustjeneste, somatiske, statlig gebyr
851172	Sykehustjeneste, psykiatriske, statlig gebyr
851176	Somatiske tjenester, rehabilitering, statlig gebyr
851177	Somatiske tjenester, røntgen, laboratorium, statlig gebyr
851178	Sykehustjenester, utadrettet og særskilte funksjoner, statlig gebyr
851181	Sykehustjeneste, somatiske, kommunalt konsum
851182	Sykehustjeneste, psykiatriske, kommunalt konsum
851183	Helsetjenester, forebygging - skole og helsestasjonstjeneste, kommunalt konsum
851184	Helsetjenester, forebyggende arbeid, kommunalt konsum
851185	Helsetjenester, diagnose, behandling, rehabilitering, kommunalt konsum
851186	Somatiske tjenester, rehabilitering, kommunalt konsum
851187	Somatiske tjenester, røntgen, laboratorium, kommunalt konsum
851188	Sykehustjenester, utadrettet og særskilte funksjoner, kommunalt konsum
851191	Sykehustjeneste, somatiske, kommunalt gebyr
851192	Sykehustjeneste, psykiatriske, kommunalt gebyr
851193	Helsetjenester, forebygging - skole og helsestasjonstjeneste, kommunalt gebyr
851194	Helsetjenester, forebyggende arbeid, kommunalt gebyr
851195	Helsetjenester, diagnose, behandling, rehabilitering, kommunalt gebyr
851196	Somatiske tjenester, rehabilitering, kommunalt gebyr
851197	Somatiske tjenester, røntgen, laboratorium, kommunalt gebyr
851198	Sykehustjenester, utadrettet og særskilte funksjoner, kommunalt gebyr
851210	Legetjenester
851260	Legetjenester, statlig konsum
851270	Legetjenester, statlig gebyr
851280	Legetjenester, kommunalt konsum
851290	Legetjenester, kommunalt gebyr
851310	Tannlegetjenester
851380	Tannlegetjenester, kommunalt konsum
851390	Tannlegetjenester, kommunalt gebyr
851413	Fysioterapeuter, kiropraktorer
851414	Ambulansetjenester
851419	Helsetjenester ellers
851465	Sykehustjeneste, ambulanse, statlig konsum
851475	Sykehustjeneste, ambulanse, statlig gebyr
851485	Sykehustjeneste, ambulanse, kommunalt konsum
851489	Helsetjenester ellers, kommunalt konsum
851495	Sykehustjeneste, ambulanse, kommunalt gebyr
851499	Helsetjenester ellers, kommunalt gebyr
852011	Veterinærtjenester for kjæledyr
852012	Veterinærtjenester ellers
852060	Veterinærtjenester, statlig konsum
852061	Kapitalslit, veterinærtjenester
852070	Veterinærtjenester, statlig gebyr
853061	Kapitalslit, sosial- og omsorgstjenester, stat
853081	Kapitalslit, sosial- og omsorgstjenester, kommune
853110	Sosial omsorg i institusjon
853160	Sosial omsorg i institusjon, statlig konsum
853170	Sosial omsorg i institusjon, statlig gebyr
853180	Sosial omsorg i institusjon, kommunalt konsum
853190	Sosial omsorg i institusjon, kommunalt gebyr
853211	Barnehage
853212	Dagmamma
853213	Tjenester fra katastrofe- og hjelpeorganisasjoner
853263	Omsorgstjenester ellers, statlig konsum
853273	Omsorgstjenester ellers, statlig gebyr
853281	Barnehage- og daghjemstjenester, kommunalt konsum
853283	Omsorgstjenester ellers, kommunalt konsum
853291	Barnehage- og daghjemstjenester, kommunalt gebyr, (SFO) skolefritidsordning
853293	Omsorgstjenester ellers, kommunalt gebyr

FRITIDSVIRKSOMHET, KULTURELL TJENESTEYTING OG SPORT

921061	Kapitalsli, kino og annen underhodning,nyhetsbyråer og kulturell tjenesteyting
921081	Kapitalsli, kino og annen underhodning,nyhetsbyråer og kulturell tjenesteyting
921110	Film, kinomatografisk
921120	Videokassetter
921130	Filmproduksjon (inkl. reklame), mv

921160	Filmproduksjon (inkl. reklame), statlig konsum
921170	Filmproduksjon (inkl. reklame), statlig gebyr
921210	Film- og videodistribusjon m.v.
921310	Film- og videobåndfremvisning (kino)
922001	Kringkastingstjenester, lisens
922002	Kringkastingstjenester, reklame
923110	Kunstverk, antikviteter og samlegjenstander ellers
923121	Forfattere (honorarer)
923122	Underholdning i teater, opera, konserthus o.l.
923160	Underholdning i teater, opera, konserthus o.l., statlig konsum
923170	Underholdning i teater, opera, konserthus o.l., statlig gebyr
923180	Underholdning i teater, opera, konserthus o.l., kommunalt konsum
923190	Underholdning i teater, opera, konserthus o.l., kommunalt gebyr
923300	Fornøylesparker, sirkus og annen underholdning
925000	Bibliotek- og museumstjenester, botaniske og zoologiske hager
925160	Bibliotek- og arkivtjenester, statlig konsum
925170	Bibliotek- og arkivtjenester, statlig gebyr
925180	Bibliotek- og arkivtjenester, kommunalt konsum
925190	Bibliotek- og arkivtjenester, kommunalt gebyr
925260	Museumstjenester, statlig konsum
925270	Museumstjenester, statlig gebyr
925280	Museumstjenester, kommunalt konsum
925290	Museumstjenester, kommunalt gebyr
925360	Botaniske og zoologiske hager, naturreservater og fredning av dyreliv, statlig konsum
925370	Botaniske og zoologiske hager, naturreservater og fredning av dyreliv, statlig gebyr

De sist utgitte publikasjonene i serien Notater

- 2006/13 M. Hansen-Møllerud, A. Kalvøy, G. M. Pilskog og A-H. Sølverud: Informasjonssamfunnet 2005. 49s.
- 2006/14 K.A. Kjesbu: Dokumentasjon av tidsseriebase for FoU-data. 47s.
- 2006/15 B.O. Lagerstrøm og M. Høstmark: Kultur- og mediebruksundersøkelsen 2004. Dokumentasjonsrapport. 55s.
- 2006/16 H. Skullerud: Metanutslipp fra norske avfallsfyllinger. Reviderte beregninger av deponert avfall 1945 - 2004*. 15s.
- 2006/17 S.K. Boateng og S. Ferstad: Dokumentasjonsnotat for FylkesKOSTRA videregående opplæring. Publisering av 2004-tallene. 312.s
- 2006/18 K.I. Bøe, S. Lien og Ø. Sivertstøl: Fd-Trygd. Dokumentasjonsrapport. Demografi revidert. 1992-2003. 130s.
- 2006/19 A. Holmøy og B.O. Lagerstrøm: Interkommunalt legevaktsamarbeid - en forundersøkelse. 19s.
- 2006/20 H. Tønseth: Årsrapport for kontaktutvalget for helse- og sosialstatistikk. 19s.
- 2006/21 D. Gronna og S. Todsén: Nasjonalregnskap: Beregning av olje- og gassnæringene. 31s.
- 2006/22 D. Gronna, S. Todsén og K. Erlandsen Kolshus: Beregning av olje- og gassnæringene i KNR. 24s.
- 2006/23 T. Tveikrem Sæter og I. T. Holmen: Prisindeks for bilutleie. 31s.
- 2006/24 Ø. Linnestad og G.M. Molseth: Forprosjekt "Godstransport på kysten". 66s.
- 2006/25 K. Loe Hansen: Indikatorer på kjemikalieområdet- Risiko for skade på helse og miljø grunnet bruk av kjemiske stoffer. 46s.
- 2006/26 A. Akselsen, S. Lien og Ø. Sivertstøl: FD-Trygd. Variabelliste. 58s.
- 2006/27 J. Heldal og A. Rusti: Om samordning av utvalg ved bruk av PRN-tall. 29s.
- 2006/28 C. Nordseth og Ø. Sivertstøl: FD - Trygd. Dokumentasjonsrapport. Fødsels- og sykepenges, 1992-2003. 134s.
- 2006/29 A. Linderud: Verdipapirstatistikk. Dokumentasjonsnotat. 54s.
- 2006/30 V.V. Holst Bloch, H. Høye, M. Steinnes og J.K. Undelstveit: Kartbasert rapportering i KOSTRA - en mulighetsstudie. 50s.
- 2006/31 E. Høydal: Monitor for sekundærflytting. En deskriptiv analyse av sekundærflyttinger blant flyktninger bosatt i Norge i 1995-2004. 67s.
- 2006/32 E.Cometa Rauan: Undersøking om foreldrebetaling i barnehagar, januar 2006. 46s.
- 2006/33 T. Skarðhamar: Kriminalitet gjennom ungdomstiden blant nordmenn og ikke-vestilige innvandrere. En analyse av fødselskullet 1977. 36s.
- 2006/34 N. Hagesæther og L-C. Zhang: Om arbeidsledighet i AKU og Arena. 19s.
- 2006/35 T. Hægeland, Lars J. Kirkebøen og Oddbjørn Raaum: Skoleresultater 2005. En kartlegging av karakterer fra grunnskoler og videregående skoler i Norge. 83s.
- 2006/36 S. Skaare: Undersøkelse om «Utbrenthet i enkelte yrker» 2005. Dokumentasjonsrapport. 68s.
- 2006/37 O.F. Vaage: Barn og unges idrettsdeltakelse og foreldres inntekt. Analyse med data fra Levekårsundersøkelsen 2004. 31s.
- 2006/38 A.Vedø og L. Solheim: En praktisk innføring i utvalgsplanlegging. 40s.
- 2006/39 H.C. Hougen: Samordnet levekårsundersøkelse 2005 - tverrsnittsundersøkelsen. Dokumentasjonsrapport. 156s.